Hyvin menee! 2

SUOMEA AIKUISILLE

Hyvin menee! 2

SUOMEA AIKUISILLE

Kristiina Kuparinen Terhi Tapaninen

Helsingissä Kustannusyhtiö Otava

Lukijoille

Hyvin menee! 2 Suomea aikuisille on tarkoitettu eri-ikäisille suomen kielen oppijoille, jotka haluavat selvitä itsenäisesti vaativissakin kielenkäyttötilanteissa, kun haetaan töitä, hoidetaan erilaisia arkisia asioita ja kerrotaan tunteista. Kirjan sisällöt noudattavat Opetushallituksen suositusta aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelmaksi. Hyvin menee! 2 valmentaa keskitason YKI-testiin, ja opiskelun tavoitteena on kielitaito taitotasolla B1.

Kappaleet sisältävät monipuolisia aineksia: dialogien lisäksi mukana on runsaasti autenttisia tekstejä ja erityyppisiä tehtäviä. Kirjan henkilöt menevät töihin ja ovat vapaalla, kokevat iloja ja vastoinkäymisiä ja juhlivat ystävien kanssa. Pyrimme teksteillämme esittelemään suomalaisen yhteiskunnan toimintaa, arvoja, arvostuksia ja puheenaiheita yksilöiden näkökulmasta, osana elämää.

Tehtävät harjoittavat kaikkia kielen osa-alueita, mutta erityistä huomiota olemme kiinnittäneet puhumisen ja kuuntelemisen harjoitteluun. Kirjassa tutustutaan puhekielen piirteisiin ja kannustetaan oppijaa tekemään omia havaintoja kielestä. Materiaali esittää selkeästi kielen rakenteiden muodostamisessa tarvittavat pääsäännöt, joihin edetään esimerkkien ja harjoitusten kautta.

Kirjaa kirjoittaessamme olemme taas huomanneet, kuinka monella tapaa suomen kieltä voi käyttää ja rakentaa. Me toivomme, että Hyvin menee! 2 auttaa Sinua löytämään oman tapasi!

Kristiina Kuparinen Terhi Tapaninen

Sisällysluettelo

I VAPAALLA		Kappaleen aiheet	Keskustelu	Rakenne	
1. Uusi harrastus	6	harrastukset, sähköpostien kirjoittaminen, autoiluun liittyvä sanasto	keskustelun jatkaminen kysymyksillä	nominityyppien kertaus	14
2. Mihin aikasi kuluu?	18	ajankäyttö, TV, taulukoiden ja tilastojen lukeminen	neuvot, haaveilu, mielipiteen perusteleminen	konditionaali mitä tekisit jos, sinun pitäisi	25
3. Lomalle Lappiin	34	matkailusanasto, hotellihuoneen varaaminen	ehdottaminen ja suunnittelemineen	järjestysluvut	42
II TÖISSÄ					
4. Kesätyöhakemus	46	ammatti- ja työnhakusanastoa, ihmisten ominaisuuksien kuvaileminen	ihmisten kuvaileminen	perfekti	53
5. Työhaastattelussa	62	työhaastatteluun liittyvää sanastoa	puhelin-keskusteluja	lisää perfektistä	71
6. Tervetuloa taloon!	74	työtehtäviin ja -tiloihin liittyvää sanastoa, ensimmäisen työpäivän tapahtumia	lisää puhelin-fraaseja, suuntien kertominen	joka-pronomini	79
III KOTONA					
7. Harvoin tarjolla	82	asumisen sanasto, lehti-ilmoitukset	suostuttelu	monikon partitiivi	86
8. Ei voi olla totta!	94	yleisiä puheen-aiheita, uudessa ympäristössä asioiminen	kerrataan mielipiteen ilmaisemista, kieltäytyminen	i-monikot	98
9. Koti kuntoon	108	remontointi, viestien kirjoitta-minen	ehdottaminen ja pyytäminen, pakon ilmaise-minen	lisää monikko-muotoja	114

IV PULMIA		Kappaleen aiheet	Keskustelu	Rakenne	
10. Harmien telkkari	124	kodinkoneisiin liittyvä sanasto, lisää adjektiiveja	tuotteesta valittaminen	adjektiivien vertailu	128
11. Vahinkoja ja vakuutuksia	136	sairaus- ja vakuutussanastoa, palautteen kirjoittaminen	kohteliaisuus, sopivat puheenaiheet	adverbien vertailu	139
12. Koululainen pulassa	150	koulumaailman sanasto, saada vs. täytyä	ongelmatilanteen ratkaiseminen	VA-adjektiivi	154
V SUOMI					
13. Muistoja menneiltä vuosikymmeniltä	160	juhlasanastoa, ajan ilmauksia, Suomen lähihistoria	kursaileminen	passiivin imperfekti	166
14. Ihan tavallisena päivänä	176	asioita suomalaisten elämästä	sanontoja, keskustelun apusanoja	perusasioita lauseenvastikkeista	181
15. Suomi–Ruotsi	186	urheilu- ja hyvinvointisanastoa	sanontoja	vanhaksi- ja vanhana-muodot	190
VI TAPAHTUMIA					
16. Uutisia	198	uutissanastoa, syyn ja seurauksen ilmaiseminen	varoitukset ja neuvot	herätä- ja herättää -tyyppisiä verbejä	202
17. Meheviä tarinoita	206	rikokset	tarinan referoiminen, varmuuden ja epävarmuuden ilmaiseminen	pluskvamperfekti	209
18. Melkein kesä	218	luontosanasto, tunteet ja aistimukset	samanmielisyys ja erimielisyys	NUT-adjektiivi	223

Harjoitusten ohjemerkinnät:

Keskustelu

Kuuntelu

Puhekieli

Hyvä tietää!

Kappaleessa opit

- autoilusanastoa
- lisää harrastuksista
- kirjoittamaan sähköpostiviestejä
- epävirallisen ja virallisen kielen eroja

Uusi harrastus

Puhelinvastaaja: Lauri Pulkkinen tässä, hei! En juuri nyt voi vastata puhelimeen, mutta jätä viesti, niin soitan sinulle heti kun voin.

Paavo: No, moi Late! Paavo tässä. Mä ilmoittauduin sille työväenopiston autonmaalauskurssille, josta kerroin. Se on tarkoitettu autojen koristemaalauksesta kiinnostuneille, ja siellä annetaan kaikenlaisia vinkkejä autonviritykseen. Ilmoittautumisaika loppui jo viime viikolla, mutta sä voit siitä huolimatta vielä ottaa yhteyttä sinne ja kysyä, onko sillä kurssilla vielä tilaa. Se alkaa viikon päästä lauantaina. Olis mukavaa, jos ehtisit mukaan. Soitellaan.

Vastaanottaja: tyovaenopisto@kaupunki.fi

Kopio:

Aihe: autonmaalauskurssi

Hei!

Kuulin ystävältäni teillä lauantaisin järjestettävästä Maalaa itse autosi -kurssista. Ystäväni kertoi kuitenkin, että ilmoittautumisaika on mennyt umpeen jo viikko sitten.

Tiedustelisin, olisiko kurssilla vielä vapaita paikkoja ja vieläkö ehdin ilmoittautua. Olen jo pitkään suunnitellut autoni maalaamista ja haluaisin asiantuntija-apua kuvioiden ja koristeiden suunnitteluun.

Terveisin
Lauri Pulkkinen
lauri.pulkkinen@mail.fi
työpuhelin (03) 123 123 123, gsm 050 123 4560

Vastaanottaja: lauri.pulkkinen@mail.fi

Kopio:

Aihe: RE: autonmaalauskurssi

Liite: Tilitiedot.doc

Hei!

Kiitos viestistä! Maalaa itse autosi -kurssilla oli vielä pari vapaata paikkaa ja ilmoitin jo Teidät kurssille. Jos ette enää ole kiinnostunut kurssista, voitte peruuttaa ilmoittautumisen puhelimella tai sähköpostilla.

Kurssin kurssimaksu on 32 euroa. Maksu on maksettava ennen ensimmäistä kurssikertaa, ja kuitti on näytettävä opettajalle ensimmäisenä kurssipäivänä. Tässä viestissä on liitteenä tilitiedot ja viitenumero. Voitte myös maksaa laskun nettipankissa, kun vain muistatte tulostaa kuitin.

Tervetuloa mukaan! Kurssipäivinä kaikilla kurssin osallistujilla on oikeus maksuttomaan kahviin työväenopiston kahvilassa.

Mielenkiintoisia kurssipäiviä!

Terveisin
Markus Poiju, kurssisihteeri
Työväenopisto, tyovaenopisto@kaupunki.fi
puhelin 044 223 3445

VAPAALLA

Vastaanottaja: paavo@mail.fi

Kopio:

Aihe: tulossa kurssille

Moi Pate!

Mäkin nyt sitten tuun sille autokurssille työväenopistoon. Mä en kyllä voi aloittaa sitä eka viikolla, kun mun pitää mennä sinne anopin synttäreille, mutta toka viikolla mä pääsen mukaan. Mä soittelen sulle ja kysyn sitten, millaista siellä oli.

Tää on sitten vähän niinku uusi harrastus. Jos se kurssi on hyvä ja sieltä saa hyviä ideoita, niin sitten mä varmaan maalaan mun pakun jo syksyllä, ja kun saan sen valmiiksi, niin sitten myöhemmin talvella korjaan sen Volkkarin, jolla ajoin kolarin. Kesällä sillä vois vielä ajaa, jos se menee katsastuksesta läpi. Ollaan yhteydessä!

T. Late

1 **Etsi kappaleen sähköposteista ilmaukset, jotka tarkoittavat samaa kuin seuraavat ilmaukset.**

a) kurssi, joka järjestetään teillä _____

b) ilmoittautumisaika on loppunut _____

c) onko kurssilla vielä tilaa _____

d) maksu täytyy maksaa ennen ensimmäistä kurssikertaa _____

_____

e) kuitti täytyy näyttää opettajalle _____

f) ensimmäinen _____

g) toinen _____

h) pakettiauto _____

2 Nimeä auton osat:

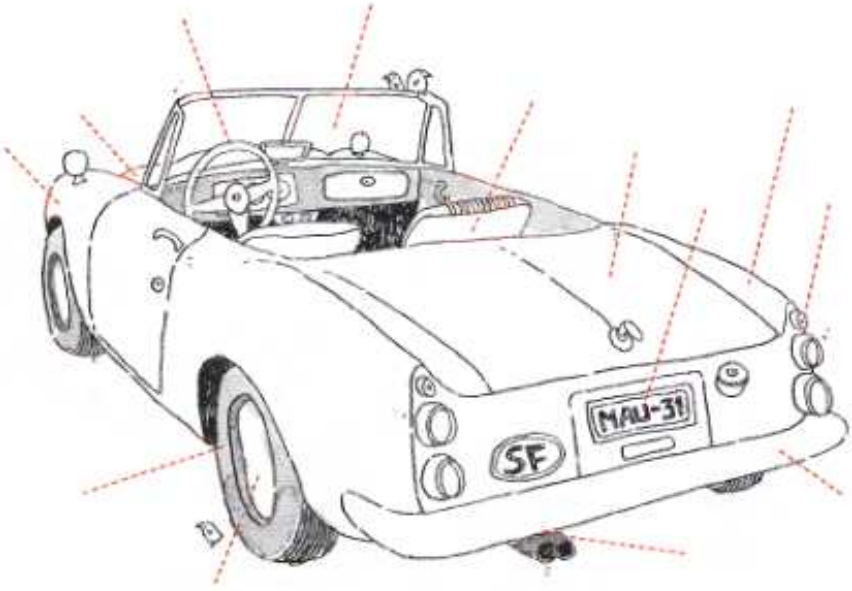

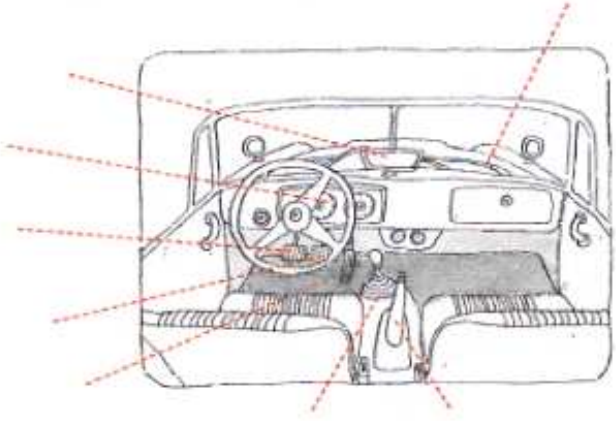

tuulilasi
pyyhkimet
vilkku
puskuri
rengas
pakoputki
konepelti
takaluukku
kytkin
jarru
kaasu
ratti
vaihteet
keula
perä
käsijarru
taustapeili
pölykapseli
penkki
nopeusmittari
rekisterikilpi

3 Mitä nämä puhekielen automerkit ovat? Kirjoita oikea muoto.

Volkkari = Volkswagen

Mersu = _____

Bemari = _____

Sitikka = _____

Pösö = _____

Renu, Rellu = _____

VAPAALLA

4 **Valitse tavara, jota harrastuksessa tarvitaan. Kirjoita se viivalle.**

kypärä
sukset
salikortti
kompassi
tietokone
lenkkarit
pyyhe
jumppavaatteet
uistin ja virveli
puikot ja lankaa

a) juokseminen _____

b) chattaily _____

c) uiminen _____

d) hiihto _____

e) jumppa _____

f) kuntosali _____

g) kalastaminen _____

h) pyöräily _____

i) suunnistus _____

j) käsityöt _____

5 **Mieti parin kanssa tai pienessä ryhmässä, mitkä harrastukset sopivat näille ihmisille?**

a) urheilullinen nuori, tykkää olla enemmän kaupungissa kuin luonnossa, kiinnostunut musiikista ja muodista

_____

b) 12-vuotias tyttö, tykkää eläimistä ja musiikista, viihtyy kotona

_____

c) eläkeläismies, yksinäinen, haluaisi tutustua uusiin ihmisiin

_____

d) kiireinen perheenäiti, joka on työssä pankissa, haluaisi harrastaa viikonloppuna yhdessä perheen kanssa

_____

e) työtön mies, ei halua harrastaa mitään kallista, viihtyy yksin

_____

f) ujo nuori mies, haluaa löytää harrastuksen, jossa voisi tavata tyttöjä

_____

g) vanha nainen, selkä kipeä, ei halua olla koko ajan kotona

_____

6 **Keskustelkaa ryhmässä.**

a) Kierrä luokassa ja kysele, mitä ryhmäsi muut opiskelijat harrastavat. Kysy jokaiselta lisäkysymyksiä. Puhu mahdollisimman monen kanssa ja yritä löytää ryhmästä ainakin kymmenen eri harrastusta.

SINÄ

KURSSIKAVERISI

1. Kysy mitä kurssikaverisi harrastaa.

2. Vastaa kysymykseen.

Esimerkiksi: Mä harrastan sukeltamista.

3. Jos tieto on uusi, voit sanoa *ahaa* tai *ai jaa*.

Kysy lisätietoja: Ahaa. Mitä se on? Millaista se on?

4. Vastaa kysymykseen. Kommentoi tai sano mielipide.

Esimerkiksi: No mä sukellan meressä ja katselen mitä merenpohjassa on. Se on ihanaa.

5. Kommentoi. Tee lisäkysymys.

Esimerkiksi: Mielenkiintoista. Onko se kallista?

6. Vastaa kysymykseen.

b) Mitä harrastuksia löysit?

_____

_____

_____

_____

_____

VAPAALLA

7 **Tutki virallisen ja epävirallisen viestin eroja.**

a) Lue uudelleen Laurin viestit iltaopistoon. Katso, miten hän aloittaa viestit ja miten hän lopettaa ne. Miten hän allekirjoittaa viestinsä? Mitä nimeä hän käyttää itsestään?

Aloitus: _____

Lopetus: _____

Allekirjoitus: _____

b) Miten Lauri aloittaa ja lopettaa omat viestinsä Paavolle? Miten hän allekirjoittaa viestinsä?

Aloitus: _____

Lopetus: _____

Allekirjoitus: _____

c) Mitä muita eroja viesteissä on?

_____

_____

8 **Kirjoita kaksi sähköpostia vihkoon. Ensimmäinen on virallinen ja toinen epävirallinen. Käytä tilanteeseen sopivaa tyyliä.**

a) Haluat ilmoittaa lapsesi koulun jalkapallokerhoon. Kirjoita sähköpostia kerhon opettajalle.

- Aloita viesti sopivalla tervehdyksellä.
- Esittele itsesi ja asiasi.
- Kysy kerhosta kolme asiaa.
- Lopeta viesti kohteliaasti.

b) Kirjoita ystävällesi sähköpostia uudesta harrastuksestasi.

- Kerro, mikä harrastus on.
- Kuinka kauan olet harrastanut?
- Miksi pidät siitä?
- Missä harrastat ja kuinka usein?

9 **Seuraavat ilmaukset esiintyvät kappaleen sähköposteissa.**

a) Kirjoita sanojen perusmuoto.

b) Luettele jokaisen sanan alle kolme muuta sanaa, jotka loppuvat ja taipuvat samalla tavalla.

a) virityksestä

→ _____

_____

_____

_____

b) kurssista

→ _____

_____

_____

_____

c) yhteydessä

→ _____

_____

_____

_____

d) liitteenä

→ _____

_____

_____

_____

e) ilmoittautumisen

→ _____

_____

_____

_____

f) puhelimella

→ _____

_____

_____

_____

g) valmiiksi

→ _____

_____

_____

_____

h) maksuttomaan

→ _____

_____

_____

_____

VAPAALLA

NOMINIT

Nominit taipuvat esimerkkisanojen mukaan.

10 **Taivuta annettuja sanoja ja lisää vielä kaksi samalla tavalla taipuvaa sanaa.**

	Missä?	Mihin?	Mitä?
a) **nen-sanat**			
nainen	naisessa	naiseen	naista
sininen	_____	_____	_____
b) **i → i-sanat**			
hissi	hississä	hissiin	hissiä
pankki	_____	_____	_____
c) **i → e-sanat**			
järvi	järvessä	järveen	järveä
sormi	_____	_____	_____
d) **e-sanat**			
taide	taiteessa	taiteeseen	taidetta
ranne	_____	_____	_____
e) **kieli-sanat (li, ri, ni)**			
kieli	kielessä	kieleen	kieltä
sieni	_____	_____	_____
f) **keskus-sanat**			
keskus	keskuksessa	keskukseen	keskusta
lupaus	_____	_____	_____
g) **lapsuus-sanat**			
lapsuus	lapsuudessa	lapsuuteen	lapsuutta
yhteys	_____	_____	_____

h) keitin-sanat

keitin	keittimessä	keittimeen	keitintä
tulostin	_____	_____	_____

i) rasvaton-sanat

rasvaton	rasvattomassa	rasvattomaan	rasvatonta
uneton	_____	_____	_____

j) tehdas-sanat

tehdas	tehtaassa	tehtaaseen	tehdasta
rikas	_____	_____	_____

k) väsynyt-sanat

väsynyt	väsyneessä	väsyneeseen	väsynyttä
kulunut	_____	_____	_____

Huomaa KPT-vaihtelu!

ranne	ranteessa	ranteeseen	rannetta
tehdas	_____	_____	_____
keitin	_____	_____	_____
uneton	_____	_____	_____

11 **Kuuntele ja vastaa.**

Kuuntelu 1

a) Missä mediassa Terttu Neposta haastatellaan?

_____

b) Mikä kuukausi luultavasti on?

_____

c) Mitä terveen elämän kursseja Terttu Neponen mainitsee liikunnan lisäksi? (2 kpl)

_____

_____

VAPAALLA

d) Miksi ihmiset Terttu Neposen mukaan haluavat harrastaa käsitöitä?

e) Mitä uusia muotiharrastuksia Terttu Neponen mainitsee? (2 kpl)

f) Miksi lasten musiikkileikkikouluihin on nyt vapaita paikkoja?

g) Miksi Terttu Neposella ei ole tänä vuonna uutta harrastusta?

Kuuntelu 2

a) Merkitse kuvan autoon rastilla (x) ne kohdat, jotka Virtasen autossa vahingoittuivat kolarissa. Merkitse ympyrällä (o) ne kohdat, jotka citymaasturissa vahingoittuivat.

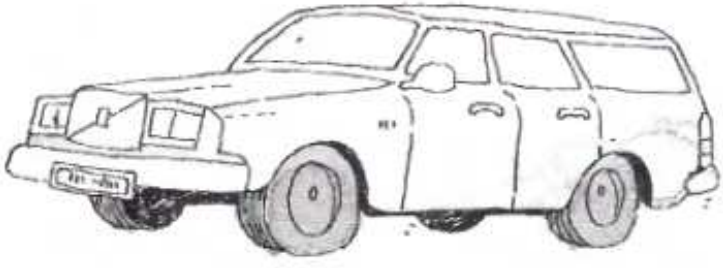

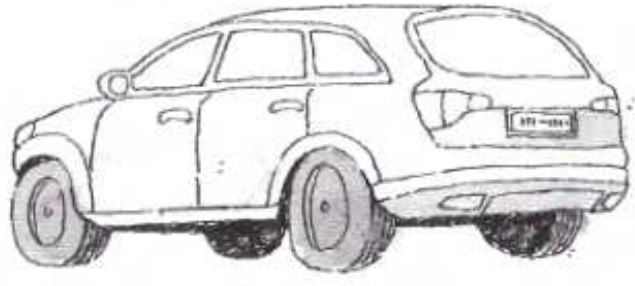

b) Miksi Virtanen itse ei loukkaantunut kolarissa?

c) Kenen syy kolari oli?

d) Miten maasturin kuljettaja käyttäytyi? Mitä adjektiivia käyttäisit hänestä?

e) Mitä liikenteen vaaratekijöitä keskustelussa mainitaan?
Ympyröi oikeat vaihtoehdot (3 kpl):

- alkoholi
- ilman ajokorttia ajaminen
- liian nuorena ajaminen
- päin punaisia ajaminen
- ylinopeus
- väsyneenä ajaminen
- väärään suuntaan ajaminen

ajaa päin punaisia
eka (puhekieltä)
ilmoittautuminen, ilmoittautumisen
jarru, -n
jumppa, jumpan
kaasu, -n
kolari, -n
kuntosali, -n
liikunta, liikunnan
liite, liitteen
loukkaantua, loukkaannun
maasturi, -n
mennä umpeen
peruuttaa, peruutan
renkaat, renkaiden
risteys, risteyksen
ruuhka, -n
siitä huolimatta
suosittu, suositun
toka (puhekieltä)
turvavyö, -n
vaihde, vaihteet, vaihteiden
valokuvaus, -kuvauksen
viesti, -n
viitenumero, -n
vilkku, vilkun
virallinen, virallisen

VAPAALLA

Kappaleessa opit

- tietoa suomalaisten ajankäytöstä
- televisio-ohjelmiin liittyvää sanastoa
- taulukoiden lukemista
- kehottamaan, antamaan neuvoja ja ohjeita
- perustelemaan mielipiteet
- *mitä tekisit jos* - ja *minun pitäisi* - rakenteita

Mihin aikasi kuluu?

Viime keväänä Paavo Lahtisen elämässä moni perusasia muuttui. Ensin hän jäi eläkkeelle 45 vuoden työuran jälkeen. Vain kolme kuukautta myöhemmin hän menetti pitkäaikaisen elämänkumppaninsa, kun hänen vaimonsa menehtyi liikenneonnettomuudessa. Paavo masentui ja tunsi itsensä täysin tarpeettomaksi. Vähitellen ystävät ovat auttaneet hänet masennuksen yli. Paavo yrittääkin tavata ystäviään säännöllisesti. Tänään hän on käynyt ystävänsä Jaakon kanssa uimassa, ja nyt he keskustelevat uimahallin kahvilassa.

Paavo: Viime yönä näin taas Anitasta unta. Aamulla kun heräsin, niin en heti käsittänyt, että Anita on kuollut.

Jaakko: Ei suru ja ikävä varmaan kovin nopeasti helpota. Se oli niin iso järkytys, kun Anita yllättäen kuoli. Te ehditte olla yhdessä niin monta vuotta.

Paavo: No kahdeksantoistavuotiaina tansseissa tavattiin ja niin monta kertaa yhdessä suunniteltiin, että mitä me tehtäis sitte, kun molemmat oltais eläkkeellä. Ei sitä kukaan arvannut, miten elämässä kävis.

Jaakko: Nii-i. Ei kukaan voi kohtaloaan tietää. Aina pitäis muistaa olla kiitollinen jokaisesta päivästä, jonka saa. Mutta muista, että kyllä sä saat olla väsynyt ja surullinen. Aina ei tarvitse jaksaa.

Paavo: Niin. Kyllä mä kuitenkin joka päivä vieläkin mietin, mitä tekisin, jos Anita vielä eläisi. Niin paljon jäi asioita puhumatta ja tekemättä. Aina ajateltiin, että eläkkeellä sitten matkustettais ja hoidettais puutarhaa. Nyt mä vaan katson yksin telkkaria. Ja välillä käyn ulkona kävelemässä. Joskus menee hermot, kun ei oo mitään tekemistä.

Jaakko: Millä perusteella sä noin väität? On sulla kuitenkin harrastuksia ja ystäviä ja poika ja lapsenlapset!

Paavo: No on, on. Ja yllättävän paljon kuluu aikaa kotitöihin, kun ne täytyy tehdä yksin. Nytkin pitäis siivota koko talo. En vaan millään jaksais. Pojan lapset tulee huomenna kylään, niin pitäis olla siistiä.

Jaakko: Kyllä ne auttaa sua siivoamaan, ei sun tarvi itse pitää huolta ihan kaikesta. Ja niin kuin mä jo sanoin: sä saat nyt olla väsynyt, kyllä kaikki ymmärtää, että sulla on nyt vaan sellainen elämäntilanne, ettet itse jaksa kaikkea.

Paavo: Ymmärtää, joo. Ja kyllä ne nuoret mua tietysti auttaa, ne on niin reippaita. Ja tuntuu siltä, että sen jälkeen kun nuoret käy kylässä, olen itsekin reippaampi. Jaha, nyt mun pitäis lähteä kohta kotiin päin. Puolen tunnin päästä alkaa se uus tietokilpailu telkkarista. Mä katsoin sitä viime viikonloppuna, ja se oli aika mielenkiintoinen. Siinä oli hyvä se juontaja.

Jaakko: Ai niin. Mä en nähnyt sitä eka jaksoa. Täytyy varmaan sitten katsoa tänään. Sä voit tulla meille, niin katsotaan yhdessä.

Paavo: Kyllä mä vaikka voin tulla, jos ei sulla oo mitään sitä vastaan. On kiva, että on juttuseuraa, kun tuntuu, että tätä vapaa-aikaa on nykyään ihan liikaa. Aamulla kun herää, ei tiedä mitä tekisi.

Jaakko: No tuo ei oo totta. Sähän käyt uimassa ja kirjastossa ja seuraat maailman tapahtumia. Mutta nyt mennään meille ja avataan telkkari.

1 **Valitse sana, joka on merkitykseltään samanlaisin.**

Esimerkki:	**muuttua**	tulla erilaiseksi	tulla samanlaiseksi	vaihtaa asuntoa
	a) **elämänkumppani**	mies	vaimo	puoliso
	b) **menehtyä**	kuolla	loukkaantua	sairastua
	c) **onnettomuus**	arvonta	tapaturma	ilmoitus
	d) **tarpeeton**	tärkeä	vaatimaton	turha
	e) **vähitellen**	nopeasti	pikku hiljaa	vähän
	f) **käsittää**	tajuta	auttaa	katsoa
	g) **järkytys**	vaarallinen	shokki	viisas
	h) **välillä**	usein	harvoin	joskus
	i) **ei jaksa**	ei ole rahaa	ei ole aikaa	ei ole energiaa
	j) **pitää huolta**	huolehtia	huolestua	haista
	k) **varmaan**	ehkä	varmasti	illalla

2 **a) Kirjoita jokaisesta tehtävän 1 vasemmalla puolella olevasta sanasta lause. Keksi lauseet itse.**

Esimerkki: **muuttua** Koko viime viikko oli aurinkoinen, mutta eilen sää **muuttui**.

a) _____

b) _____

c) _____

d) _____

e) _____

f) _____

g) _____

h) _____

i) _____

j) _____

k) _____

b) Lue naapurisi lauseet ja anna naapurin lukea omat lauseesi. Jos ette ymmärrä toistenne lauseita, selittäkää toisillenne, mitä ne tarkoittavat.

3 Katso taulukkoa ja vastaa kysymyksiin.

Suomalaisten 45–54-vuotiaiden ajankäyttö tunteina viikossa

	MIEHET	NAISET
Henkilökohtaiset tarpeet (nukkuminen)	66,1	69
Työ	46	35
Kotityö	13,5	24
TV ja muu viestintä	18,5	18
Matkustaminen	9,5	7,5
Sosiaalinen kanssakäyminen	6	7
Liikunta	4	4
Toiminta organisaatiossa	2,5	2,5
Harrastukset	1,5	1
Muu	0	0
Yhteensä	168	168

Lähde:
http://www.mol.fi/jaksamisohjelma/tutkimukset/index.htm

a) Mihin suomalaiset miehet ja naiset käyttävät täsmälleen yhtä paljon aikaa?

b) Kummat käyttävät enemmän aikaa ansiotyöhön, miehet vai naiset?

c) Missä asiassa on huomattava ero ajankäytössä naisten ja miesten välillä?

d) Kummat viettävät enemmän aikaa ystävien kanssa, miehet vai naiset?

e) Mitkä ovat neljä eniten aikaa vievää asiaa sekä miesten että naisten keskuudessa?

VAPAALLA

4 **Kirjoita kalenteriin suunnitelma tavallisesta viikostasi. Merkitse opiskelu tai työ, harrastukset, kotityöt, lepo, liikunta sekä aika perheen ja ystävien kanssa.**

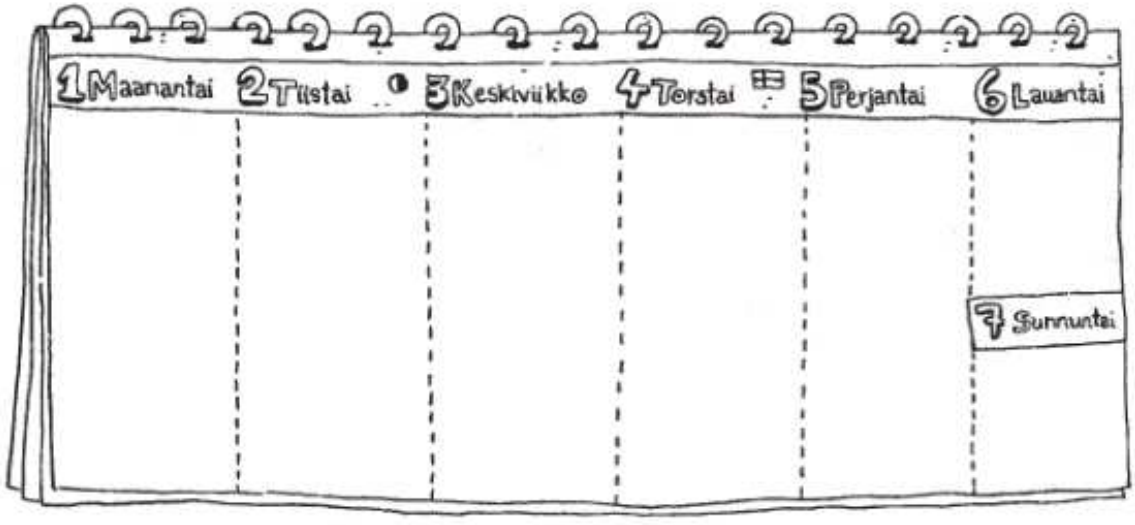

5 **Keskustelkaa parin kanssa tai pienessä ryhmässä ajankäytöstänne. Verratkaa omia kalentereitanne. Voitte vastata seuraaviin kysymyksiin:**

a) Oletko tyytyväinen omaan ajankäyttöösi?

b) Onko päivissäsi tarkka rytmi vai vaihteleeko ajankäyttösi päivästä toiseen?

c) Miten arkipäivien ja viikonlopun ajankäyttösi eroavat toisistaan?

d) Mitä haluaisit tehdä enemmän? Mihin sinulla ei ole tarpeeksi aikaa?

e) Mihin kulutat mielestäsi liikaa aikaa?

f) Suunnitteletko yleensä tarkasti ajankäyttösi?

g) Kuinka paljon käytät aikaa television katseluun tai internetiin?

h) Miten nuorten ja vanhempien ajankäyttö eroaa perheessäsi toisistaan?

i) Mikä sinusta on välttämätöntä? Mihin sinulla on aina pakko olla aikaa?

j) Mikä sinusta on turhaa? Mitä et haluaisi tehdä, mutta sinun on pakko?

k) Kuluuko aikasi nopeasti vai hitaasti?

6 Lue teksti ja vastaa vihkoosi.

Televisiosta perheenjäsen

Televisio haukkaa yhä suuremman palan suomalaisten vapaa-ajasta. Erityisesti sunnuntaista on tullut päivä, jolloin rentoudutaan televisiota katsellen. Sunnuntaisin suomalaisilta kuluu TV:n ääressä keskimäärin lähes kolme tuntia, kun muina viikonpäivinä televisiota katsotaan noin kaksi ja puoli tuntia.

Kymmenessä vuodessa television katseluun käytetty aika on lisääntynyt puolella tunnilla. Television katselu on lisääntynyt kaiken ikäisillä suomalaisilla ja myös kaikissa yhteiskunnallisissa ryhmissä. TV-yhtiöissä katselun lisääntymistä selitetään tarjonnan lisääntymisellä. Kymmenen vuoden takaiseen aikaan verrattuna kanavia on enemmän, ja tv-ohjelmia voi katsella lähes vuorokauden ympäri.

Mutta mikä televisiossa kiehtoo niin, että se on esimerkiksi syrjäyttänyt perinteiset sunnuntaikyläilyt? Tutkija Iiris Ruoho Tampereen yliopistosta pitää televisiota uudenlaisen yhteisöllisyyden luojana.

– Perinteinen sosiaalinen osallistuminen, esimerkiksi toimiminen politiikassa, on vähentynyt ja vapaa-aika on siirtynyt yhä enemmän kotiin. Televisio luo tässä yhteydessä eräänlaista keinososiaalisuutta, Ruoho pohtii.

Ruohon mukaan television katselu on päivittäin samaan aikaan toistuva rituaali. On esimerkiksi hyvin tyypillistä, että uutiset katsotaan joka ilta samaan aikaan.

– Television katselu rytmittää iltaa. Uutisten katsominen tarjoaa tunteen siitä, että tietämällä yhteisistä asioista myös kuuluu joukkoon.

Television ääressä vietetty aika on yhteydessä ihmisen elämänkaareen. Nuoremmat katselevat televisiota vähemmän kuin iäkkäät ihmiset. Tilastokeskuksen selvityksen mukaan ikäryhmistä vähiten televisiota katsovat 25–44-vuotiaat. Tosin tässäkin iässä tv:n ääressä kuluu keskimäärin lähes kaksi tuntia vuorokaudessa.

Eniten televisiota katsovat eläkeläiset, keskimäärin kolme tuntia vuorokaudessa. Keskimääräistä enemmän television ääressä viettävät aikaansa myös työväestöön kuuluvat. Miehet katselevat televisiota päivittäin vajaat 20 minuuttia enemmän kuin naiset. Siinä missä naiset suosivat ihmissuhdesarjoja, miehiä miellyttävät ajankohtaisohjelmat ja urheilu.

Lyhennetty Pirjo Pajusen artikkelista, Palkkatyöläinen 5.2.2002 nro 1/02

VAPAALLA

a) Minä päivänä televisiota katsotaan Suomessa eniten?

b) Minkä takia televisiota katsotaan nykyään enemmän kuin kymmenen vuotta sitten?

c) Onko television katsominen yleisempää nuorten vai vanhusten keskuudessa?

d) Millaisia sukupuolieroja television katselussa on?

e) Vertaile tekstin ja tehtävän 3 taulukon perusteella television roolia suomalaisessa perheessä ja syntymämaassasi. Vertaile myös muuta ajankäyttöä suomalaisessa yhteiskunnassa ja syntymämaassasi.

7 **Lue teksti ja vastaa kysymyksiin vihkoosi.**

Tervetuloa
IKÄIHMISTEN HARRASTUSPIIRIIN!

Kokoontumiset ma, ke ja pe
kello 14 alkaen Niittyahon kerhotalolla.
Ovet suljetaan kello 18.

Käsitöitä, leivontaa, puutöitä, luontoretkiä ja juttuseuraa. Harrastuspiiri tarjoaa tilat, välineet ja opastuksen, ota omat materiaalit mukaan.

Keskiviikkoisin päivätanssit, tanssittajana Matti Jänis orkestereineen.

Kerhotalon kahvilassa kahvi ja munkki eläke-läiskortilla 1€.

Kaksi peruutuspaikkaa Harrastuspiirin etelänmatkalle Lanzarotelle. Matka-aika 26.4.–3.5. Toimi nopeasti! Varaukset ensi keskiviikkoon mennessä. Sitova ilmoittautuminen.

Perjantaina vieraana pastori Leena Riutta, keskustelun aiheena *Kuinka selvitä läheisen poismenosta.*

a) Mikä teksti tämä on?

b) Minä päivinä Harrastuspiiri kokoontuu?

c) Kuinka kauan yksi kokoontuminen kestää?

d) Mikä on maksutonta Harrastuspiirissä?

e) Mitä liikuntaa Harrastuspiirissä on tarjolla?

f) Minkä takia Lanzarotelle on vielä vapaita paikkoja?

g) Mitä tarkoittaa *sitova ilmoittautuminen*?

h) Milloin on viimeinen päivä, jolloin matkan voi vielä varata?

i) Mistä teemasta Harrastuspiirissä keskustellaan perjantaina?

- kuolemasta
- avioerosta
- matkustamisesta

KONDITIONAALI

– Mitä tekisit, jos olisit nuori?
– Niin mäkin. Ja ostaisin hienon auton.

– Ai mitä tekisin? Jaa-a. Ainakin matkustaisin.
– Mä opiskelisin kieliä, että pärjäisin maailmalla.

Konditionaalia käytetään, kun

a) kerrotaan, että tekeminen on epätodennäköistä tai se ei ole mahdollista.

	Konditionaali
Menen illalla ulos, jos ei sada.	Menisin heti ulos, jos ei sataisi.
(= On mahdollista, että illalla ei sada.)	(= Tiedän, että nyt sataa, joten en mene ulos.)

b) haaveillaan tai kuvitellaan tapahtumia.

Jos minulla olisi rahaa, ostaisin moottoripyörän.

c) pyydetään, ehdotetaan tai toivotaan. (Ks. myös Hyvin menee 1, kpl 16.)

Hakisitko postin? Veisitkö roskat ulos?
Haluaisin jo lähteä.

Konditionaalin muodostus

8 **Kirjoita toinen esimerkki.**

	katsoa	→	he katso-vat	→	katsoisi
			minä katsoisin		minä en katsoisi
			me katsoisimme		me emme katsoisi
o, ö + isi	Mitä sanot?	→	Mitä sanoisit, jos tapaisit Suomen presidentin?		
	Mitä toivot?	→	_____		
u, y + isi	Kysyn häneltä.	→	Kysyisin häneltä, jos hän olisi täällä.		
	Puhun ruotsia.	→	_____		
a, ä + isi	Nauran.	→	Nauraisin, jos vitsi ei olisi niin huono.		
	Autan sinua.	→	_____		
e, i + isi	Menen ulos.	→	Menisin ulos, jos ei sataisi.		
	Tanssin.	→	_____		
VV + isi	Syön aamiaista.	→	Söisin aamiaista, jos minulla olisi nälkä.		
	Vien roskat.	→	_____		

VAPAALLA

Konditionaalissa KPT-verbeissä on aina vahva konsonantti.

VERBITYYPPI 1	lukea	luen	→ lukisin
VERBITYYPPI 3	suudella	suutelen	→ suutelisin
VERBITYYPPI 4	tavata	tapaan	→ tapaisin
VERBITYYPPI 6	paeta	pakenen	→ pakenisin

Puhekielen konditionaalin hän-muodossa loppu-i usein katoaa.

olisi → ois tai olis

Hän tulisi, jos hänellä olisi aikaa. → Se tulis, jos sillä ois/olis aikaa.

Puhekielen me-muodossa on passiivi.

puhuisimme → puhuttais tai puhuttaisiin

Passiivin konditionaalin muodostus:
passiivin vartalo + (t)tais/(t)taisiin

VERBITYYPPI 1	lukea	→ luetaan	→ luettaisiin/luettais
VERBITYYPPI 2	syödä	→ syödään	→ syötäisiin/syötäis
VERBITYYPPI 3	tulla	→ tullaan	→ tultaisiin/tultais
VERBITYYPPI 4	tavata	→ tavataan	→ tavattaisiin/tavattais
VERBITYYPPI 5	tarvita	→ tarvitaan	→ tarvittaisiin/tarvittais
VERBITYYPPI 6	paeta	→ paetaan	→ paettaisiin/paettais

Lyhyttä muotoa passiivin vartalo + (t)tais käytetään vain puhekielessä.

9 **Harjoittele konditionaalia. Keksi jokaiseen kohtaan kolme asiaa, mitä tekisit tai mitä et tekisi, jos...**

a) olisin 15-vuotias

b) olisin eläkeläinen

c) olisin kuuluisa

d) olisin opettaja

e) olisin naimaton/ naimisissa

f) olisin mies/nainen

PITÄISI/EI PITÄISI

Mun pitäis siivota, mutta mä en jaksa!
Mä oon lihonut, nyt mun pitäis laihduttaa!
Sinun testisi meni vähän huonosti, sinun pitäisi opiskella enemmän!
Sinun ei pitäisi polttaa tupakkaa, se on epäterveellistä!

Sinun pitäisi on pehmeämpi muoto **sinun täytyy** -ilmauksesta.

Sillä tarkoitetaan, mitä olisi hyvä tai kannattaisi tehdä, mutta ei ole pakko. Sitä käytetään myös käskyissä, neuvoissa ja ohjeissa.

VAPAALLA

10 **Harjoittele ohjeita. Mitä heidän pitäisi tehdä? Kirjoita.**

a)

b)

c)

11 **Keskustelkaa pienissä, noin 3–4 hengen ryhmissä. Yksi puhuja aloittaa:**

"Jos voittaisin lotossa, matkustaisin Pariisiin." Seuraava puhuja jatkaa: "Jos matkustaisin Pariisiin, kävisin Eiffel-tornissa." Kolmas jatkaa: "Jos kävisin Eiffel-tornissa..."

12 **Harjoittele puhumalla parin kanssa.**

Ystävälläsi on ongelma. Kehota häntä kohteliaasti. Voit käyttää esimerkiksi **sinun pitäisi** - tai **sinun kannattaisi** -ilmauksia.

YSTÄVÄ

1. Mä en tiiä mitä mä teen! Mä haluaisin ostaa uuden auton, mutta mulla ei oo tarpeeksi rahaa. Autot maksaa älyttömästi.

SINÄ

2. _____

3. En mä halua ottaa lainaa pankista. Velan takaisin maksaminen on niin tylsää.

4. _____

5. Niin. Sä oot varmaan oikeessa. Niin mä taidan tehdäkin.

6. _____

VAPAALLA

13 **Harjoittele. Neljä henkilöä kertoo tilanteestaan. Kirjoita, mitä itse tekisit, jos olisit samassa tilanteessa? Mitä et tekisi? Keskustelkaa ryhmässä, toimisitteko kaikki samalla tavalla.**

MIELIPITEEN ILMAISEMINEN

Kun kerrotaan oma mielipide, voidaan käyttää esimerkiksi seuraavia aloituksia:

Minusta/Musta…	**Musta** se eilinen dokumentti oli tosi hyvä.
Minun/Mun mielestä…	**Mun mielestä** se elokuva oli ihan liian pitkä.
Minusta/Musta tuntuu…	**Musta tuntuu**, että meillä katsotaan liikaa telkkaria.
Minä/Mä ajattelen…	**Mä ajattelen**, että televisio on kodin tärkein esine!

Jos olet samaa/eri mieltä, voit vastata…

Musta se uusi tietokilpailu on surkea!	– Niin minustakin/mustakin. – Minusta/Musta se oli aika hyvä.
Mun mielestä Suomessa pitäis olla 50 TV- kanavaa.	– Niin pitäis! – No mä en tiiä. Ei musta kyllä.
Se nelosen uutistenlukija on hyvä.	– Niin on. Tosi hyvä. Mä katson aina nelosen uutiset. – Joo, mutta kyllä se välillä ärsyttää.

Erimielisyys on turvallista ilmaista pehmeämmin ja varovaisemmin kuin samanmielisyys. (Mielipiteen ilmaisemisesta ks. myös Hyvin menee 1, kpl 14.)

MIELIPITEEN PERUSTELEMINEN

Jos haluat tietää enemmän toisen mielipiteestä voit kysyä:

– Minkä takia sinä olet/sä oot sitä mieltä?	– Miten niin?
– Miksi sinä/sä niin ajattelet?	– Millä perusteella?

Omaa mielipidettä voi perustella esimerkiksi

a) lisätiedolla omista mielipiteistä.

– Musta ihmisten pitäis lukea enemmän ja katsoa vähemmän telkkaria.	– Ai jaa. Minkä takia?
– No, musta on lukeminen on mielenkiintoisempaa. Sitä paitsi kirjoja on paljon ja jokainen voi valita, mitä haluaa lukea, mutta jos katsoo televisiota, niin täytyy katsoa just sitä, mitä televisiosta tulee.	– Niin, mutta televisiosta tulee paljon hyvää ohjelmaa!

VAPAALLA

b) faktatiedolla.

– Mun mielestä televisiosta tulee ihan liian vähän kotimaisia ohjelmia.

– Ai miten niin? Miksi sä niin ajattelet?

– No ajattele! Joka päivä tulee ainakin kaksi tai kolme amerikkalaista sarjaa, mutta kotimaisia sarjoja tulee vaan parina iltana viikossa.

– Tuo on kyllä totta! Sä oot ihan oikeassa!

c) tunteilla.

– Suomalaiset elokuvat on tylsiä.

– Onko susta? Millä perusteella? Musta ne on kyllä yleensä aika hyviä. Perustele vähän!

– On ärsyttävää katsoa elokuvaa, jossa ei tapahdu mitään. Mä tulen aina pahalle tuulelle suomalaisista elokuvista.

14 Keskustele parin kanssa tai pienessä ryhmässä.

a) Kuinka paljon katsot televisiota päivittäin?

b) Mitä ohjelmia televisiosta tulee mielestäsi liikaa?

c) Millaisia ohjelmia haluaisit Suomen televisioon lisää?

d) Millaisista ohjelmista sinä pidät ja olet kiinnostunut? Miksi?

e) Millaisista ohjelmista et pidä tai mitä inhoat? Miksi?

f) Millaisten ohjelmien aikana suljet television tai vaihdat kanavaa?

- Muista että keskustelussa kaikki puhuvat vuorotellen, kommentoivat ja kysyvät lisätietoa.
- Voit käyttää keskustelussa apuna listaa erilaisista ohjelmatyypeistä

- ajankohtaisohjelmat
- asiaohjelmat
- dokumentit
- elokuvat
- historia
- huumori
- kauhu
- keskusteluohjelmat
- kuvataide, musiikki, tanssi
- luonto
- politiikka
- romantiikka
- sarjat
- tietokilpailut
- toiminta
- uutiset
- viihde
- väkivalta

15 **Seuraa Suomen televisiokanavilta viiden jakson verran jotakin juonellista TV-sarjaa. Etsi tietoa seuraaviin kysymyksiin:**

a) Mikä sarjan nimi on? Milloin se tulee ja miltä kanavalta? Kuinka usein?

c) Kuinka kauan yksi jakso kestää?

d) Mihin *tyylilajiin* sarja kuuluu? (komedia, draama, kauhu, romantiikka...)

e) Ketkä ovat sarjan pääh*enkilöt*? Mistä ja miten sarjan päähenkilöt tunte-vat toisensa?

f) Keitä muita henkilöitä sarjassa esiintyy? Miten he liittyvät sarjaan?

g) Missä paikassa sarja tapahtuu ja milloin? Kertooko sarja nykyajasta vai menneisyydestä?

h) *Mitä* sarjassa *tapahtuu* viiden jakson aikana? Kerro lyhyesti *juoni*.

i) Kirjoita lyhyt *arvio* sarjasta. Mitä mieltä olet? Mikä sarjassa on hyvää, mikä huonoa? Aiotko jatkaa sarjan seuraamista? Miksi?

16 **Pitäkää luokan edessä 10–15 minuutin esitelmä sarjasta, jota seurasitte.**

17 **Kuulet tekstin nauhalta. Valitse onko väittämä oikein (O) vai väärin (V).**

	O	V
a) Televisiosta tulee seuraavaksi uutiset.		
b) Kaksi kiinnostavaa ohjelmaa tulee samaan aikaan.		
c) Mies ja nainen riitelevät siitä, mitä katsotaan.		
d) Myöhemmin tulee vielä keskustelijoita kiinnostavaa ohjelmaa.		
e) Nainen aikoo vielä illalla katsoa televisiota.		

ajankohtaisohjelma, -n
ajankäyttö, -käytön
arvio, -n
asiaohjelma, -n
dokumentti, dokumentin
elämänkumppani, -n
elämäntilanne, -tilanteen
jaksaa, jaksan
juoni, juonen
kanava, -n
keskimäärin
masentua, masennun
menee hermot
millä perusteella?
minkä takia?
onnettomuus, onnettomuuden
pitäisi
sarja, -n
turha, -n
ura, -n
viestintä, viestinnän
viihde, viihteen
vähitellen
väkivalta, -vallan
välillä
välttämätön, välttämättömän
yhtaikaa
yhteiskunta, -kunnan

VAPAALLA

3

Kappaleessa opit

- matkailusanastoa
- varaamaan hotellihuoneen ja matkalippuja
- ehdottamaan ja suunnittelemaan
- järjestysnumeroiden taivuttamista

Lomalle Lappiin

Pirkko ja Satu ovat lähdössä Lappiin. Satu voitti matkatoimiston nettiarvonnassa edestakaiset kotimaan lennot kahdelle Helsingistä Rovaniemelle. Nyt Satu ja Pirkko tapaavat lounaalla ja suunnittelevat matkaa.

Pirkko: Uskomaton tuuri, että voitit ne lentoliput.
Satu: Niin on. Kyllä mä oonkin loman tarpeessa, on ollut työssä aika kiirettä. Mukavaa, että sä suostuit matkaseuraksi.
Pirkko: Enhän mä ilmaisesta matkasta kieltäydy.
Satu: Hyvä niin. Nyt meidän pitäis vaan päättää lähtöpäivä.
Pirkko: Miten olis, jos lähdettäis kesäkuun yhdentenätoista?

Satu: Mmm, se on vähän vaikea päivä mun töiden kannalta, mutta toisaalta kesäkuun kolmantenatoista alkaa ne Sodankylän elokuvajuhlat. Mua kiinnostais käydä siellä.

Pirkko: Niin, siellä on tänä vuonna aika kiinnostava ohjelma. Pitäiskö meidän lähteä sitten kolmantenatoista päivänä? Ehtisitkö sä silloin?

Satu: Voisin ehtiä, mutta toisaalta ne elokuvajuhlat kestää keskiviikosta sunnuntaihin, eikä meidän kannata olla siellä koko viikkoa. Me ehdittäis elokuvajuhlille, vaikka lähdettäis vasta viidentenätoista päivänä. Oisko viidestoista päivä ja perjantai hyvä?

Pirkko: Sehän kuulostaa hyvältä. Ensin viikonlopuksi Sodankylään, ja mitä jos sen jälkeen jatkettais bussilla jonnekin vielä kauemmas? Ne paluuliputhan sai viikon kuluttua lähtöpäivästä?

Satu: Joo, näin oli. Sitten me palattais kahdentenakymmenentenäensimmäisenä päivänä. Mehän katsottiin netistä, että siellä ihan Ruotsin rajalla Muoniossa on joku yritys, joka järjestää melonta- ja koskenlaskuretkiä matkailijoille. Miltä kuulostais? Aika hyvältä, vai mitä sä aattelet?

Pirkko: Koskenlaskua pitää ehdottomasti päästä kokeilemaan. Ensin pari päivää leffoja, sitten muutama päivä toimintaa ja sitten viikonlopuksi kotiin lepäämään. Tämähän alkaa kuulostaa valmiilta suunnitelmalta.

Satu: Niin alkaa. Nyt täytyy vaan varata majoitus Sodankylästä ja Muoniosta ja varmistaa etukäteen, että melontaretkiä on varmasti tarjolla.

Pirkko: Ja sitten kannattaa tarkistaa yhteydet Sodankylästä Muonioon.

Satu: Joo. Otatko selville ne bussiyhteydet ja varaatko hotellihuoneet? Mä ilmoitan lentopäivät Finnairille ja soitan sinne melontayritykseen.

Pirkko: Joo, sopii. Onpa mukava lähteä.

Satu: Niin on. Monennenko kerran filmifestivaalit nyt järjestetään tänä vuonna?

Pirkko: No mä olin siellä kesällä 2006, ja silloin ne järjestettiin kahdennenkymmenennenensimmäisen kerran, joten nyt …

1 **Alleviivaa kappaleen 3 vuoropuhelusta kaikki ehdotukset.**

VAPAALLA

Lappi on monipuolinen matkailukohde

Lappi on yksi Suomen suosituimmista matkailukohteista. Monelle matkailijalle tärkeintä Lapissa ovat ainutlaatuinen luonto ja maisemat: ruska, kaamos, erämaat ja tunturit – ja hienot harrastusmahdollisuudet kuten kalastus ja hiihto.

Juuri aktiiviset harrastuslomat ovat Lapissa suosittuja. Hiihtokohteita on runsaasti eri puolilla Lappia ja niistä voi tavallisesti vuokrata välineet sekä perinteiseen murtomaahiihtoon että laskettelun ja lumilautailuunkin. Kannattaa pitää mielessä, että suosituimmissa hiihtokeskuksissa hotellihuoneet ja lomamökit varataan loppuun jo useita kuukausia ennen huippusesonkeja kuten uutta vuotta, pääsiäistä ja hiihtolomia.

Harrastusmahdollisuudet ovat Lapissa erinomaiset nimenomaan luonnon takia. Lapin joissa voi kalastaa, meloa ja harrastaa koskenlaskua, metsissä ja tuntureilla voi vaeltaa, marjastaa ja metsästää tai vaikka osallistua koiravaljakko- tai poroajeluille. Nykyään myös kulttuuritapahtumat ovat kasvattaneet suosiotaan: Sodankylässä järjestetään kansainväliset elokuvajuhlat joka kesä, tuntureiden lomakeskuksissa tarjotaan klassisen musiikin konsertteja ja jazztapahtumia, Rovaniemellä järjestetään rock- ja kansantanssifestivaaleja.

Majoitusvaihtoehtoja on monenlaisia: turisti voi yöpyä erämaamökissä tai kylpylähotellissa tai tasokkaassa mökkikylässä hiihtokeskuksen lähistöllä. Jonkin verran on tarjolla myös kotimajoitusta. Kulkuyhteydet Etelä-Suomesta Lappiin ovat hyvät. Kätevä ja vaivaton tapa matkustaa on nousta Etelä-Suomessa yöjunaan, nukkua yö makuuvaunussa ja herätä aamulla Rovaniemen tai Kemijärven rautatieasemalla, josta voi jatkaa bussilla haluamaansa kohteeseen. Nykyään monet turistit matkustavat Lappiin myös lentäen tai omalla autolla.

2 **Miellekartta (mind map) on yksi tapa auttaa tekstin ymmärtämistä ja tekstiin liittyvien asioiden muistamista. Miellekarttaan kirjoitetaan tekstistä tärkeimmät asiat. Viivoilla yhdistetään asiat, jotka kuuluvat yhteen.**

Tässä on valmiina Lapin matkailuun liittyvä miellekartta. Täydennä se annetuilla sanoilla:

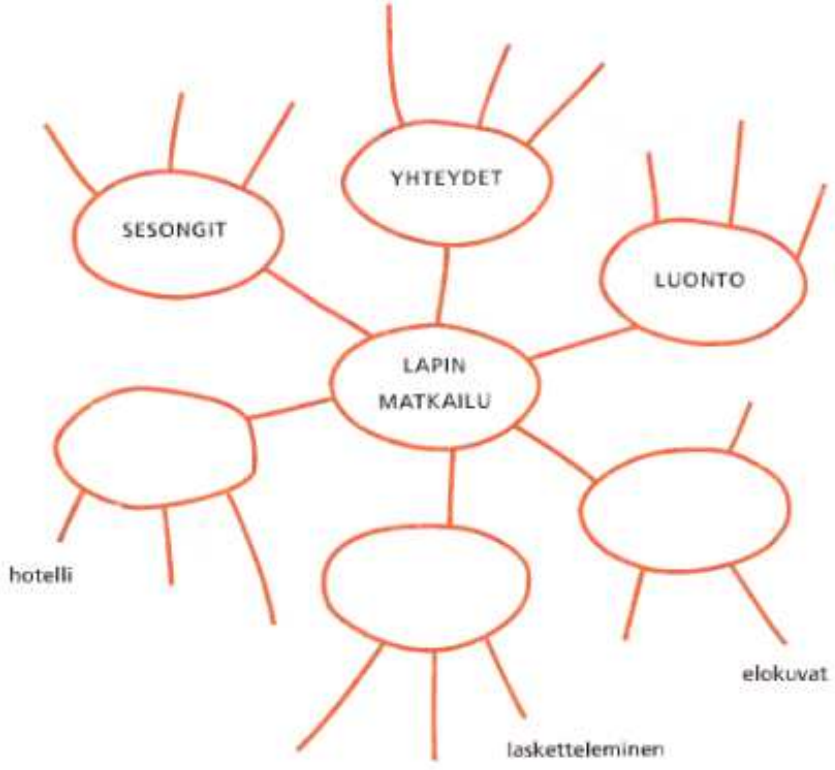

juna
mökki
tunturit
kulttuuri
ruska
kalastaminen
uusi vuosi
oma auto
musiikki
hiihtolomat
harrastukset
majoitus
lentokone
pääsiäinen
kotimajoitus
maisemat
vaeltaminen
tanssi

3 **Lue teksti *Lappi on monipuolinen matkailukohde*. Kirjoita sen jälkeen miellekartan avulla oma teksti Lapin matkailusta.**

Kerro tekstissä asioita, jotka muistat miellekartan avulla.
Älä kopioi tekstiä kirjasta, vaan muistele ja kirjoita oma tekstisi.

VAPAALLA

4 **Keskustele parisi kanssa, mitä itse haluaisit tehdä, jos lähtisit Lappiin.**

a) Mitä haluaisit nähdä ja tehdä, missä haluaisit majoittua?
b) Millä menisit Lappiin?
c) Minä vuodenaikana mieluiten matkustaisit ja kenen kanssa?
d) Paljonko olisit valmis maksamaan matkasta? Mitä et haluaisi tehdä?

Muista, että keskusteleminen ei ole sitä että vain yksi puhuu! Kysy lisäkysymyksiä ja kommentoi.

5 **Täydennä. Käytä annettuja sanoja. Taivuta sanoja tarvittaessa.**

yhdensuuntainen
lähtöselvitys
kotimaan terminaali
maksuton
yöpyä
jatkoyhteys
aikataulu
varata
makuuvaunu
etukäteen
matkakohde

a) Satu _____ lentoliput lentoyhtiöltä.

b) Ennen lentoa lentoasemalla on _____.

c) Aamiainen on hotellivieraille ilmainen eli _____.

d) Lapinlomilla monet _____

leirintäalueella.

e) Voit matkustaa Rovaniemelle Etelä-Suomesta _____.

f) Jos haluat matkustaa Ivaloon, _____

Rovaniemeltä on bussi.

g) Muista varata hotellihuone hyvissä ajoin _____

_____.

h) Jos haluat lentää lomalle Suomessa, sinun täytyy valita

lentoasemalla _____.

i) Kun haluat tietää, milloin juna tai bussi lähtee, tarvitset

_____.

j) Thaimaa on suosittu _____.

k) Jos varaat vain menolipun, sinä varaat _____

_____ matkan.

YLLÄS SAAGA

Kylpylähotelli tunturin parhaalla paikalla

Ylläksen uusin ja palveluiltaan monipuolisin ympärivuotinen hotelli valmistui keväällä 2003 Sport Resort Ylläksen ytimeen.

Hotellista avautuu uskomaton tunturimaisema jopa sadan kilometrin päähän; taideteos, joka on vuoden jokaisena päivänä erilainen.

Sijainti Yllästunturin rinteessä tekee hotellista myös helpon Ski In Ski Out -kohteen. Pääset suoraan ovesta rinteeseen, ladulle tai kävelemään.

Kylpylän upea allasosasto porealtaineen ja höyrysaunoineen tarjoaa hienot mahdollisuudet rentoutumiseen.

Kylpylähotelli Ylläs Saagan yhteyteen on valmistunut myös Saaga Chalets huoneistohotelli. Chaletsissa yhdistyy laadukas loma-asuminen ja monipuolinen palvelukokonaisuus. Rakennuksessa on korkeatasoisia saunallisia kaksioita ja kolmioita.

Hotellin luonnonläheinen ja omaperäinen arkkitehtuuri sekä mukavan rento palvelu takaavat viihtyisiä hetkiä niin lomamatkaajalle kuin kokous- ja konferenssivieraallekin.

Lähde: www.fontana.fi

Ylläs 1 -gondolihissi valmistui hiihtokauden 2007–2008 avajaisiin aivan hotellin viereen. Viihtyisä kahdeksan hengen gondoli vie asiakkaat huipulle mukavasti ja vaivattomasti.

LISÄTIETOJA JA VARAUKSET:
Hotelli Ylläs Saaga
Iso-Ylläksentie 42,
95980 YLLÄSJÄRVI
Tel. +358 16 215 8000
Fax. +358 16 215 8888
hotel@yllassaaga.com
www.yllassaaga.com

6 **Lue Ylläs Saagan mainos ja vastaa kysymyksiin. Koko tekstiä ei tarvitse ymmärtää, tärkeintä on löytää tekstistä pääkohdat.**

a) Milloin Ylläs Saaga rakennettiin?

_____

b) Missä Ylläs Saaga sijaitsee?

_____

c) Mitä Ylläs Saagassa voi harrastaa? (Kolme asiaa)

_____

d) Millaisia huoneita Saaga Chalets -hotellissa on?

_____

e) Kenelle Saaga Chalets -hotellia suositellaan?

_____

VAPAALLA

7 **Kirjoita sähköpostiviesti hotelli Saagaan.**

a) Kerro, että haluat tulla hotelliin.

b) Kirjoita, tuletko yksin vai perheen tai ystävien kanssa.

c) Kerro, milloin olet tulossa ja kuinka monta yötä haluat viipyä.

d) Tiedustele, onko hotellissa tilaa aikana, jolloin haluaisit matkustaa.

e) Kerro, millaisen huoneen haluaisit ja kysy huoneen hintaa.

f) Kysele lisätietoja hiihtomahdollisuuksista, kylpylästä ja ravintoloista.

g) Pyydä vastausta, lopeta viesti kohteliaasti ja laita viestin loppuun omat yhteystietosi.

h) Muista käyttää virallisen sähköpostin muotoilua.

Vastaanottaja:

Kopio:

Aihe:

8 **Sijoita sanat oikeaan laatikkoon.**

HOTELLI	LENTOKONE
JUNA	LAIVA

yöpyä
makuuvaunu
ulkomaan terminaali
portti
istumapaikka
satama
lähtöselvitys
hytti
yhden hengen huone
lähijuna
ravintolavaunu
käytäväpaikka
konduktööri
lentoemäntä
vastaanotto
täysihoito
välilasku
ikkunapaikka
risteily

9 **a) Kirjoita kahdeksan omaa lausetta, joissa käytät laatikoiden sanoja.**

b) Vertaa omia lauseita naapurisi lauseisiin. Varmista, että ymmärrät naapurisi lauseet ja että naapurisi ymmärtää sinun lauseesi.

a) _____

b) _____

c) _____

d) _____

e) _____

f) _____

g) _____

h) _____

VAPAALLA

JÄRJESTYSLUVUT

Monesko olit juoksukilpailussa? – Olin kuudes. Seppo oli kolmastoista.
Lähden Tukholmaan kilpailemaan kahdeskymmenes päivä toukokuuta.

Järjestysluvut taipuvat

Monennessako kerroksessa asianajotoimisto on? – Viidennessä.
Monentenako päivänä aiot lähteä? – Kahdentenatoista.
Millä luokalla sinun poikasi on? – Kolmannella.
Milloin sinun lomasi loppuu? – Heinäkuun kolmantenakymmenentenäensimmäisenä.

a) Ensimmäinen ja toinen -sanat taipuvat samoin kuin kaikki -nen loppuiset sanat

Poikani on toisella luokalla koulussa.

b) Muissa järjestysluvuissa -s taipuu seuraavasti

kolma	s	viide	s
	nne ssa/sta/lla/lta/lle/n/t		nne ssä/stä/llä/ltä/lle/n/t/ksi
	nte en/na		nte en/nä
	tta		ttä

Tänään on viides marraskuuta.
Hän asuu viidennessä kerroksessa
Tyttäreni menee viidennelle luokalle.
Käänny oikealle viidennen talon jälkeen.
Tämä kurssi jatkuu joulukuun viidenteen asti.
Tule käymään ensi kuun viidentenä päivänä.
Maija odottaa jo viidettä lastaan.

Tämä on kolmaskymmenes vuoteni tässä työssä.
Pekka oli viime vuonna kolmannellakymmenennellä ulkomaanmatkallaan.
Juhlat ovat kolmantenakymmenentenä päivänä.
Hän juhlii kolmattakymmenettä syntymäpäiväänsä.

Järjestyslukujen lopussa on -s, poikkeuksena ensimmäinen ja toinen.

1. ensimmäinen
2. toinen
3. kolmas
4. neljäs
5. viides
6. kuudes
7. seitsemäs
8. kahdeksas
9. yhdeksäs
10. kymmenes

11. yhdestoista
12. kahdestoista
16. kuudestoista
19. yhdeksästoista

21. kahdeskymmenesensimmäinen
32. kolmaskymmenestoinen
54. viideskymmenesneljäs
75. seitsemäskymmenesviides
116. sadaskuudestoista
138. sadaskolmaskymmeneskahdeksas

c) Huomaa! Luvuissa yhdestoista–yhdeksästoista toista-osa ei taivu.

Asun yhdennessätoista kerroksessa.
Ystäväni muutti kuudennestatoista kerroksesta kolmenteentoista kerrokseen.

Järjestysluku vastaa kysymykseen:

Monesko? Kuinka mones?

Myös kysymyksiä voi taivuttaa:

Mon**ennessa**ko kerroksessa sinä asut? Mon**enteen**ko kerrokseen olet menossa?

10 **Kuvassa on 30-kerroksisen pilvenpiirtäjän sisääntuloaulan opastetaulu. Kysy naapuriltasi kysymyksiä:**

Esimerkiksi: Mihin kerrokseen menisit, jos kissasi olisi sairas? Mitä 17. kerroksessa tehdään?

11 **Keskustele parin kanssa kuvien perusteella. Katsokaa kuvia ja miettikää, mihin kerrokseen nämä ihmiset ovat menossa. Miksi? Perustelkaa mielipiteenne.**

30. Näköalaravintola **Huippu** + kattoterassi
29. Disco **Saturnus**
28. Hotelli **Ylä-Palatsi** ja hotellin vastaanotto
27. Naisten Kuntoklubi **Kalori**
26. Karaokebaari **Ikivihreä**
25. Lääkäriasema **Latva**
24. Kiinteistövälitystoimisto **Pilvilinna**
23. Jalkineliike **Eipäs-Saapas**
22. Miesten kuntokeskus **Haba**
21. Eläinlääkäriasema **Hepo ja Katti**
20. Japanilainen ravintola **Japania napaasi**
19. Mainostoimisto **Mediamylly**
18. Kielikoulu **Ruuneperi**
17. Henkilöstövälitys **Apulainen**
16. Lelukauppa **Naurava Pingviini**
15. Musiikkiliike **Listaykkönen**
14. Kauneushoitola ja kynsistudio **Tiikeri**
13. Naistenvaateliike **Trendi-Tellervo**
12. Paikallisradio **Kaupungin Ääni**
11. Ranskalainen ravintola **Chateau PuttiPatti**
10. **Viikon Juorut** -lehden toimitus
9. Matkatoimisto **Kauas Pois**
7. Kampaamo **Käkkäräpää**
6. Urheiluvälineliike **Maila ja Pallo**
5. Morsiusliike **Tahdon naimisiin!**
4. Sisustusliike **Kaapin paikka**
3. Valokuvaamo **Salama**
2. Lounasravintola **Puolipäivä**
1. Opastus, Autoliike **Menopeli**

VAPAALLA

12 **Suunnittelet ohjelmaa viikonlopuksi yhdessä ystäväsi kanssa. Täydennä sopivat repliikit puhekupliin. Kun dialogit ovat valmiit, lukekaa ne parin kanssa ääneen.**

SINÄ

1. Ehdota jotain tekemistä. Voit katsoa mallia kirjan dialogista (Satu ja Pirkko suunnittelevat matkaa).

_____
_____
_____
_____

YSTÄVÄ

2. Niin tai jos mentäis rullaluistelemaan.

3. Kieltäydy ja kerro miksi. Ehdota jotain muuta.

_____
_____
_____
_____

4. Joo sehän kuulostaa hyvältä. Tehdään niin.

5. Kommentoi. Kysy aikataulusta.

_____
_____
_____
_____

6. Mulla ei oo mitään kiirettä, päätä sä vaan.

7. Kysy jokin tarkka aika.

_____
_____
_____
_____

8. Joo, se sopii hyvin.

13 **Kuuntele rautatieaseman kuulutus ja vastaa kysymyksiin.**

a) Mitä Pendolinon aikataulusta kerrotaan?

b) Mikä ongelma Pendolino S22-junassa on?

c) Miten matkustajat pääsevät Ouluun?

d) Miltä raiteelta juna Ouluun jatkaa matkaa?

14 **Kuuntele ja valitse onko väittämä oikein (O) vai väärin (V).**

	O	V
a) Elokuvajuhlien aikaan Sodankylässä on paljon matkailijoita.		
b) Pirkko haluaa matkustaa kesäkuun puolessa välissä		
c) Sodankylässä on vain yksi hotelli, matkustajakoti ja leirintäalue.		
d) Kotimajoitusta on paljon.		
e) Hotellihuoneita saa helposti pari viikkoa ennen elokuvajuhlia.		
f) Bussimatka Rovaniemeltä Sodankylään kestää 1½ tuntia.		
g) Hotelli tarvitsee Pirkon yhteystiedot.		

15 **Etsi kuuntelun perusteella oikealta puolelta sana, joka tarkoittaa samaa kuin alleviivattu ilmaus.**

a) Olemme tulossa, kun filmijuhlat ovat.
b) Olen pahoillani, meillä ei ole vapaita huoneita.
c) Minusta vähän tuntuu, että meillä ei ole vapaita huoneita.
d) Koko viikonloppu on varattu loppuun.
e) Onko sinulla sen toisen hotellin osoitetta, puhelinnumeroa ja sähköpostiosoitetta?
f) Hotellihuoneet varataan loppuun monta viikkoa ennen elokuvajuhlia.
g) Varataan se huone nopeasti!
h) Nyt teillä oli hyvä onni.
i) Montako yötä aiotte olla hotellissa?

- valitettavasti
- yhteystietoja
- useita viikkoja etukäteen
- teillä on tarkoitus
- buukattu täyteen
- hyvä tuuri
- filmijuhlien aikaan
- äkkiä
- epäilen

arvonta, arvonnan
edestakainen, edestakaisen
etukäteen
hiihtokeskus, -keskuksen
hytti, hytin
jonkin verran
kansainvälinen, -välisen
kieltäytyä, kieltäydyn
kiinnostava, -n
kohde, kohteen
kotimaa, -n
kuulostaa + miltä
kylpylä, -n
kätevä, -n
lähtöselvitys, -selvityksen
maisema, -n
majoitus, majoituksen
olla tarjolla
paluulippu, -lipun
palvelu, -n
pitää mielessä, pidän mielessä
risteily, -n
runsaasti
suosittu, suositun
suostua, suostun
suunnitelma, -n
tapahtuma, -n
tarve, olla jonkin tarpeessa
tuuri, -n
yhdensuuntainen, -suuntaisen
yhteys, yhteyden
yhteystiedot

VAPAALLA

Kappaleessa opit

- työnhakusanastoa ja ammattisanoja
- ihmisten kuvailemista
- lisää menneisyydestä kertomisesta (perfekti)

Kesätyöhakemus

Tero Tahvanainen etsii kesätyötä. Yliopiston lukukausi on loppumassa, ja hänellä on enää yksi tentti jäljellä ennen kesää. Hän on opiskellut englantia yliopistossa kolme vuotta ja haluaisi löytää opintojaan vastaavaa työtä.

Kesätöiden paras hakuaika oli jo vuoden alussa, joten Teron täytyy tyytyä niihin työpaikkoihin, joita vielä on jäljellä. Viikonlopun sanomalehdessä ei ollut yhtään kiinnostavaa työpaikkailmoitusta, joten tänään Tero etsii työpaikkoja netistä. Työvoimatoimiston nettisivuilta Tero huomaa, että henkilöstövuokraus Hallikainen etsii kaupunkioppaita turisteille sekä bisnes- ja konferenssivieraille, ja BNM Nordic etsii työntekijää kääntämään teknisiä tekstejä

englannista suomeen. Matkaoppaille on vain keikkatyötä tarjolla, joten Tero vastaa BNM Nordicin ilmoitukseen. Opiskeluaika on ollut hänelle taloudellisesti hieman tiukkaa, joten hän haluaa olla työssä koko kesän ja ansaita taas tulevan syksyn opiskelurahat.

Etsitään teknisiä kääntäjiä

BNM Nordic etsii kolmea osaavaa, oma-aloitteista ja tiimihenkistä kääntäjää. Työhön kuuluu teknisten ohjeiden ja tuotetietojen kääntäminen englannista suomeen.

Vaatimuksena erinomainen englannin ja suomen kielen taito, mahdollisuus työskennellä vaihtelevina työaikoina ja kyky työskennellä sekä itsenäisesti että tiimeissä.

Työn kesto:	määräaikainen, 3–6 kk
Työ alkaa:	1. kesäkuuta
Työaika:	kokopäivätyö/sopimuksen mukaan
Palkkaus:	sopimuksen mukaan
Haku päättyy:	12. toukokuuta
Yhteydenotot ja lisätiedot:	henkilöstöpäällikkö Jaana Örn 050 998 8776, sähköposti jorn@bnmnordic.com

Työpaikka kuulostaa hyvältä. Työ on määräaikainen, mutta Tero ei haluakaan vielä vakituista työtä, koska hänen on jatkettava opintojaan kesän jälkeen. Tero kirjoittaa heti hakemuksen ja päivittää ansioluettelonsa. Hän lähettää hakemuksen sähköpostilla henkilöstöpäällikkö Jaana Örnille ja jää odottamaan vastausta.

Vastaanottaja: jorn@bnmnordic

Kopio:

Aihe: työhakemus

Hei!
Luin työvoimatoimiston internetsivuilta ilmoituksenne. Olen englannin kielen opiskelija ja kiinnostunut teknisen kääntäjän työstä. Liitteessä hakemukseni ja ansioluetteloni.

Terveisin
Tero Tahvanainen

Tero Tahvanainen
Kaakkuritie 32 A 4
02670 Espoo
tero.tahvanainen@mailmail.fi
+358 51 111 2223

9.5.2008

Henkilöstöpäällikkö Jaana Örn
BNM Nordic

TYÖHAKEMUS

Olen 22-vuotias englannin opiskelija Espoosta. Haen teknisen kääntäjän paikkaa, josta ilmoititte Espoon työvoimatoimiston internetsivuilla.

Olen opiskellut englantia nyt kolme vuotta Helsingin yliopistossa. Olen tarkka, luotettava ja nopea kääntäjä. Tällä hetkellä etsin kesätöitä, mutta valmistumiseni jälkeenkin haluaisin tehdä käännöstöitä.

En ole aiemmin työskennellyt kääntäjänä, mutta luen paljon englantilaisia ja amerikkalaisia sarjakuvia ja harrastuksenani olen kääntänyt joitakin suosikkisarjakuviani englannista suomeen. Olen myös kiinnostunut tekniikasta ja tietotekniikasta, joten teknisten tekstien kääntäminen ei tuota minulle ongelmia.

Aiemmin olen työskennellyt mm. yläkoulun englanninopettajan sijaisena. Luonteeltani olen sosiaalinen ja avoin. Teen mielelläni työtä ihmisten kanssa ja tulen toimeen vaikeissakin tilanteissa, mutta pidän myös itsenäisestä työskentelystä.

Toivoisin pääseväni haastatteluun esittäytymään ja kuulemaan lisätietoja työpaikastanne.

Ystävällisin terveisin

Tero Tahvanainen
Tero Tahvanainen

Liite: Ansioluettelo

1 **Lue BNM Nordicin ilmoitus ja Teron hakemus. Mieti, miksi Tero sopisi hyvin töihin BNM Nordicille? Kirjoita viisi syytä.**

a) _____

b) _____

c) _____

d) _____

e) _____

2 **Testaa persoonallisuutesi. Millainen sinä olet? Kirjoita seuraavien kysymysten viereen K (kyllä), E (ei), J (joskus).**

a) Oletko mielelläsi muiden ihmisten seurassa? ☐

b) Uskotko, että tulevaisuutesi on hyvä? ☐

c) Voivatko ystävät kertoa sinulle salaisuuksiaan? ☐

d) Tuletko yleensä ajoissa sovittuun tapaamiseen? ☐

e) Unohdatko helposti tavaroitasi ja papereitasi? ☐

f) Teetkö paljon työtä? ☐

g) Puhutko yleensä totta? ☐

h) Oletko mieluummin hiljaa kuin puhut? ☐

i) Pelkäätkö uusia tilanteita ja ihmisiä? ☐

j) Hermostutko, jos joudut odottamaan kauan? ☐

k) Keksitkö koko ajan uusia ideoita? ☐

l) Hyväksytkö erilaisia ihmisiä ja tapoja? ☐

m) Keksitkö helposti itse itsellesi tekemistä? ☐

n) Saatko muut ihmiset usein nauramaan? ☐

o) Sopeudutko helposti uusiin tilanteisiin? ☐

3 **Kysy pariltasi tehtävän 2 kysymykset itsestäsi – mitä mieltä hän on sinusta? Vertailkaa toistenne vastauksia. Vastasitteko samalla tavalla?**

4 **Lue uudestaan tehtävän 2 kysymykset ja valitse listasta, mikä adjektiivi sopii mihinkin kysymykseen (a–o).**

Esimerkki:
Kysymys g) Puhutko yleensä totta? Adjektiivi: rehellinen

luotettava	___	arka	___	täsmällinen	___
huolimaton	___	suvaitsevainen	___	sosiaalinen	___
optimisti	___	joustava	___	hiljainen	___
kärsimätön	___	oma-aloitteinen	___	ahkera	___
luova	___	hauska	___	rehellinen	g

5 **a) Keskustele parin kanssa tai pienessä ryhmässä, mitkä tehtävän 4 adjektiiveista sopivat hyvään työntekijään? Mitkä kuvaavat huonoa työntekijää? Sopivatko jotkut adjektiivit molempiin? Keksi itse lisää ryhmiin sopivia adjektiiveja.**

itsepäinen
vaatimaton
itsekäs
äkkipikainen
saamaton
reipas
vastuuntuntoinen
motivoitunut
epävarma
oma-aloitteinen

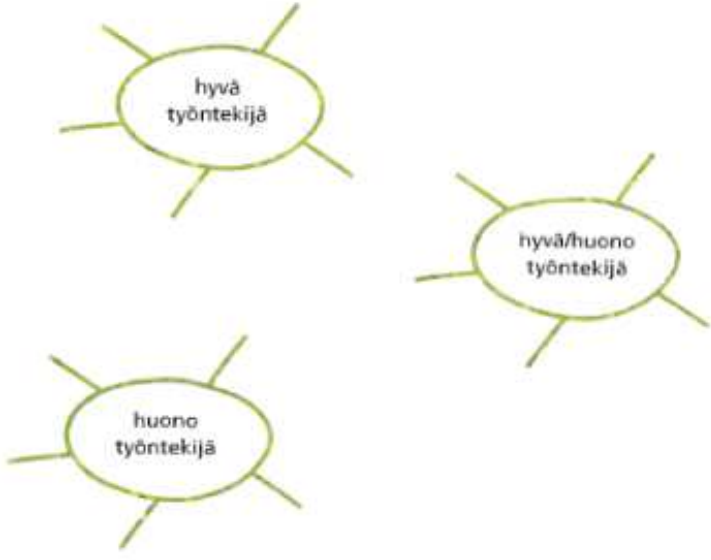

b) Lisätkää annetut adjektiivit miellekarttaan.

c) Keksikää kaikille adjektiiveille vastakohdat.

6 **Keskustele parin kanssa, mitkä ominaisuudet sopivat seuraaviin ammatteihin ja miksi.**

opettaja, poliisi, kampaaja, bussinkuljettaja, hammaslääkäri, toimittaja, lähihoitaja, tarjoilija, rakennusmies, palomies, asianajaja, myyjä

7 **Käytä annettuja sanoja oikeassa muodossa sopivassa kohdassa.**

a) Kun haen töitä, minun täytyy kirjoittaa

_____ ja _____

ja lähettää ne paikkaan, johon haluan töihin.

b) Minä haluaisin tietysti _____, mutta jos en saa pysyvää työpaikkaa, olen kiinnostunut myös _____.

c) Teen _____ lisäapuna ravintolassa silloin, kun he tarvitsevat.

d) Minulla on ollut jo seitsemän lyhyttä työsuhdetta. Nämä _____ ovat rasittavia.

e) Raha ei ole minulle kaikkein tärkein asia, mutta haluan työn, jossa voin _____ edes kohtuullisesti.

f) Tämän päivän lehdessä oli kiinnostava _____.

g) Tämän työn _____ loppuu huomenna.

h) Minulla on 12 vuoden _____ tältä alalta.

i) Jippii! Sain opintojani vastaavaa työtä. Työt alkavat ensi viikolla ja heti ensimmäisenä päivänä tapaan _____ ja allekirjoitan _____.

j) Olen ollut nyt kuukauden töissä. Huomenna saan ensimmäisen _____! Kyllä tässä rahaa tarvitaankin.

hakuaika
työpaikkailmoitus
keikkatyö
palkka
työkokemus
ansaita
työsopimus
määräaikainen työ
vakituinen työ
työhakemus
ansioluettelo
pätkätyö
esimies

8 **Etsi sunnuntain lehdestä tai internetistä kolme kiinnostavaa työpaikka-ilmoitusta tai pyydä opettajalta kolme erilaista työpaikkailmoitusta.**

a) Kerää ilmoituksista adjektiivit.
b) Kirjoita hakemus yhteen työpaikoista.

9 **Kuuntele keskustelu ja vastaa kysymyksiin.**

a) Mitä Ali on tehnyt viime aikoina?

_____

b) Kuinka monta työpaikkaa ravintolassa on avoinna?

_____

c) Miksi tarjoilijan työt kiinnostavat Alia enemmän kuin kokin työt?

_____

d) Tuntuuko Alista, että tällä kertaa hän voisi saada työtä?

_____

e) Mitä Ali aikoo tehdä, että hän varmemmin pääsisi haastatteluun?

_____

f) Mitä tulevaisuudensuunnitelmia Alilla on?

_____

g) Mitä hyötyä koulutuksesta olisi Alille?

_____

PERFEKTI

Mennyttä aikaa ilmaistaan imperfektillä, perfektillä ja pluskvamperfektillä. (Pluskvamperfekti, ks. kpl 17)

A: Olen ollut työssä tuossa talossa.
B: Mä työskentelin siellä viime vuonna.
A: Oletko jo käynyt lounaalla?
B: Joo. Kävin tunti sitten.
A: Kuinka kauan sä oot ollut naimisissa?
B: Mä olin naimisissa kuusi vuotta. Mä oon eronnut.

a) Perfektiä käytetään ilmaisemaan menneisyyden tapahtumaa, jonka ajankohta ei ole tarkasti rajattu.

Imperfekti – tarkka aika	Perfekti – ei tarkkaa aikaa
– Kävin Ahvenanmaalla viime kesänä.	– Minä **olen käynyt** Lapissa.
– Harrastin koripalloa lapsena.	– Minä **olen harrastanut** jalkapalloa.

b) Perfektiä käytetään myös ilmaisemaan tapahtumaa, joka on alkanut menneisyydessä ja jatkuu vielä.

Imperfekti – tekeminen on loppunut	Perfekti – tekeminen jatkuu
– Asuin Espanjassa vuosina 2000–2002.	– **Olen asunut** Suomessa kaksi vuotta.
– Pentti työskenteli metallialalla vuoteen 2003 saakka.	– Matti **on työskennellyt** viisi vuotta.

c) Imperfekti on tavallinen kertomuksen aikamuoto.

Imperfekti – kertomus	Perfekti – puhutaan yksittäisistä tapahtumista menneisyydessä
– Mitä kuuluu?	– Ei mitään ihmeellistä. Mä **oon siivonnut** ja **pessyt** pyykkiä.
– Mä kävin hammaslääkärissä. Lääkäri löysi kolme reikää ja ne kaikki paikattiin. Se oli ihan kauheeta. Loppupäivän mä makasin kotona.	

TÖISSÄ

PERFEKTIN MUODOSTUS

Myönteinen muoto	Kielteinen muoto
Minä **olen** asunut Suomessa. Olen + (n)nut/(n)nyt	Minä **en ole** asunut Ranskassa. En ole + (n)nut/(n)nyt
Sinä **olet** asunut Suomessa. Olet + (n)nut/(n)nyt	Sinä **et ole** asunut Espanjassa. Et ole + (n)nut/(n)nyt
Hän **on** asunut Suomessa. On + (n)nut/(n)nyt	Hän **ei ole** asunut Kiinassa. Ei ole + (n)nut/(n)nyt
Me **olemme** syöneet. Olemme + (n)neet	Me **emme ole** nukkuneet. Emme ole + (n)neet
Te **olette** nukkuneet. Olette + (n)neet	Te **ette ole** juhlineet. Ette ole + (n)neet
He **ovat** juhlineet. Ovat + (n)neet	He **eivät ole** nukkuneet. Eivät ole + (n)neet

Perfektin kanssa käytetään usein seuraavia ajan ilmauksia

- aina
- jo
- usein
- vielä
- joskus
- koskaan
- pitkään
- tähän mennessä
- asti/lähtien/alkaen
- kauan/kuinka kauan
- monta vuotta

Puhekielessä perfekti tavallisesti lyhenee.

– Mä **oon ollu** hirveen kipee.
– **Ootteko tullu** bussilla vai omalla autolla?
– Kai sä **oot käyny** lääkärissä?
– No me **ollaan tultu** bussilla, mutta Pekka ja Ritu **on kävelly**.

Oletko-perfektikysymykseen riittää vastaukseksi pelkkä olla- tai kieltoverbi:

– Oletko jo syönyt?
– Olen./Oon.
– En ole./En oo.
– Oletko hakenut lapset hoidosta?
– En vielä.
– Onko Jutta jo tullut?
– Ei.

10 **Kirjoita toinen esimerkkisana.**

VERBITYYPPI 1	nut/nyt	neet	
	lukea	→	lukenut/lukeneet
	kysyä	→	_____
VERBITYYPPI 2	nut/nyt	neet	
	syödä	→	syönyt/syöneet
	juoda	→	_____
VERBITYYPPI 3	lut/lyt	leet	
	tulla	→	tullut/tulleet
	opiskella	→	_____
	sut/syt	seet	
	nousta	→	noussut/nousseet
	pestä	→	_____
VERBITYYPPI 4	nnut/nnyt	nneet	
	tavata	→	tavannut/tavanneet
	herätä	→	_____
VERBITYYPPI 5	nnut/nnyt	nneet	
	valita	→	valinnut/valinneet
	tuomita	→	_____
VERBITYYPPI 6	nnut/nnyt	nneet	
	paeta	→	paennut/paenneet
	viiletä	→	_____

11 **43-vuotias Pauliina Karttunen on nykyään kirjastonhoitaja, ja hänen elämänsä on ollut mielenkiintoista. Lue mitä hänen elämässään on tähän mennessä tapahtunut ja vastaa kysymyksiin.**

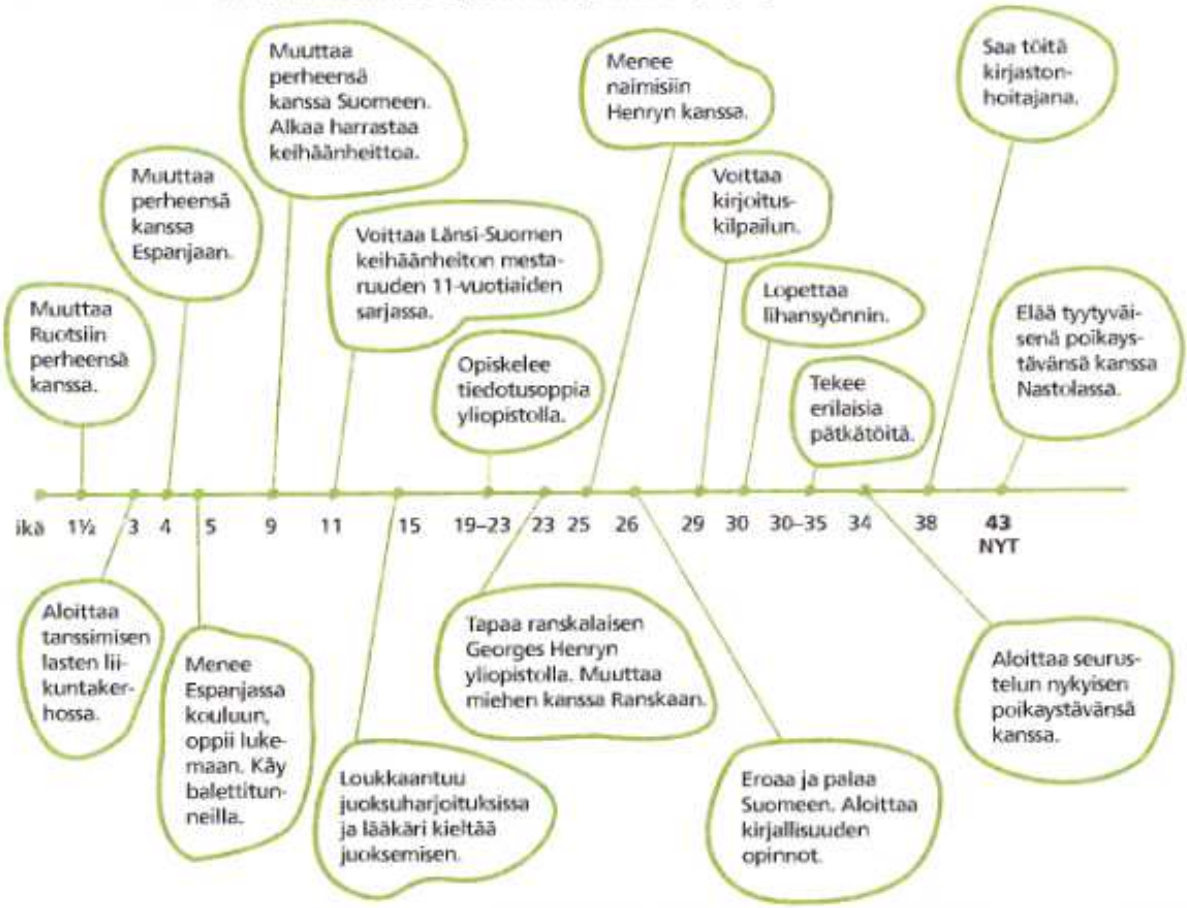

a) Mitä Pauliina on harrastanut elämässään?

b) Mitä hän on opiskellut?

c) Missä maissa hän on asunut?

d) Kuinka monta kertaa hän on ollut naimisissa?

e) Mitä hän on voittanut?

f) Kuinka kauan hän on ollut syömättä lihaa?

g) Kuinka kauan hän on seurustellut nykyisen poikaystävänsä kanssa?

12 **Tee sanoista lauseita. Valitse, milloin käytät imperfektiä ja milloin perfektiä. Muista taivuttaa sanat!**

a) Pekka – etsiä – työ – jo – monta – kuukausi

_____

b) Hän – käydä – eilen – työvoimatoimisto

_____

c) Hän – ei löytää – työ – eilenkään

_____

d) Maija ja Matti – olla – naimisissa – jo – 25 vuotta

_____

e) He – tuntea – toisensa – lapsesta asti

_____

f) He – mennä – naimisiin – 18-vuotiaina

_____

g) Virtaset – ei käydä – koskaan – Lappi

_____

h) He – haluta – matkustaa – sinne – viime – vuosi, mutta – he – ei olla – varaa

_____

i) He – päättää – että – he – matkustaa – Lappi – ensi – vuosi

_____

j) Me – ostaa – uusi – asunto

_____

k) Me – ei muuttaa – sinne – vielä

_____

l) Me – allekirjoittaa – kauppakirja – eilen – pankki

_____

13 **Vertaa lauseita. Keskustelkaa, miten niiden merkitys eroaa toisistaan. Miksi? Miksi vasemmanpuoleisissa lauseissa on perfekti, miksi toisissa on imperfekti?**

a) Olen työskennellyt rakennus- ja metallitöissä.	Viime vuonna työskentelin rakennus- ja metallitöissä.
b) Olen ollut naimisissa viisi vuotta.	Olin naimisissa viisi vuotta.
c) Olen opiskellut suomea viime kesästä asti.	Opiskelin suomea viime kesään asti.
d) Hän on ollut leskenä viisi vuotta.	Hän oli leskenä viisi vuotta.

14 **Täydennä Pieron ja Anitan kertomus. Valitse sopiva verbi annetuista sanoista. Käytä verbiä perfektissä. Mieti jokaisessa kohdassa, miksi Piero ja Anita käyttivät kertomuksessaan perfektimuotoja.**

työskennellä
olla
jakaa
asua
tehdä
ehtiä

Piero di Vecchio _____ Suomessa nyt neljä vuotta.

Hän _____ tehdä monia erilaisia töitä.

Hän _____ siivoojana ja _____ keikkatyötä postissa ja vanhainkodissa. Hän _____ lehtiä.

Viimeiset kuukaudet hän _____ työssä kahvilassa, jonka hän osti vaimonsa kanssa puoli vuotta sitten.

Piero kertoo: "Joo, me ostettiin tämä kahvila muutama kuukausi sitten. Mun vaimo oli työttömänä ja mä halusin saada vakituisen työn, monen määräaikaisen pätkän jälkeen. Sitten me nähtiin ilmoitus, jossa kerrottiin, että tää liiketila oli myynnissä. Meillä oli vähän säästöjä, ja kun pankki lainasi loput, me päätettiin ottaa riski ja perustaa oma yritys."

Piero ja hänen vaimonsa _____ kahvilansa italialaiseen tyyliin.

He _____ kahvilaan sisustukseksi tauluja ja karttoja Pieron kotikaupungista Napolista, ja kahvikin tuodaan suoraan Italiasta.

Piero nauraa: "Mä _____ Suomessa jo monta vuotta, mutta mun täytyy sanoa, että mä _____ juomaan suomalaista kahvia, se on pahaa!"

Pieron vaimo Anita nauraa vieressä: "Se _____ myöskään suomalaiseen ruokaan, vieläkin se kaipaa mammansa pastoja!"

hakea
asua
oppia (negatiivinen)
sisustaa
tottua (negatiivinen)

* * *

Piero ja Anita alkavat tarjota kahvilassaan myös lounasta kuun vaihteesta alkaen.

He _____ pitää lounaslistan yksinkertaisena: joka arkipäivä tarjotaan kahta erilaista pastaa.

He kertovat, että lounastarjoilu on vain kokeilu; sen jatkosta päätetään, kun he ensin _____ muutaman kuukauden ajan, kiinnostuvatko asiakkaat lounaslistasta.

Piero kertoo: "Nyt mä olen tyytyväinen elämääni. Mä luulen, että _____ oman alani vihdoinkin. Jos kahvila menestyy taloudellisesti, niin tässä on minulle työtä koko loppuelämäksi!"

kokeilla
päättää
löytää

TÖISSÄ

15 **Tero ja Kaija hakevat samaan työpaikkaan. He ovat tehneet listan asioista, joita heidän täytyy tehdä, kun he hakevat työtä. Katso heidän listojaan. Kysykää parin kanssa vuorotellen toisiltanne, mitä he ovat jo tehneet ja mitä he eivät ole vielä tehneet. Toinen vastaa.**

+ Hän on jo tehnyt tämän.
– Hän ei ole vielä tehnyt tätä.

Esimerkki: – Onko Tero jo kirjoittanut hakemuksen? – On. Hän on kirjoittanut hakemuksen.

16 **Kysykää parin kanssa vuorotellen toisiltanne seuraavat kysymykset. Toinen vastaa. Voit keksiä itse lisää kysymyksiä.**

a) Kuinka kauan olet asunut Suomessa?

b) Onko jokin asia, johon et ole tottunut täällä?

c) Oletko kyllästynyt johonkin asiaan Suomessa?

d) Oletko jo ollut töissä Suomessa?

e) Oletko kirjoittanut työhakemuksen suomeksi?

f) Kuinka kauan olet opiskellut suomea?

g) Mitä hyödyllistä olet oppinut kurssilla?

h) Mitä et ole vielä oppinut, mutta haluaisit oppia?

i) Missä paikoissa olet asunut elämäsi aikana?

j) Mistä olet haaveillut jo pitkään?

k) Mitä mukavaa olet tehnyt tällä viikolla?

_____

_____

_____

_____

_____

_____

ansaita, ansaitsen
ansioluettelo, -n
epävarma, -n
esimies, esimiehen
hakemus, hakemuksen
hakuaika, -ajan
henkilöstöpäällikkö, henkilöstöpäällikön
huolimaton, huolimattoman
itsenäinen, itsenäisen
keikkatyö, -n
kesätyö, -n
kärsimätön, kärsimättömän
luonne, luonteen
luotettava, -n
mahdollisuus, mahdollisuuden
määräaikainen, määräaikaisen
oma-aloitteinen, oma-aloitteisen
on jatkettava
opintoja vastaava työ
palkka, palkan
pätkätyö, -n
suvaitsevainen, suvaitsevaisen
taloudellisesti
tarkka, tarkan
toimittaja, -n
tyytyä, tyydyn + mihin
työpaikkailmoitus, -ilmoituksen
täsmällinen, täsmällisen
vaatimus, vaatimuksen
vakituinen, vakituisen

5

Kappaleessa opit

- työhaastatteluun liittyviä asioita
- puhelinkäyttäytymistä
- lisää perfektistä

Työhaastattelussa

Tero on lähettänyt hakemuksensa BNM Nordiciin. Häntä jännittää, mutta hän on myös innostunut. Hän on odottanut kutsua haastatteluun, mutta sitä ei ole vielä tullut. Iltapäivällä hän päättää soittaa BNM Nordiciin ja kysyä, ovatko he saaneet hänen hakemuksensa.

Keskus: BNM Nordic, hyvää päivää!
Tero: Päivää. Tässä on Tero Tahvanainen. Lähetin viime viikolla teille työhakemuksen ja kysyisin nyt, onko hakemus tullut perille.
Keskus: Kenelle lähetitte hakemuksen?
Tero: Henkilöstöpäällikkö Jaana Örnille.
Keskus: Hetkinen, yhdistän.

Henkilöstöpäällikkö: BNM Nordic, Jaana Örn.

Tero: Tässä on Tero Tahvanainen. Lähetin teille viime viikolla työhakemuksen ja haluaisin varmistaa, että olette saaneet sen.

Henkilöstöpäällikkö: Hetkinen. Katsotaanpas... Joo, tässä, kyllä se on tullut perille.

Tero: Hyvä. Onko teille tullut paljon hakemuksia?

Henkilöstöpäällikkö: No aika paljon on tullut. Nyt hakuaika on loppunut, joten enää me ei oteta hakemuksia vastaan.

Tero: Aivan. Voinko kysyä, miltä hakemukseni vaikuttaa?

Henkilöstöpäällikkö: Ihan kivalta vaikuttaa. En ole ehtinyt vielä lukea kaikkia hakemuksia, joten en osaa mitään varmaa sanoa. Sulla ei ole kovin paljon kokemusta alalta, mutta olet harrastanut tätä työtä ja opiskellut oikeaa alaa, niin että kyllä tää on ihan kiinnostava hakemus.

Tero: Se on mukava kuulla. Milloin te päätätte, keitä kutsutaan haastatteluun?

Henkilöstöpäällikkö: Kyllä me päätetään vielä tämän viikon aikana. Ensi viikolla lähetetään tieto niille, jotka pääsevät haastatteluun.

Tero: Selvä. Mä jään sitten odottelemaan. Toivottavasti pääsen haastatteluun.

Henkilöstöpäällikkö: No, katsotaan ensi viikolla.

Tero: Selvä. Kiitos. Hei, hei.

Kun Tero tulee kotiin seuraavana keskiviikkona, hän huomaa, että posti on tuonut kutsun työhaastatteluun. Hän menee haastatteluun hyvissä ajoin, ilmoittautuu aulassa sihteerille ja jää odottamaan, että henkilöstöpäällikkö hakee hänet.

* * *

Työhuoneessaan henkilöstöpäällikkö pyytää Teroa istumaan. Aluksi hän kehottaa Teroa kertomaan jotain itsestään ja harrastuksistaan. Hän haluaa tietää, miksi Tero on kiinnostunut juuri BNM Nordicista ja mitä hän ajattelee kääntäjän työstä. Tero on harjoitellut haastattelua varten ja osaa vastata sujuvasti.

Henkilöstöpäällikkö: Seuraavaksi kerro, mitä sä tiedät BNM Nordicista?

Tero: Tää on tällä hetkellä johtava teknisten käännösten tekijä Pohjoismaissa ja te ootte laajentuneet voimakkaasti viime vuosien aikana.

Henkilöstöpäällikkö: Pitää paikkansa. Me ollaan avattu viime vuoden aikana kaksi uutta toimistoa, yksi Osloon ja yksi Tallinnaan ja ollaan palkattu aika paljon uusia työntekijöitä. Kerrotko vaikka seuraavaksi, millainen työntekijä sä olet?

Tero: No ainakin mun edelliset työnantajat ovat antaneet mulle positiivista palautetta. Ne on sanoneet, että mä oon luotettava ja oma-aloitteinen. Itse mä sanoisin, että mä oon rauhallinen ja kärsivällinen – oon pärjännyt hyvin, kun oon ollut sijaisena yläkoulussa englannintunneilla.

Henkilöstöpäällikkö: Miten sä suhtaudut kiireeseen ja stressiin?

Ja niin haastattelu jatkuu. Henkilöstöpäällikkö kysyy vielä, miten Tero suhtautuu tiimityöskentelyyn ja vaihteleviin työaikoihin. Lopuksi henkilöstöpäällikkö pyytää Teroa kehumaan itseään ja aivan viimeisenä kertomaan, mitkä ovat hänen huonot puolensa. Tero on etukäteen miettinyt, mitä haastattelussa ehkä kysytään, ja hän pärjää mielestään hyvin. Henkilöstöpäällikkö kyselee vielä Teron mahdollisuuksia jatkaa syksyllä ja sitä, onko Terolla itsellään kysymyksiä. Tero kysyy palkasta, ja he sopivat, että henkilöstöpäällikkö ottaa yhteyttä Teroon noin viikon kuluttua. Tero kättelee henkilöstöpäällikköä ja lähtee ulos. Ulkona hän soittaa heti ystävälleen Antille.

Antti: Antti.

Tero: Tero, moi! Nyt on haastattelu ohi.

Antti: Ai niin. Miten meni?

Tero: No ainakin musta tuntuu, että meni hyvin. Mä olin harjoitellut, niin ei tullut yllätyksiä.

Antti: Onneks olkoon.

Tero: No ei vielä kannata onnitella. Hei, nyt mun täytyy lopettaa, tuolta tulee Pekka.

Antti: Jep! Palataan!

1 **Kappaleen tekstissä Tero Tahvanainen on työhaastattelussa. Työhaastatteluihin voi valmistautua kotona ennen haastattelua.**

Lue seuraavat tavalliset työhaastattelukysymykset siten, että ymmärrät mitä ne tarkoittavat. Mieti vastaukset niihin kysymyksiin, joihin voit. Keskustelkaa parin kanssa toistenne vastauksista.

TAVALLISIA KYSYMYKSIÄ TYÖHAASTATTELUSSA

- Kuvaile itseäsi lyhyesti. Mikä on perhetilanteesi? Oletko naimisissa, onko sinulla lapsia?
- Miksi haluat juuri tälle alalle?
- Millaiseksi kuvittelet avoinna olevan työpaikan?
- Mitä tiedät yrityksestämme?
- Mitkä ovat tavoitteesi elämässä ja työssä?
- Mitkä ovat vahvuutesi ja heikkoutesi? Miten ystäväsi kuvailevat sinua?
- Mitä harrastat?
- Millainen on mielestäsi hyvä työpaikka?
- Kerro jostain ongelmatilanteesta, jossa olet ollut ja miten ratkaisit ongelman.
- Oletko parempi ryhmätyössä vai itsenäisessä työssä?
- Mitä olet oppinut aiemmissa työpaikoissasi?
- Miten voit hyödyntää koulutustasi ja kokemustasi tässä työssä?
- Oletko valmis joustamaan työajoissa?
- Miten toimit stressitilanteissa?
- Millainen on mielestäsi hyvä esimies?
- Miksi juuri sinut pitäisi valita?
- Kuka sinua voisi suositella?

Lähde: monster.fi

2 **Yhdistä yhteen kuuluvat alut ja loput. Mieti, mitkä seikat auttoivat sinua päättelemään.**

Puhelujen alkuja:

a) A: Kaukomatkat, hyvää päivää.
B: Terhi Kukkola tässä, hei. Mä olen ajatellut matkustaa hiihtolomalla Egyptiin.

b) A: Kasperi.
B: No äiti tässä hei. Ootko jo päässyt koulusta?

c) A: Pirkko Markkula.
B: Valtteri Kosonen Espoon poliisista tässä, päivää.

d) A: Kalevan uintikeskus, Tommi Ruohonen.
B: Paavo Mäkinen, päivää. Tiedustelisin, onko uimahalli viikonloppuna normaalisti auki?

e) A: Puurtilan yläkoulun opettajainhuoneessa Pirkko Vala puhelimessa.
B: Haluaisin puhua Kanerva Määtän kanssa, kiitos.

f) A: Lösönen.
B: No Aaltonen tässä soittelee. Ei oo miestä näkyny pitkään aikaan. Mitäs oot puuhaillut?

g) A: No moi Tiina!
B: Moi! Oisko sulla aikaa lähtee mun kaa vaikka kahville?

Puhelujen loppuja:

☐ A: Varaus on voimassa seuraavat kolme päivää. Jos tulee peruutus, perimme peruutusmaksun 55 euroa.
B: Selvä. Kiitos. Hei, hei.

☐ A: Kiva, kun soittelit pitkästä aikaa. Tulkaa sitten ens tiistaina vaimon kanssa käymään, niin jutellaan enemmän.
B: Tehdään näin. Me tuodaan kahvipullat mukana. Morjens!

☐ A: Hyvä. Tää on nyt selvä ja mä jätän viestin Sakun opettajalle, niin hän tietää, ettei Saku pääse tällä viikolla kouluun.
B: Selvä. Kiitos. Hei, hei.

☐ A: Nähään sit neljältä vaikka siinä Lattebaarin eessä.
B: Okei. Moikka.

☐ B: Nää tiedot riittääkin, kiitos. Nyt tiedetään, mihin aikaan tullaan sunnuntaina.
A: Tervetuloa! Hei, hei!

☐ A: Mä tuun sitten huomenna töiden jälkeen hakemaan sitä polkupyörää. Olipa ihanaa saada näin hyviä uutisia. Ensin kyllä säikähdin, kun soititte.
B: No meistäkin on mukava soitella välillä hyviäkin uutisia. Pyörä odottaa täällä huomenna. Hei, hei!

☐ B: Mie tuun sitten töiden jälkeen kotiin. Tee läksyt ja soita, jos tulee jotain.
A: Joo, joo. Kyl mie pärjään. Heippa!

3 **Valitse tehtävän 2 keskusteluista mieleisesi alku ja loppu. Kirjoita parisi kanssa koko puhelu. Esittäkää puhelu luokassa.**

4 **Kuuntele seuraavat keskustelut ja täydennä niihin puuttuvat sanat.**

a) A: Oy Sirkus.
B: Olisiko kehityspäällikkö Lankinen _____ ?
A: Pieni hetki, _____.

b) A: Hän puhuu juuri nyt _____
_____. Haluatteko odottaa?
B: En valitettavasti ehdi.

c) A: Voinko _____ _____ ?
B: Ei kiitos, soitan itse _____ uudestaan.
A: Kiitos.
B: Kiitos, hei!

d) A: Oy Sirkus, hyvää päivää.
B: Mä _____ _____ kehityspäällikkö Saara Lankisen kanssa.
A: Pieni hetki.
A: Numero on juuri nyt _____. Haluatteko odottaa?
B: No kiitos, voin kyllä odottaa.

e) A: Oy Sirkus, hyvää päivää.
B: Mä haluaisin puhua Tero Kytölän kanssa.
A: Hän ei juuri nyt ole _____. Voiko hän _____
_____ myöhemmin?
B: Joo, kyllä.
A: Ja saisinko vielä Teidän _____?

f) A: Oy Sirkus, Saara Lankinen.
B: _____ _____ Pekka Vartio, hei.
A: Hei, hei.
B: Mä _____ siitä sopimuksesta, joka kirjoitettiin eilen.

g) A: Olette soittanut Oy Sirkuksen _____ _____.
Jos haluatte palvelua suomeksi, _____ yksi. Betjäning på svenska, tryck två. Kaikki _____ ovat varattuja, mutta palvelemme teitä hetken kuluttua.

5 **Kuuntele tehtävän 4 puhelinkeskustelut uudelleen. Lue dialogit parisi kanssa ääneen. Vaihtakaa lopuksi vuoroja ja lukekaa uudelleen.**

6 **Kuuntele puhelinkeskustelut 1 ja 2 ja vastaa kysymyksiin. Tutustu kysymyksiin ennen kuuntelua.**

Kuuntelu 1

a) Mitä työtä Maija hakee?

b) Mistä hän löysi työpaikkailmoituksen?

c) Kuinka pitkä työkokemus Maijalla on?

d) Miksi Maija ei ole nyt töissä?

e) Miksi Maija hakee juuri tätä työpaikkaa?

f) Miksi Maija ei halua samana päivänä haastatteluun?

g) Mihin aikaan haastattelu on?

h) Mistä Maija löytää henkilöstöpäällikön?

i) Miksi henkilöstöpäällikkö ei ole omassa huoneessaan?

Kuuntelu 2
Ympyröi oikea vaihtoehto.

a) Kun Maija soitti työpaikkaan, hän oli
- rauhallinen.
- hermostunut.
- vihainen.

b) Miten Liisa lupaa auttaa Maijaa, kun Maija menee haastatteluun?
- Hän lupaa hoitaa Maijan lasta.
- Hän lupaa keittää Maijalle kahvia.
- Hän lupaa käydä Maijan äidin kanssa kaupassa.

c) Miten Liisa neuvoo Maijaa?
- harjoittelemaan haastattelua varten
- lepäämään hyvin
- olemaan yksin ennen haastattelua

d) Miksi Maija on Liisan mielestä sopiva myyjä Huippukoneeseen?
- Maijalla on kokemusta alalta.
- Maija on luotettava ihminen.
- Maija oikeasti haluaa sen paikan.

e) Mitä Maija kertoo Liisalle Teron uudesta työpaikasta?
- Teron työ on vakituinen.
- Teron työ on Teron omaa alaa.
- Teron työ on lähellä Maijan kotia.

7 **a) Kuuntele keskustelut 1 ja 2. Keskustelkaa, kumpi keskustelu on virallinen ja kumpi epävirallinen. Miten virallinen keskustelu alkaa? Miten virallinen keskustelu loppuu? Miten epävirallinen keskustelu alkaa? Miten epävirallinen keskustelu loppuu?**

b) Keskustelkaa, kenen kanssa voi keskustella virallisesti, kenen kanssa epävirallisesti.

8 **Lue ohjeet työhakemuksen ja ansioluettelon kirjoittamisesta. Vastaa, onko väittämä oikein (O) vai väärin (V).**

	O	V
a) Omat harrastukset kannattaa luetella työhakemuksessa.		
b) On hyvä, jos oma hakemus on erilainen kuin muiden hakemus.		
c) Kun kirjoitat hakemusta, sinun kannattaa etsiä tietoja siitä yrityksestä, johon olet hakemassa.		
d) Ansioluettelo on sama asia kuin työhakemus.		
e) Ansioluettelossa kannattaa kertoa, miten osaa käyttää tietokonetta.		
f) Älä kerro ansioluettelossa mitään työkokemuksestasi, jos sitä on vain vähän.		
g) Ansioluettelo pysyy samanlaisena koko elämän ajan.		

TYÖHAKEMUS

- Kirjoita muistiin toiveesi ja tavoitteesi.
- Mieti vahvuuksiasi: mitä osaat hyvin?
- Tee lista opinnoistasi, työkokemuksestasi ja harrastuksistasi. Pohdi, mitkä niistä saattaisivat kiinnostaa tulevaa työnantajaa.
- Käytä mielikuvitustasi. Sinun hakemuksesi pitäisi erottua kenties satojen hakemusten joukosta. Yritä herättää lukijan mielenkiinto heti ensimmäisessä lauseessa.
- Kirjoita hakemus juuri siihen paikkaan, johon olet hakemassa ja selvitä perustiedot paikasta.
- Älä masennu, vaikket osaisikaan kaikkia taitoja ja tietoja, joita työnantaja vaatii. Käytännössä tuskin kukaan hakijoista on juuri sellainen ihannetyyppi, jota työnantaja hakee.
- Mieti, missä sinä olet hyvä, ja korosta sitä. Kerro hakemuksessasi, mitä haluat työssäsi oppia, ja miksi juuri sinut kannattaa valita. Kehu itseäsi, mutta muista olla realistinen äläkä korosta itseäsi liikaa. Mieti, miten erottuisit muista.

ANSIOLUETTELO

Ansioluettelo eli CV (Curriculum Vitae) kertoo sinusta kaiken tärkeän tiivistetyssä muodossa: kuka olet ja mitä osaat.

Ansioluettelossa täytyy näkyä:
- henkilötiedot
- koulutus
- työkokemus
- kielitaito
- tietokoneen käyttötaito.

Voit kertoa siinä myös harrastuksesi, mahdolliset luottamustoimesi sekä suosittelijasi.

Mikäli sinulla on vain vähän työkokemusta, painota opintoja, luottamustoimia ja harrastuksia. Mainitse esimerkiksi opiskeluaikaiset työharjoittelupaikat.
Liitä ansioluettelo hakemukseesi. Voit katsella valmiita ansioluettelomalleja internetistä. Päivitä ansioluettelosi aina, kun olet oppinut jotain uutta tai työkokemuksesi kasvaa.

Lähde: nettinappi.fi

9 **Olet hakenut työpaikkaa. Kirjoita työpaikkaan sähköpostia ja kysy, onko hakemuksesi tullut perille. Kerro milloin lähetit hakemuksesi ja kysy lisäksi kaksi muuta kysymystä. Lopeta viesti kohteliaasti.**

Vastaanottaja:

Kopio:

Aihe:

LISÄÄ PERFEKTISTÄ

Perfektiä käytetään tilanteissa, joissa aiemmin tapahtunut havaitaan vasta tapahtumisen jälkeen.

Perfekti

Joku **on polttanut** täällä tupakkaa.	= En nähnyt, että joku poltti, mutta tiedän sen, koska täällä haisee tupakka.
Liisa **on käynyt** kampaajalla.	= Eilen hänellä oli suora tukka, tänään hänellä on kiharat.
Virtaset **ovat ostaneet** uuden auton.	= Vielä eilen heillä oli vanha punainen auto, nyt heillä on uusi keltainen auto.

10 **Katso kuvaa ja keskustele parin kanssa, miten Liisan ja Martin elämä on muuttunut.**

a) Martti ja Liisa vuonna 1996

b) Martti ja Liisa vuonna 1999

c) Martti nyt

d) Liisa nyt

PUHEKIELEN ME-PASSIIVI

Puhekielessä me olemme lukeneet -muoto muuttuu usein me ollaan luettu - tai me on luettu -muotoon.

Me ollaan...	Me ollaan + tanssittu ollaan + (t)tu/(t)ty on + (t)tu/(t)ty	Me ei olla tanssittu. ei olla + (t)tu/(t)ty

Passiivin perfektin muodostaminen

11 **Kirjoita toinen esimerkki. Valitse (t)tu tai (t)ty.**

VERBITYYPPI 1				
ttu/ tty	lukea	minä luen	→	luettu
	kysyä	minä kysyn	→	_____
	antaa	minä annan	→	annettu
	laulaa	minä laulan	→	_____
VERBITYYPPI 2				
tu/ty		juoda	→	juotu
		käydä	→	_____
VERBITYYPPI 3				
tu/ty		tulla	→	tultu
		opiskella	→	_____
VERBITYYPPI 4				
ttu/tty		tavata	→	tavattu
		haluta	→	_____
VERBITYYPPI 5				
ttu/tty		valita	→	valittu
		tuomita	→	_____
VERBITYYPPI 6				
ttu/tty		paeta	→	paettu
		vaieta	→	_____

12 **a) Ellin Leipä on kasvava yritys. Juuri nyt sillä menee hyvin. Kuuntele, mitä Ellin leivän omistaja kertoo.**

b) Käytä tehtävässä annettuja verbejä puhekielen me-passiivissa. Mieti, miksi lauseissa täytyy käyttää perfektiä.

Ellin Leivän omistaja kertoo: – Me ollaan kasvava yritys.

a) Viimeisen vuoden sisällä me _____ lähes 30 uutta työntekijää.

b) Me _____ uusia leipomoita esimerkiksi Tampereelle, Jyväskylään ja Ouluun.

c) Me arvostetaan asiakkaitamme ja niinpä _____ heidän kanssaan koko toimintamme ajan.

d) Me _____ asiakkaita antamaan rehellistä palautetta.

e) Palaute on ollut pääosin positiivista aina. Me _____ asiakkaiden luottamusta.

palkata
pyytää
avata
tulla toimeen
pettää

13 **En ole koskaan -peli**

Peliä pelataan esimerkiksi neljän hengen ryhmissä. Pelaamiseen tarvitaan kynä ja paperi pistelaskua varten. Pelin tarkoituksena on kerätä pisteitä asioilla, joita et ole koskaan tehnyt. Kukin pelaajista aloittaa vuorollaan kierroksen kertomalla jostakin, mitä ei ole koskaan tehnyt.

Esimerkiksi: "En ole koskaan tanssinut tangoa." Muut pelaajat vastaavat ja kertovat, ovatko he joskus tanssineet tangoa.

- Saat pisteen kaikista muista pelaajista, jotka ovat joskus elämässään tanssineet tangoa.
- Kun pisteet on kirjattu muistiin, vuoro siirtyy seuraavalle. Voitte sopia pelin päättyvän tiettyyn aikaan tai tietyn kysymysmäärän jälkeen.
- Pelaaja, joka kerää eniten pisteitä, on voittaja.

ala, -n
edellinen, edellisen
esimies, esimiehen
etukäteen
genetiivi + aikana
hakemus, hakemuksen
hakuaika, -ajan
heikkous, heikkouden
joustaa, joustan
katkaista, katkaisen
kehua, kehun + partitiivi
kielitaito, -taidon
kiinnostua, kiinnostun
kokemus, kokemuksen
luotettava, -n
mielikuvitus, mielikuvituksen
oma-aloitteinen, -aloitteisen
palaute, palautteen
palkka, palkan
perillä, perille, periltä
Pohjoismaat, -maiden
puhelinvaihde, -vaihteen
päättää, päätän
seuraavaksi
suhtautua, suhtaudun + mihin
sujuva, -n
tavoite, tavoitteen
tulla, tulen toimeen
vahvuus, vahvuuden
yhdistää, yhdistän

Kappaleessa opit

- työtehtäviin liittyvää sanastoa
- ensimmäisen työpäivän tapahtumia
- puhelinfraaseja
- joka-pronominin

Tervetuloa taloon!

Triin Leppik herää hyvissä ajoin ennen herätyskellon soittoa. Edes kahvi ei tänään oikein maistu – on hänen ensimmäinen päivänsä uudessa työpaikassa. Reitti on tullut jo tutuksi, kun Triin on käynyt paikan päällä työhaastattelussa ja solmimassa työsopimuksen. Tänä aamuna hän jää aulaan odottamaan uutta esimiestään Sari Aroa.

Sari: Huomenta Triin. Tervetuloa taloon! Jännittääkö?

Triin: Huomenta. Mä taisin tulla vähän etuajassa. No joo, täytyy myöntää, että on vähän perhosia vatsassa.

Sari: Tuttu juttu. Mä luulen, että lounasaikaan mennessä sulla on jo paljon mukavampi olo, kun tunnet vähän paikkoja ja ihmisiä. Niin paljon täällä on porukkaa, että aina löytyy joku, jolta voi kysyä neuvoa. Tehdään myöhemmin kierros talossa, mutta mennään nyt aluksi hissillä tuolta käytävän päästä neljänteen kerrokseen.

Sari: Yllättävän kylmä siellä oli tänä aamuna.

Triin: Oli joo, käytiin koiran kanssa aamulenkillä, ja maa oli ihan kuurassa.

Sari: Ai sulla on koira. Mä oon kanssa harkinnut koiran ottamista, mutta kun mua vähän hirvittää just noi aikaset aamut. Nyt ollaankin jo nelosessa.

* * *

Sari: Täällä nelosessa toimii kaikki meidän firman hallintopalvelut. Hissistä oikealle lasiovien takana maisemakonttorissa on kiinteistöpuoli, ja tällä vasemmalla puolella on sitten talous- ja henkilöstöhallinto. Käydään täällä moikkaamassa meidän assaria Tuulaa, joka ottaa susta kuvan kulkukorttia varten. Tuulalta saat myös työpuhelimen, ja Tuulalta kannattaa aina kysyä, jos joku asia jää epäselväksi. Tuula on sellainen kokenut "joka paikan höylä". Mennään sitten katsomaan sun työpistettä.

Triin: Okei.

Sari: Huomenta Tuula! Triin Leppik aloittaa tänään täällä taloushallinnon assistenttina. Ensiksi pitäisi ottaa kuva korttiin, ja sitten Triin vois kuitata puhelimen vastaanotetuksi. Tietohallinnosta on varmaan tullut käyttäjätunnukset ja salasanat, joilla Triin pääsee intraan ja sähköpostiin.

Tuula: Joo, tässä kuoressa on tunnukset sekä meidän verkkoon että Monettiin. Mites lounarit?

Sari: Ai niin, lounassetelit. Joo, Triinhän saa nekin tästä saman tien. Näitä voit käyttää sekä meidän lounaspaikoissa että talon ulkopuolella. Te voisitte ottaa ne kuvat nyt, niin minä ehdin tarkistaa, kuka on jättänyt vastaajaan viestin.

Triin: Joo, tehdään niin. Voinko mä kysyä vielä, että mikähän se Monet on?

Tuula: No hyvä kun kysyit, kun ei aina muista kaikkea selittää. Monet on meidän matkalaskuohjelma.

Sari: No nii, te oottekin jo valmiina. Tuula, onko meille pieni neuvotteluhuone varattuna?

* * *

Sari: Mennään tänne käytävän perälle pikkuneukkariin, niin saadaan olla rauhassa. Tässä matkan varrella näkyy kyllä talouspuolen työpisteetkin. Meidän henkilöstötiimi toimii täällä käytävän oikealla puolella, täällä hoidetaan palkanlaskentaa ja rekrytointeja. Sinähän olet menossa taloustiimiin tänne vasemmalle puolelle.

Sari: Käy peremmälle ja ota kahvia tai limua, niin mä laitan laitteet kuntoon. Mä esittelen aamupäivällä meidän perehdytysohjelman, johon kuuluu tutustumista meidän tuotteisiin ja markkinointiin ja aika paljon tapaamisia meidän eri yksiköitten vetäjien kanssa. Saat siitä kokonaiskuvaa siitä, miten tämä yritys toimii ja millainen on meidän uudistunut ilme. Aloitetaan kuitenkin tällä DVD:llä, joka kertoo vähän meidän historiastakin.

DVD käynnistyy.

1 **Lue teksti ja vastaa vihkoosi.**

a) Miksi Triin tuntee hyvin tien uudelle työpaikalleen?

b) Kenet Triin tapaa ensimmäisenä uudella työpaikallaan?

c) Mitä työtä Tuula tekee?

d) Mihin työpaikalla tarvitaan käyttäjätunnukset ja salasanat?

e) Mihin lounasseteleitä käytetään?

f) Missä taloustiimi toimii?

g) Mitä perehdytyksissä tapahtuu?

2 **Rakenna yhdyssanoja yhdistämällä kahden eri ryhmän sanoja. Voit käyttää hyväksesi kappaleen sanastoa ja ennestään tuntemiasi sanoja. Keksi mahdollisimman monta yhdyssanaa.**

Sanoja voi käyttää missä järjestyksessä tahansa.

TYÖ
KOTI
TAULU
ARKI
KORTTI
ERÄ
AMMATTI
MÄÄRÄ
LUKU
PASSI
PYHÄ
ASIAKAS
LEHTI
TIIMI
VUORO
KÄYTTÄJÄ
TIETOKONE
LOUNAS
MIES
MATKA
SOPIMUS

TYÖ
AIKA
PÄIVÄ
PALVELU
TUNNUS
PUOLI
OHJELMA
KUVA

3 **Lue teksti ja vastaa kysymyksiin. Riittää kun saat selville tekstin pääkohdat.**

Perehdytys työkohteessa

SULO-yhtiöiden 7600 työntekijästä noin 4800 työskentelee erityyppisissä palvelutehtävissä. Tehtäviä hoitavan henkilöstön hyvä ammattitaito on yksi tärkeimmistä SULO:n toiminnan kulmakivistä. Siksi myös panostamme jatkuvasti henkilöstömme kehittämiseen.

Annamme kaikille uusille työntekijöille tehtävään soveltuvan perehdytyskoulutuksen. Sen lisäksi olemme SULO:ssa järjestäneet jatkokoulutusohjelmia, jotka parantavat henkilöstön ammattitaitoa ja tukevat heidän urakehitystään.

Uuden työntekijän perehdytys

Uuden työntekijän perehdytys vaihtelee hieman paikkakunnan mukaan. Tavallisesti se etenee seuraavasti:

- Työntekijän tullessa perehdytykseen hän on jo tehnyt työsopimuksen ja hänellä on tiedossa lähitulevaisuuden työvuorot. Hän on saanut myös *Tervetuloa*-tietopaketin.
- Perehdyttäminen toteutetaan tehtävän mukaan. Perehdytys työkohteessa tapahtuu vuoroissa, joiden lukumäärä vaihtelee henkilön valmiuksien ja kohteen vaatimustason mukaan. Tavallisin oppivuorojen lukumäärä on viisi.
- Perehdytettävälle esitellään ensin oman yksikön sisäinen organisaatio; kerrotaan, mitä eri henkilöt tekevät ja keneen voi ottaa yhteyttä eri tilanteissa. Hänelle esitetään perehdytys-CD:n yritysosio ja työtehtävien mukainen osio. Lopuksi hän suorittaa CD-romilla olevan loppukokeen, jonka tulokset käydään vielä yhdessä läpi.
- Tulevan työkohteen työtehtävät käydään perehdytettävän kanssa läpi yleisesti. Hänelle kerrotaan tulevasta kohteesta ja sen toimintamalleista: kuka kohteessa perehdyttää, minkälainen työkohde on jne. Hänelle annetaan *Asiakaspalvelu*-lehtinen.
- Kaikkien uusien henkilöiden työssä oppimista seurataan eri kohteissa eri tavoin. Jos kohteessa on oma kohde-esimies, häneen ollaan aktiivisesti yhteydessä ja pyydetään arviota työntekijän edistymisestä. Jos kohteessa työskennellään yksin, kohdekäyntejä tihennetään ja työskentelyä seurataan.

Mukailtu www.securitas.fi -sivujen tietojen mukaan.

a) Millainen yritys SULO on? Mainitse ainakin kolme asiaa, joita SULO kertoo tekevänsä.

_____

b) Miten uusi työntekijä saa tietoa yrityksestä ja omista uusista tehtävistään?

_____

c) Miten uuden työntekijän oppimista kontrolloidaan? Mainitse vähintään kaksi tapaa.

_____

4 Tutki Triinin uuden työpaikan opasteita. Kuulet nauhalta neljä kysymystä. Sinun tehtäväsi on neuvoa puhujat oikeaan paikkaan.

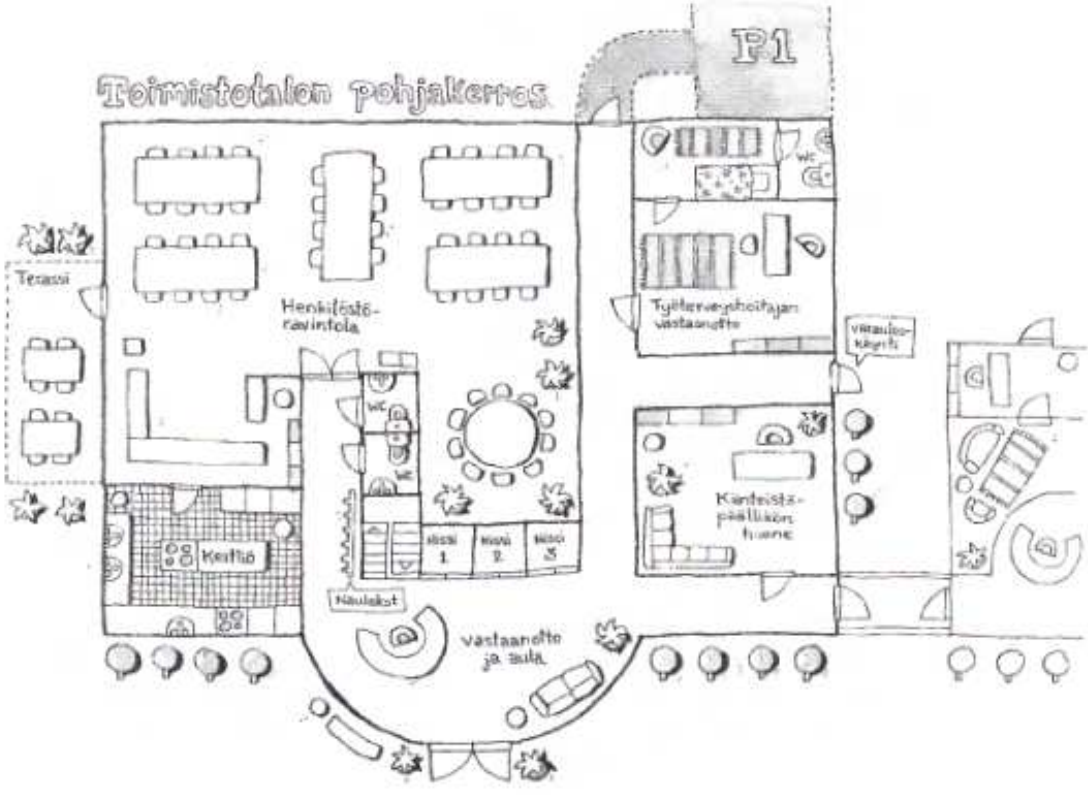

JOKA-PRONOMINI

Joka-pronominin avulla yhdistetään kaksi lausetta, joilla on yhteinen osa.

Sihteerillä on **tietokone. Tietokone** pitäisi siirtää toiseen huoneeseen.

→ Sihteerillä on **tietokone, joka** pitäisi siirtää toiseen huoneeseen.

Joka-pronomini taipuu samalla tavalla kuin sitä vastaava sana erillisessä lauseessa.

Hän tarvitsee uuden **ohjelman. Ohjelmalla** voi käsitellä kuvia.

→ Hän tarvitsee uuden **ohjelman, jolla** voi käsitellä kuvia.

Martti on ostanut **auton.** Hän voi käyttää **autoa** kulkiessaan toimipisteestä toiseen.

→ Martti on ostanut **auton, jota** hän voi käyttää kulkiessaan toimipisteestä toiseen.

Joka-pronominin paikka on sen sanan vieressä, johon se viittaa.

Autossa on iso **takapenkki.** Martti voi kuljettaa **takapenkillä** vaikkapa kimppakyytiläisiä.

→ Autossa on iso **takapenkki, jolla** Martti voi kuljettaa vaikkapa kimppakyytiläisiä.

JOKA-PRONOMININ TAIVUTUS

	YKSIKKÖ	MONIKKO
perusmuoto	joka	jotka
partitiivi	jota	joita
genetiivi	jonka	joiden
missä, mistä, mille… -muodot	jossa, josta, jolle…	joissa, joista, joille…
mihin-muoto	johon	joihin

5 **Valitse joka- tai jota-pronomini.**

Triin ja Sari kiertävät tutustumassa paikkoihin.

a) Tässä toisessa kerroksessa on kahvila, _____ on auki iltakahdeksaan.

b) Tämä kulkukortti on apuväline, _____ tarvitset melkein joka paikassa.

c) Kellarikerroksessa on kuntosali, _____ voivat käyttää sekä miehet että naiset.

d) Viitosessa työterveysasemalla on päivystys, _____ toimii ympäri vuorokauden.

e) Huomisaamuna tapaat aulassa meidän markkinointipäällikön, _____ kertoo tiimin toiminnasta. Me nähdään sitten sen jälkeen.

6 **Valitse oikea joka-pronominin muoto.**

a) Kuukauden päästä järjestetään tutustumisilta, _____ (jonka/jotka/jossa) uudet työntekijät tapaavat toisensa.

b) Markkinointipäällikkö kertoo projektista, _____ (joka/jonka/jossa) yritys on käynnistänyt viime vuonna.

c) Assistentti esittelee ohjelman, _____ (joka/jossa/jolla) matkalaskut tehdään.

d) Logistiikkapuolella esitellään varasto, _____ (jolla/jossa/johon) valmiit tuotteet ovat.

e) Voit ottaa yhteyttä kollegaan, _____ (jonka/josta/johon) tutustuit virkistyspäivänä.

7 **Tuo tunnille (valo)kuva, josta pidät. Näytä sitä parillesi. Pari kysyy sinulta kysymyksiä, jotka liittyvät kuvaan. Vastaa kysymyksiin ja käytä mahdollisimman paljon joka-lauseita. Esimerkiksi:**

A: Kuka tämä sun vieressä on?
B: Se on mun serkku, **joka** asuu nykyään Ranskassa.

A: Asuuko se Pariisissa?
B: Ei, se asuu pienessä kaupungissa, **jossa** tehdään siideriä.

A: Onko sillä perhettä?
B: On, sillä on vaimo ja kolme lasta. Ja sen vaimolla on sisko, **jolla** on kaksoset.

8 **Kuuntele ja vastaa.**

a) Mitä ensimmäisenä työpäivänä tapahtui?

_____

b) Millainen on uusi esimies?

_____

c) Miltä työkaverit vaikuttivat?

_____

d) Miten puhujaa autettiin löytämään eri paikkoja talossa?

_____

e) Mitä puhuja haluaa tehdä illalla?

_____

9 **Kuulet neljän puhelun alut. Kuuntele ensin kaikki, sitten yksitellen. Valitse oikea vaihtoehto.**

a) Puhelimeen vastaaja
- ajaa autoa.
- on kaupassa.
- haluaa puhua heti.

b) Puhelimeen vastaaja
- haluaa puhua remontista.
- soittaa puolelta.
- ei voi nyt puhua.

c) Puhelimeen vastaaja
- katsoo tv:tä.
- on menossa töihin.
- voi puhua vähän aikaa.

d) Puhelimeen vastaaja
- syö aamupalaa.
- voi puhua heti.
- pyytää soittamaan uudestaan.

10 **Suunnitelkaa pienissä ryhmissä lyhyt esitys ensimmäisestä työpäivästä. Käyttäkää mielikuvitusta ja omia kokemuksianne Suomesta tai kotimaastanne. Päivä voi sujua hyvin tai huonosti. Rooleissa voivat olla pomon tai perehdyttäjän ja työntekijän lisäksi esimerkiksi työkaverit.**

11 **Keskustelkaa pienryhmissä.**

Aiheita:

a) Miten suomalaisilla työpaikoilla suhtaudutaan
- ajankäyttöön?
- ihmisten väliseen etäisyyteen ja koskettamiseen?
- yksityisasioista puhumiseen?
- ulkonäöstä huolehtimiseen?

b) Eroavatko suomalaisen työelämän tavat kotimaasi tavoista? Miten?

assitentti, assistentin
assari, -n
aula, -n
edetä, etenen
esimies, esimiehen
etuajassa
hallinto, hallinnon
henkilöstö, -n
jännittää, jännitän
kiinteistö, -n
kokonaiskuva, -n
käydä peremmälle
käyttäjätunnus, -tunnuksen
lounasseteli, -n
lounari, -n
matkalasku, -n
neuvotteluhuone, -huoneen
neukkari, -n
palkanlaskenta, -laskennan
perehdytettävä, -n
perehdytys, perehdytyksen
salasana, -n
solmia sopimus
soveltua, soveltuu
työpiste, -pisteen
työterveysasema, -n
verkko, verkon
vetäjä, -n
yksikkö, yksikön

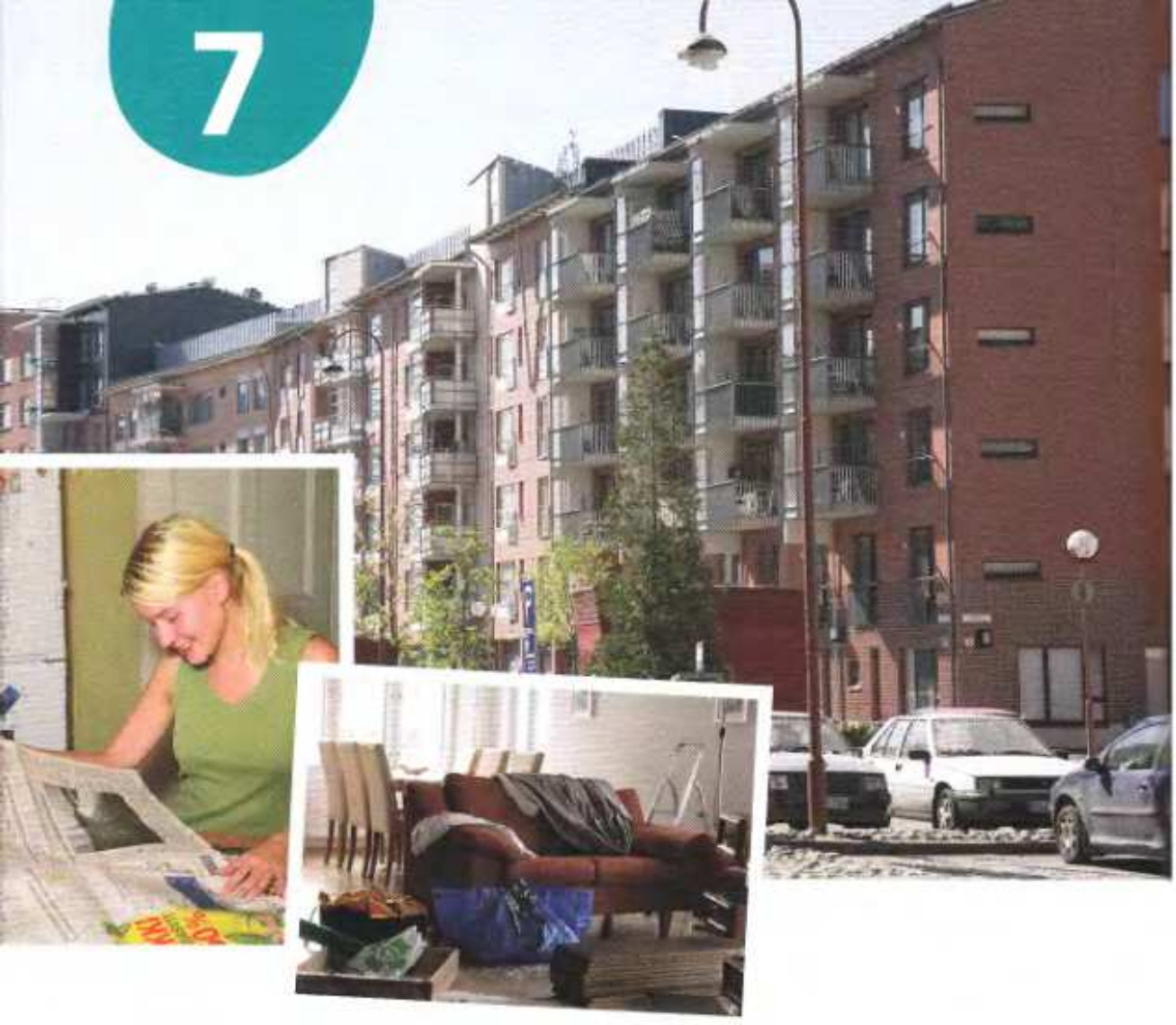

Kappaleessa opit

- asumisen sanastoa
- lukemaan lehti-ilmoituksia
- monikon partitiivin
- suostuttelemaan

Harvoin tarjolla

Sami Laakkonen on käynyt työhaastattelussa. Hän on hakenut työtä Helsingistä, koska Samin ja hänen avovaimonsa Maaritin koulutusta vastaavaa työtä ei ole löytynyt kotikaupungista. Sami ja Maarit istuvat sunnuntaina aamukahvipöydässä.

5 **Sami:** Kuule, en oikein saanut yöllä unta, kun mietin sitä uutta työpaikkaa. Jos ne minut valitsee, meille tulee tosi kiire etsiä uusi asunto jostain lähempää. Mitenhän sekin onnistuu, eihän me edes tunneta paikkoja siellä.

Maarit: No tässä lehdessä on kokonainen kiinteistöliite. Katso nyt, satoja asuntoja erilaisilla alueilla. Kaikenlaista rahoitustakin täällä tarjotaan. Ihania uusia kohteita, katso vaikka! Tässäkin on hienon näköinen, ja se on harvoin tarjolla -

Sami: Ota rauhallisesti nyt. Nuohan ovat tosi kalliita, eihän me tuollaisia voida hankkia. Täytyy ensin laskea tarkkaan meidän tulot, että voidaan arvioida, millaisista asumiskustannuksista me selvitään. Voihan se olla, että meidän kannattaakin ostaa kakkosauto ja jatkaa asumista täällä.

Maarit: Minusta olisi kuitenkin älyttömän kivaa käydä katsomassa jotakin näistä esittelyistä. Voitaisiin samalla kysyä kiinteistövälittäjältä vinkkejä sopivan asunnon etsimiseen.

Sami: Olisi tässä vähän muutakin hommaa. Pitää korjata tulostin ja purkaa kuvat kamerasta. Kuudelta alkaa matsi, se on pakko nähdä. Ja aika-ajojen tulokset.

Maarit: Lähdetään heti, niin ehditään hyvin tehdä muutakin. Itsekin sanoit, että olet jo kyllästynyt näihin ympyröihin. Ole kiltti, tehdään sitten ensi sunnuntaina jotain ihan muuta.

Sami: Hyvä on. Mutta ei sitten viivytä kauan.

HARVOIN TARJOLLA!

5h + k + p 97,5 m² Sorsavuoressa

Nykyaikaisen perheen unelmakoti, loistava sijainti palveluiden läheisyydessä. Erittäin rauhallinen alue, jossa hyvät ulkoilumahdollisuudet. Asunnossa isot ikkunat länteen, keittiö remontoitu 2007. Avarista pesutiloista saat mieleisesi remontoimalla. Vapautuu nopeasti.

ENSIESITTELYSSÄ: 2h + kk 56 m². Kivan kokoinen kaksio Tilhimäessä hyvien liikenneyhteyksien päässä. Avoin pohjaratkaisu, sopii lapsettomille. Asunnossa oma pieni piha ja puistomaiset näkymät. Vuokrattu. Kunto tyydyttävä.

1 **Lue kappaleen teksti ja vastaa.**

a) Mitä pariskunnan täytyy tehdä, ennen kuin he voivat suunnitella uuden asunnon hankintaa?

b) Millaisia tietoja asunnoista lehdestä voi löytää?

c) Kumpi keskustelijoista suhtautuu muuttoon myönteisesti? Mistä sen voi päätellä?

d) Miten Maarit saa Samin lähtemään asuntoja katsomaan?

e) Kumpi ilmoitusten asunnoista sopii Maaritille ja Samille? Miksi?

2 Lue teksti asuntojen hinnoista ja vastaa.

Asuntojen hinnat ovat kohtuullisella tasolla

Asuminen vie tutkimusten mukaan kuluttajien menoista noin 20 prosenttia. Pääkaupunkiseudulla asuminen on huomattavasti kalliimpaa kuin muualla maassa. Koska ihmisten palkkataso on kohonnut, monet voivat maksaa korkeitakin hintoja.

Viime aikoina on keskusteltu vilkkaasti asuntojen hinnoista. Toiset asiantuntijat sanovat, että hinnoissa on "ilmaa" ja asuntojen hinnat laskevat lähivuosina. Toiset taas ovat sitä mieltä, että asuntolainojen alhaiset korot, pidentyneet lainaajat ja hyvä työllisyystilanne merkitsevät ennemminkin hintojen nousua.

Vuokrien tasosta ja kehityksestä on myös puhuttu. Vuokralaisten mielestä korkeampia vuokria ei voi enää maksaa. Asiantuntijat neuvovat: osta, älä vuokraa. Asunto-osakeyhtiöiden hoitovastikkeet taas nousevat, kun talot vanhenevat ja erilaiset verot ja kunnalliset maksut nousevat.

Vuokrien nousu on vaikeuttanut ihmisten muuttoa työn perässä. Esimerkiksi palvelualoilla työskentelevien on vaikea löytää kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja, ja siksi näiltä aloilta puuttuu työntekijöitä.

Suomessa suurimman osan vuokra-asunnoista omistavat yksityiset henkilöt, tavallinen Matti tai Maija Meikäläinen. Kun yritykset hankkivat enemmän vuokra-asuntoja, voi kohtuuhintaisia asuntoja tulla myös enemmän markkinoille.

Pääkaupunkiseudun ja varsinkin Helsingin keskustan vuokrat tulevat myös jatkossa olemaan muuta maata selvästi korkeammalla. Ero tulee luultavasti vielä kasvamaan. Pääkaupungin ydinalue muodostaa oman poikkeuksellisen markkina-alueen kaikkialla, myös Suomessa.

Mukailtu Tietoaika-julkaisun artikkelista.

a) Etsi ainakin kolme syytä asuntojen korkeisiin hintoihin ja kirjoita ne omin sanoin.

_____

b) Mainitse ainakin kaksi vuokra-asuntoihin liittyvää pulmaa (= ongelmaa), jotka aiheutuvat korkeista asuntojen hinnoista.

_____

_____

c) Alleviivaa tekstistä ainakin kaksi arviota siitä, mitä tulevaisuudessa tapahtuu. Kirjoita ne omin sanoin.

3 **Kuuntele kolmen eri asukkaan kuvaus asumisesta Sorsavuoressa. Kuuntele ne ensin kokonaan, sitten yksitellen. Tee muistiinpanoja. Keskustele parisi kanssa seuraavista aiheista:**

a) Kuka puhuja voisi olla?

b) Mitä Sorsavuoressa on, mitä puuttuu?

c) Olisiko se sinulle sopiva paikka? Miksi?

d) Vastasitteko samalla tavalla?

4 **Tutki ilmoituksia ja poimi myytäviä asioita.**

a) Mitä muuta otsikoiden alla voisi olla myynnissä? Etsi lisää samantapaisia ilmoituksia sanomalehdistä.

_____

_____

_____

_____

b) Millaisia päätteitä ilmoitusten otsikoissa esiintyy?

_____

_____

KOTONA

MONIKON PARTITIIVI

Myynnissä on paljon **taloja**.
En osta **uusia huonekaluja**.

Monikon partitiivia käytetään

1) kun lauseen alussa on T-monikko, lauseen lopussa on usein monikon partitiivi, loppumonikko. Tämäntyyppiset lauseet ovat suomen kielessä yleisiä.

Pienet perheet ovat Suomessa **tavallisia**.

2) eksistentiaalilauseissa (jossakin on jotakin -lauseissa).

Esittelyhuoneistossa on **uteliaita katselijoita**.

3) objektin sijamuotona.

a) Osa jostakin
Ostaja purki kaikki keittiön kaapit, mutta vain **muutamia** vaatehuoneen **hyllyjä**.

b) Kielteinen lause
Ostaja ei purkanut **väliseiniä**.

c) Partitiiviverbit
Kiinteistövälittäjä odotti asunnon **ostajia**.

d) Prosessi on kesken
Myyntiedustaja pystytti **opasteita** risteykseen.

e) Paljon -sanan kanssa.
Meillä on tosi paljon **huonokuntoisia kalusteita**.

Erityyppisiä sanoja ja niiden monikon partitiiveja, loppumonikkoja

5 **Täydennä sanaryhmät.**

1) JA/JÄ

auto → autoja	rivitalo → _____
taulu → tauluja	koulu → _____
tyttö → tyttöjä	näyttö → _____
hylly → hyllyjä	sänky → _____

Parkkipaikalla on vieraiden **autoja**.

poliisi → poliiseja	penkki → penkkejä
	bussi → _____

Vanhukset tarvitsevat tänne pihalle **penkkejä**.

laatta → laattoja | rata → _____

velka → velkoja | kerta → _____

kirja → kirjoja | hinta → _____

Edellinen asukas ei halunnut lattiaan **laattoja**.
Luovuin luottokorteista, kun en pystynyt maksamaan **velkoja**.

2) IA/IÄ

juna → junia | kuiva → _____

metsä → metsiä | seinä → _____

ovi (ove-) → ovia | sormi → _____

sieni (siene-) → sieniä

Olimme lukitsemassa **ovia**, kun kuulimme **outoja ääniä**.

nainen → naisia | kaukainen → _____

nälkäinen → nälkäisiä | läheinen → _____

Mainokset houkuttelivat **nälkäisiä naisia** sisään ravintolaan.

rakennus → rakennuksia | kustannus → _____

puhelin → puhelimia | avain → _____

mahdoton → mahdottomia | sokeriton → _____

En osaa käyttää näitä nykyajan **puhelimia**, nämähän on ihan **mahdottomia**!

kuukausi → kuukausia | vuosi → _____

Säästimme **vuosia** ostaaksemme punaisen mökin maaseudulta.

3) ITA/ITÄ

työ → töitä | maa → _____

vene (venee-) → veneitä | kone → _____

rikas (rikkaa-) → rikkaita | kangas → _____

väsynyt (väsynee-) → väsyneitä | tottunut → _____

Tarja teki **puutarhatöitä**, kun Pentti katseli **veneitä**.

MONIKON PARTITIIVIN MUODOSTUS

JA/JÄ	o, u, y, ö	+ ja/jä	taloja, kouluja, sänkyjä, pöllöjä	1
	ä	+ eja/ejä	pankkeja, penkkejä	
	a..ä e..ä i..ä	+oja	kaloja, velkoja, kirjoja	
IA/IÄ	ä, ä, e	+ ia/iä	junia, metsiä (naise-) → naisia (puhelime-) → puhelimia (rakennukse-) → rakennuksia (mahdottoma-) → mahdottomia	2
ITA/ITÄ	VV	+ ita/itä	töitä (venee-) → veneitä (rikkaa-) → rikkaita (väsynee-) → väsyneitä	3

6 **Käytä jossakin on jotakin -lauseeseen sopivia loppumonikon muotoja.**

Sami ja Maarit tutustuvat uuteen kotikaupunkiinsa lauantaina kävelyllä. Illalla Maarit soittaa mummolleen Pohjanmaalle ja kertoo, mitä kaupungissa on.

a) Meidän talon takana on _____, _____

_____ ja _____ (polku, iso puu, mäki).

b) Ostoskeskuksessa on (kauppa, eläkeläinen, nuori) _____,

_____ ja _____.

c) Torilla oli (kauppias, myyjä, koju, kukka) _____,

_____, _____ ja _____.

d) Satamassa näkyy _____, _____ ja

_____ (laiva, lippu, kioski).

e) Keskustassa on _____, _____ ja

_____ _____ (rakennus, pankki, kallis liike).

Pitkien sanojen monikon partitiivi: OITA/ÖITÄ JA IA/IÄ

OITA/ÖITÄ 1

- Sanan lopussa la/lä, na/nä, ra/rä, ija/ijä — ravintola, porkkana, makkara, opiskelija -sanat

Tämän kasvisravintolan listalla on sekä porkkanoita että soijamakkaroita.
Tällaisia ravintoloita löytää harvoin.
Täällä on paljon opiskelijoita, koska he saavat lounaasta alennusta.

IA/IÄ 2

- Sanan lopussa ma/mä, va/vä, aja/äjä, pitkät adjetiivit — satama, opettaja, kanava, ihana -sanat

Oma ravintola ja pieni maatila ovat aina olleet meikäläisen unelmia.
Täällä näkyy harvoin opettajia, koska he suosivat koulun ruokalaa.
Sieltä saa ihania sämpylöitä.

Nämä	→	näitä
Nuo	→	noita
Ne	→	niitä

7 **Muodosta annetuista sanoista lauseita.**

muuttopäivä – uudet asukkaat – kantaa – paljon – huonekalut – kolmas kerros

_____

muuttomiehet – ei – kuljettaa – painava – kodinkoneet – hissi

_____

Sami – kutsua – aika paljon – työkaverit – ystävät – juhlia

_____

he – hankkia – etukäteen – hirveästi – kertakäyttöastiat – valmiit ruoat

_____

ilta – kaikki – laulaa – tutut laulut – ja – tanssia – aamu

_____

KOTONA

8 **Alleviivaa sana, joka ei kuulu joukkoon.**

a) kunta	alue	rahoitus	seutu	sijainti
b) unelma	ihana	mieleinen	homma	loistava
c) kustannus	välittäjä	tulot	korko	menot

9 **Kirjoita lauseita, joissa käytät tehtävän 8 alleviivattuja sanoja.**

_____

_____

_____

10 **a) Kirjoita parin kanssa lyhyt keskustelu, jossa käytätte ainakin viittä sanaa tehtävästä 8. Keskustelijat voivat olla esimerkiksi työkavereita tai sukulaisia.**

b) Harjoitelkaa keskusteluja niin, että ne sujuvat melko helposti. Esittäkää keskustelunne muille: muiden tehtävänä on tarkkailla, mitä sanoista käytätte.

11 **Kuulet saman lauseen kolme kertaa. Miten lauseen merkitys muuttuu, kun sanoja painotetaan eri tavalla? Mikä lauseista kuulostaa mielestäsi tavallisimmalta?**

a) Nuo vanhukset on aina asuneet täällä.

b) Tänne tarvitaan enemmän kohtuuhintaisia asuntoja sinkuille.

12 **a) Kuuntele seuraavien lauseiden alkuja. Alleviivaa vaihtoehdoista (a tai b) se, joka alkaa korkeammalta.**

1. a) Haluaisin muuttaa vanhempana täältä maalle.
   b) Haluaisitko muuttaa vanhempana täältä maalle?
2. a) Juodaan kahvit vasta muuttotalkoiden jälkeen.
   b) Juodaanko kahvit vasta muuttotalkoiden jälkeen?

b) Millainen sävelkulku on väite- ja kysymyslauseissa?

13 **Lue parin kanssa asunnonvälittäjän keskustelut asuntoesittelyyn tulleiden ihmisten kanssa. Painota väitelauseita ja kysymyksiä tehtävän 12 mukaisesti.**

a) Välittäjä: Käykää peremmälle, tässä on kohteen esite. Tämä on tällainen näppärä kaksio, sopii hyvin sinkuille.
Asiakas: Paljonko tässä on neliöitä?
Välittäjä: Tarkistetaanpas… tuossa, 45.
Asiakas: Millainen yhtiövastike tässä on?
Välittäjä: Se on melko edullinen, kun yhtiö on hyvin hoidettu ja vastike sen mukainen. Esitteestä voitte tarkistaa kokonaissumman.
Asiakas: Onko täällä käynyt tänään paljon kiinnostuneita?
Välittäjä: Kyllä tällaiset asunnot aina kiinnostavat, usein menee ihan ensiesittelyssä.

b) Välittäjä: Voisinko minä jotenkin olla avuksi?
Asiakas: Me nähtiin tämän näytön opaste kadulla ja tultiin ihan vaan katselemaan.
Välittäjä: Minkälaista asuntoa haette?
Asiakas: Jaa, kolmio olisi varmaan aika käytännöllinen. Ja saisi olla hyvien liikenneyhteyksien päässä.
Välittäjä: Oletteko remonttitaitoisia?
Asiakas: Ei, me ei olla käytännöllisiä ollenkaan. Jos me nyt asuntoa vaihdetaan, sen täytyy olla hyväkuntoinen.
Välittäjä: Tulisitteko tänne keittiön puolelle? Mennään katsomaan, mitäs meillä tällä alueella löytyy…

14 **Poimi lehdestä ainakin kaksi erilaista asuntoilmoitusta. Lue ne tarkasti. Joskus tekstiä pitää osata lukea myös "rivien välistä". Sillä tarkoitetaan asioita, joita tekstissä ei sanota suoraan.**

a) Mitä ilmoitusteksteistä voi päätellä?

b) Jos olisit asuntoa etsimässä, millaisesta asunnosta olisit kiinnostunut? Miksi?

c) Keskustele valitsemienne asuntojen hyvistä ja huonoista puolista parisi kanssa.

15 **Aiotte järjestää kirpputorin.**

Keskustelkaa, mitä myytävää kotoa löytyisi, ja mitä ihmiset yleensä kirpputoreilta etsivät. Tehkää sitten mainos kirpputoristanne parin kanssa.

SUOSTUTTELU

- **Puhu kauniisti ja ota huomioon, kuinka hyviä tuttuja olette.**

  Tuu nyt, ole kiltti!
  Lähtisit vaan.

- **Korosta pyyntösi vähäisyyttä.**

  Mennään nyt, tän yhden kerran.
  Sinnehän on ihan lyhyt matka.

- **Kehu keskustelukumppaniasi ja ehdotuksesi hyviä puolia.**

  Tule mukaan, kun sä ymmärrät näitä juttuja niin hyvin.
  Uitais vaan, viimeksikin sä oli koko rannan paras uimari.
  Mentäis nyt, se on tosi hieno paikka. Sun äitikin tykkäs siitä. Siellä on niin hyvää ruokaa.

16 **Harjoitelkaa suostuttelua parin kanssa. Olet nähnyt lehdessä ilmoituksen tosi kivasta asunnosta. Suostuttelet puolisoasi/ystävääsi katsomaan sitä kanssasi.**

Lukekaa malli ja tehkää oma keskustelu, jossa käytätte vähintään kahta eri suostuttelukeinoa.

SINÄ

1. Nyt olis tosi erikoinen kämppä tarjolla tässä aika lähellä. Mennään kattomaan, näitä ei kasva joka oksalla. Tänään olis hyvä tilaisuus.

YSTÄVÄ

2. Ehkä joku toinen kerta. Ihan oikeesti mun pitäis tehdä nytkin töitä.

3. Se ei varmaan vie kun puolisen tuntia. Töitäkin on helpompi tehdä, kun pidät pienen tauon välillä.

4. En oikein tiedä. Eikö sinne voi mennä yksin?

5. Voi tietysti, mutta kannattaa se nähdä omin silmin, sitten voidaan jutella siitä jälkeenpäin. Sä osaat harkita näitä asioita paremmin kuin minä, minä innostun helposti vähän liikaa.

6. No okei. Jos se kestää vaan vähän aikaa.

alhainen, alhaisen
arvioida, arvioin
avara, -n
avovaimo, -n
hankinta, hankinnan
harvoin
hoitovastike, -vastikkeen
homma, -n
kehua, kehun
kohota, kohoaa
kohtuuhintainen, -hintaisen
korko, koron
kunta, kunnan
kustannus, kustannuksen
loistava, -n
luopua, luovun
matsi, -n
menot, menojen
mieleinen, mieleisen
näppärä, -n
purkaa, puran
rahoitus, rahoituksen
saada uni, saan unen
seutu, seudun
sijainti, sijainnin
sinkku, sinkun
tulot, tulojen
tyydyttävä, -n
unelma, -n
vinkki, vinkin

KOTONA

8

Kappaleessa opit

- yleisiä puheenaiheita
- asioimaan uudessa ympäristössä
- paikkoihin liittyviä monikkomuotoja

Ei voi olla totta!

Sami ja Maarit ovat asuneet Sorsavuoressa muutamia päiviä. He eivät ole ihan vielä tottuneet naapurista silloin tällöin kuuluviin ääniin ja kaupungissa yötä päivää loistaviin valoihin. Sami käy töissä, mutta Maarit jatkaa vielä työnhakua. Hän on tervehtinyt seinänaapureitaan porraskäytävässä ja muutamia koiran ulkoiluttajia Sorsavuoren puistossa. Muuten juttukaverit ovat vähissä. Hän osuu aamulla porraskäytävään yhtä aikaa naapurinsa kanssa.

Naapuri: Huomenta!

Maarit: Huomenta, lähden tästä viemään koiraa aamulenkille. Viri on tarmoa täynnä näin aamuisin.

Naapuri: Mekin ollaan aikaisin liikkeellä, kun tämä meidän Oskari herättää meidät jo puoli kuudelta, niin että tähän aikaan me on käyty jo kaupoissakin. Siellä olikin jo aikamoinen sutina.

Maarit: Munkin on lähdettävä sinne kauppakeskuksen suuntaan. Mitä kaikkea siellä muuten on?

Naapuri: Me käytiin tänä aamuna vaan ruokakaupoissa, mutta siellähän on vaikka mitä. Me ollaan just viime viikolla käyty siellä yksityisellä lääkäriasemalla, kun terveysasema on ollut kiinni. Jos sä olet kiinnostunut vaatteista, niin toisessa kerroksessa kannattaa poiketa.

Maarit: Aijaa, no minäpä käyn kurkkaamassa. Olen kyllä luvannut huolehtia kaikista papereista, joita tässä muuton yhteydessä tarvitaan, kun mulla nyt on aikaa. Kysäisen siellä samalla, missä mä voin tehdä muuttoilmoituksen. Hei!

Naapuri: Moikka!

* * *

Postissa on jonoa. Palvelutiskin edustalla ovat näkyvissä iltapäivälehtien otsikot: *Tangoprinsessan laulu on loppu!* ja *Laulaen tulee, vibeltäen menee!* Maarit kuulee kahden edellään olevan eläkeläisen keskustelevan otsikoista:

Eläkeläinen 1: No en olis uskonut! Tangoprinsessa ei osaakaan laulaa.

Eläkeläinen 2: Ai kuka tangoprinsessa? Miksi se on niin kuuluisa?

Eläkeläinen 1: Miten sä et ole kuullut Satu Penttilästä? Siitä tuli kuuluisa tangokilpailun takia. Se tuli toiseksi, ja sen jälkeen se on ollut monissa tietokilpailuissa ja kaikkien lehtien haastatteluissa kohta puoli vuotta. Ja nyt se paljastuukin huijariksi.

Eläkeläinen 2: Ei voi olla totta!

Maarit pääsee vuorollaan tiskille:

Maarit: Hei, löytyyköhän teiltä lomaketta muuttoilmoitusta varten?

Virkailija: Juu, tuolla ovensuussa niitä on.

Maarit: Ookoo, mä taidan täyttää sen saman tien. Rasti tuohon ja tuohon. Onpas tämä vähän monimutkainen… Mitäs tämä tilapäinen muutto tarkoittaakaan?

Virkailija: Tilapäinen muutto tarkoittaa sitä, että te aiotte määräajan jälkeen muuttaa takaisin edelliseen asuinpaikkaan.

Maarit: Ai, ei meillä sellaisia aikeita ole. Mä laitan sitten rastin tuohon vakinaiseen, ja tämä on valmis. Onko täällä muuten verotoimistoa?

Virkalija: Eipä taida olla. Palvelutoimistoja on vähennetty, koska aika monet veroasiat voi nykyään hoitaa netin kautta. Sinne verotoimistoon voi myös soittaa.

Maarit: Joo, mä taidan tehdä silleen. Kiitos neuvoista!

• • •

Illalla Laakkoset lähtevät yhdessä koiran kanssa lenkille.

Maarit: Mites sun päivä meni?

Sami: Mikäs siinä, ihan tavallisesti. Sopivasti kiirettä. Kaikki juorusi siitä tangoprinsessasta. Aika nolo juttu.

Maarit: Joo, äitikin soitti ja päivitteli sitä kauheesti. Mä muuten sain muuttoilmoituksen hoidetuksi ja yritin selvittää sitä sun verokortin muutosta, mutta sun kannattaa varmaan soittaa sinne verotoimistoon ihan itse. Mutta arvaas mitä mulle tapahtui tänään. Mä sain kutsun työhaastatteluun.

Sami: Ei voi olla totta!

1 **a) Kirjoita tekstistä ainakin yksi kysymys, joka alkaa sanalla**

mitä _____

millainen _____

missä _____

milloin _____

kuka _____

kenen _____

miksi _____

b) Kysy pariltasi tekemäsi kysymykset.

2 **Kuuntele keskustelut ja vastaa.**

a) Sami soittaa verotoimistoon. Mitä Sami tarvitsee? Mainitse ainakin kaksi asiaa, joita Samilta pyydetään.

_____

_____

b) Sami juttelee työkaverinsa kanssa. Minkä asian hän haluaa varmistaa?

_____

_____

c) Sami soittaa palkkahallintoon. Miten Sami saa vastauksen tiedusteluunsa?

_____

d) Mikä sana tai ilmaus kuulemassasi tarkoittaa samaa kuin

vaihdetaan puheenaihetta? _____

jos muistan oikein? _____

soittaa takaisin? _____

minulle voi soittaa numeroon? _____

3 **Mikä erilaisista lomakkeista poimittujen sanojen selityksistä tarkoittaa (lähes) samaa?**

a) Tilapäinen osoite

b) Vakinainen osoite

c) Maksetut ennakonpidätykset

d) Vähennykset (esim. vapaaehtoiset eläkevakuutusmaksut, tulonhankintavähennykset, työttömyyskassojen jäsenmaksut)

e) Koko vuoden arvioidut tulot

- [ ] maksut, jotka voi vähentää jo maksetuista veroista
- [ ] verot, jotka olet jo maksanut
- [ ] paikka, jossa asut vain määräajan
- [ ] vuoden palkka
- [ ] pysyvä asuinpaikka

KOTONA

I-MONIKOT

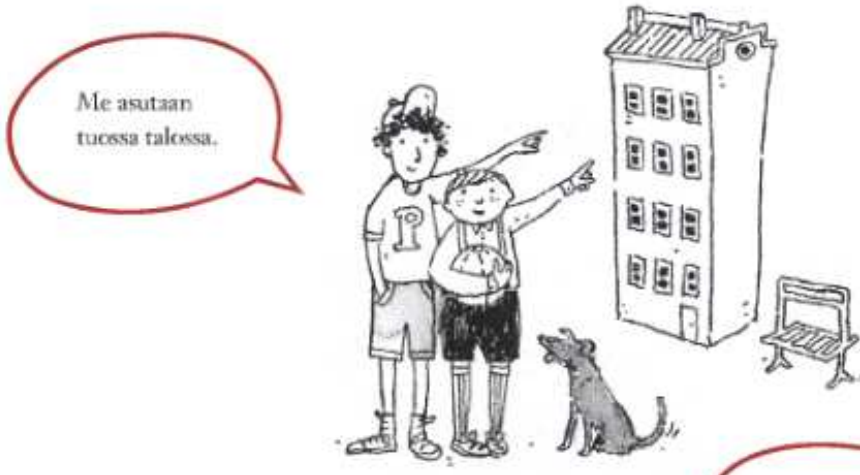

Kohutut elokuvatähdet saapuivat **mustilla autoilla** ja yöpyivät **hotelleissa.**
Palkinnot jaettiin **menestyneille urheilijoille.**
Tiedemies raportoi **uusista menetelmistä** energian tuottamiseksi.
Valokuvaaja kiinnitti huomionsa **kuuluisiin näyttelijöihin.**

Erityyppisiä sanoja ja niiden i-monikkoja

4 **Keksi lisää esimerkkejä samaan ryhmään kuuluvista sanoista.**

1) Tauoilla, näytöissä -sanat

tauko	**Tauoilla** käydään kahvilla ja juorutaan **otsikoista**.
näyttö	Uusien asuntojen **näytöissä** oli tungosta.
lelu	Pihan lapset leikkivät **hiekkaleluilla**.
hylly	Upouuden toimiston **hyllyillä** ei ollut juuri mitään.

2) Ovilla, naisilla, puhelimilla -sanat

ovi (ove-)	Huoltomies soitti ovikelloa uusien asukkaiden **ovilla**.
pieni (piene-)	Hän oli kirjoittanut niihin nimet **pienillä kirjaimilla**.
nainen (naise-)	Kuudennessa kerroksessa asuvilla **naisilla** ei ole omaa parkkiruutua.
puhelin (puhelime-)	Hermostunut asuntomyyjä soitti samaan aikaan kaikilla **puhelimilla**.
rakennus (rakennukse-)	Purettavissa **rakennuksissa** ei asunut kukaan.

3) Korvissa, kengissä -sanat

korva	Laulukilpailun kappaleet kaikuivat vielä illallakin **korvissa**.
kenkä	Pianistin **kengissä** oli kimaltavat korot.

4) Busseissa ja penkeillä -sanat

bussi	Matkailijat tuotiin kauppakeskukseen **busseilla**.
penkki	Vanhukset levähtivät **penkeillä** ennen kauppaan menoa.

5) Halvoilla, hinnoilla -sanat

halpa	Nuo rokkarit yöpyvät harvoin halvoissa hotelleissa.
herra	Näillä herroilla on kallis maku.
hinta	Kauhean kallista! Näissä hinnoissa tuntuu olevan ilmaa.

6) Teille, kaatuneille, koneille -sanat

rengas (renkaa-)	Rekan renkaissa ei huomattu vikaa ajoissa.
tie (tie-)	Rekkakolari aiheutti teille ruuhkaa.
työ (työ-)	Kuljettajan töissä aikataulut ovat kireät.
kone (konee-)	Tielle kaatuneista koneista valui maahan myrkyllistä nestettä.
kaatunut (kaatunee-)	

I-MONIKON MUODOSTUS

I	o, ō, y, u e a, ä	+ i	kouluissa, (ove-) ovilla, junissa, metsissä	1
	VV -sanat	+ i	maissa, puissa, töissä, (rikkaa-) rikkaissa, (venee-) veneissä	
I → EI	ǽ muuttuu muotoon ei		busseissa	2
OI	a..ǽ e..ǽ i..ǽ	+ oi	halvoissa, herroille, hinnoilla	3
si → si			käsissä	4

7) Käsi, kuukausi -sanat

käsi	Oopperadiivalla oli käsissään omaisuuden arvosta timantteja.
kuukausi	Hänen maailmankiertueensa jakautuu useille kuukausille.

_____

_____

_____

Pitkien sanojen I-MONIKOT

OI **1**

- Sanan lopussa la/lä, na/nä, ra/rä, ija/ijä

ravintola, porkkana, kamera, opiskelija -sanat

Työntekijöillä on mahdollisuus lounastaa eri toimipisteiden ravintoloissa.
Työntekijöitä houkuteltiin erilaisilla porkkanoilla.
Tiloissa kulkijoita valvotaan monilla kameroilla.
Tarina kertoo entisajan opiskelijoista.
Tehtävät jaettiin asiantuntijoille.

I **2**

- Sanan lopussa ma/mä, va/vä, aja/äjä, pitkät adjektiivit

satama, opettaja, ihana -sanat

Unelmissaan hän purjehti etelän satamissa.
Kysely tehtiin kaikille seudun opettajille.
Lasten huoltajille lähetettiin lomake.
Annoin vettä ihanille kukille.

Nämä	→	näillä/näissä
Nuo	→	noilla/noissa
Ne	→	niillä /niissä

5 Jenna-lehden unelmamatka

Tuore Miss Suomi Janina Korhonen matkustaa poikaystävänsä Jeren kanssa Etelä-Amerikkaan. Matkan jälkeen heitä haastatellaan Jenna-lehteen, jossa he esittelevät myös matkalla ottamiaan kuvia.

Täydennä matkakertomus kuvien perusteella. Jotta tiedät, mikä vaihtoehdoista on järkevä, lue koko repliikki. Myös edellisestä ja seuraavasta vuorosanasta voit saada vihjeitä sopivan sanan valitsemiseksi.

a) Me käytiin ensin salaperäisissä intiaanien rakentamissa _____ (vanha) _____.

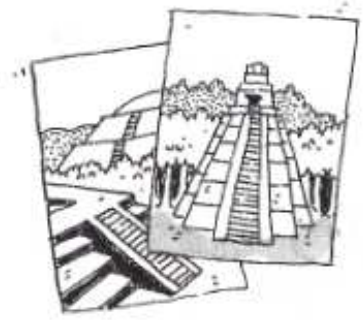

b) Kun me kuljettiin viidakossa, me käytiin myös _____(korkea) _____.

c) Janina, mistä tykkäsit erityisesti?

– Aika vaikea sanoa, ehkä _____ (tuore) _____. Niitä oli ihana syödä aamupalalla.

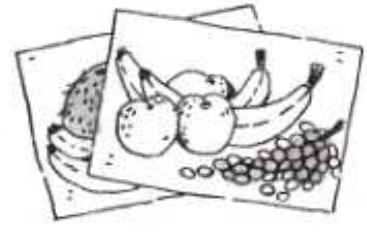

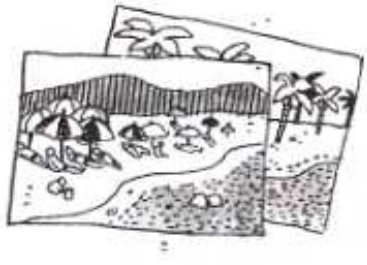

d) Entä Jere, mistä nautit matkanne aikana?

– Mä otin ihan mielettömän hienoja kuvia _____ (pitkä) _____.

JOTKUT VERBIT MÄÄRÄÄVÄT SEURAAVIEN SANOJEN MUODON

huomauttaa	Viime kuussa meille huomautettiin vanhentuvista salasanoista.
jutella	Juttelitteko te silloin uusista ohjelmistoista?
kertoa	Virkailija kertoi kätevistä verkkolomakkeista.
puhua	Me puhuttiin eilen niistä hienoista nettisivuista.
sanoa	Hän kyllä sanoi meille näistä päivityksistä.
nauttia	Ne nauttii uuden asunnon kaikista mukavuuksista.
pitää	Monet pitää vanhojen talojen korkeista huoneista.
tykätä	Kun asuin vielä Kainuussa, tykkäsin meidän hiljaisista naapureista.
välittää	Iäkäs pariskunta välitti kaikista kylän asukkaista.
kiittää	Poliitikko kiitti saamistaan äänistä.
onnitella	Puheenjohtaja onnitteli voitokkaista vaaleista.
aiheutua	Kolari aiheutui huonoista talvirenkaista.
huolestua	Omaiset huolestuivat onnettomuusuutisista.
johtua	Sähkökatko johtuu myrskyn kaatamista puista.
kiinnostua	Kaikki kiinnostuivat prinsessan pienistä kolmosista.
kiistellä	Toimittajat kiistelivät etusivun otsikoista.
kärsiä	Katsojat kärsivät teatterin huonoista valoista.
riidellä	Laulajat riitelivät parhaista esiintymisvuoroista.
valittaa	Kuvaajat valittivat huonoista järjestelyistä.

6 **Jatka lauseita. Keksi lauseen jatko ja taivuta sanoja sopivissa monikon muodoissa.**

a) Naiset pitävät _____.

b) Isoisä kertoi _____.

c) Nuoret nauttivat _____.

d) Ystävät puhuvat _____.

e) Flunssat johtuvat _____.

f) Johtajat huolestuivat _____.

g) Potilaat kiittivät omaisiaan _____.

h) Opettajat onnittelivat opiskelijoita _____.

i) Poliitikot kiistelivät _____.

j) Ison tavaratalon *Hulina*-päivillä taisteltiin _____.

KOTONA

7 **Tutustu iltapäivä- ja aikakauslehtiin viikon ajalta. Keskustelkaa.**

a) Kenestä lehdissä puhutaan paljon?

b) Selvitä, mitä henkilö on tehnyt. Käytä lehtiä ja internetiä. Voit myös haastatella suomalaisia tuttujasi.

c) Miksi henkilöstä on tullut kuuluisa?

d) Miksi hänestä puhutaan juuri nyt?

e) Tehkää luokkaanne juliste, jossa esittelette ainakin kolme tällä hetkellä otsikoissa esiintyvää julkkista.

8 **Haastatelkaa julkkista! Tehtävää varten tarvitaan muutamia vapaaehtoisia, jotka esittävät julkkiksia. Muut ovat toimittajia, jotka tekevät heistä haastatteluja. Miettikää kysymyksiä suunnitellessanne, millaisen jutun haluatte kirjoittaa.**

9 **Kirjoita lehtijuttu haastattelemastasi julkisuuden henkilöstä. Esimerkiksi**

a) henkilökuva, jossa kerrotaan julkkiksen lapsuudesta ja nuoruudesta.

b) juttu, jossa kerrotaan julkkiksen uudesta kirjasta/levystä/tv-sarjasta.

c) juttu, jossa paljastetaan jotakin julkkiksen arkielämästä.

10 **Kuuntele mielipiteet ja vastaa.**

Mihin asiaan mielipide liittyy?

a) _____

b) _____

c) _____

d) _____

e) _____

Mihin edellisistä mielipiteistä seuraavat kysymykset voisivat liittyä?

f) Tykkäsitkö sä siitä elokuvasta? _____

g) Millaista se meksikolainen ruoka oli? _____

_____

h) Mitä mieltä olit eilisestä konsertista? _____

_____

i) Mitä pidit Palma de Pulmasta? _____

_____

j) Mitä tykkäät siitä uudesta matkakirjasta? _____

_____

11 **a) Kuuntele ja kirjoita muistiin se sana, jonka puhuja haluaa tarkistaa.**

Kuuntelu 1. _____

Kuuntelu 2. _____

Kuuntelu 3. _____

b) Tarkista parisi kanssa, oletteko kirjoittaneet samat sanat.

KOTONA

c) Tee parillesi tarkentava kysymys alleviivatusta asiasta. Muista äänenpaino!

– Luitko sä lehdestä, että joku suomalainen oli juossut Saharassa viisi vuorokautta?

– Meidän naapurin kaveri oli kuulemma matkustanut Intiaan asti, jotta se oppisi tekemään hyviä kasvisruokia.

– En olisi uskonut: kun muutin paikkakunnalta toiselle, mun käteen jäävät tulot nousi toista sataa euroa, kun veroprosentti pieneni.

KIELTÄYTYMINEN

Kaikkiin ehdotuksiin ei voi eikä tarvitse suostua. On kuitenkin kohteliasta perustella puhujalle kieltäytymisensä syy.

Esimerkiksi

- Minulla ei ole aikaa/rahaa/tilaa.
- Mä en pääse lähtemään, kun mä olen sillon töissä.
- Minua ei huvita/kiinnosta.

12 **Millaisissa tilanteissa joudut sanomaan ei? Harjoitelkaa luokassa keskusteluja, joissa toinen ehdottaa jotakin, toinen puhuja kieltäytyy ja selittää syyn.**

Esimerkki:

MYYJÄ

1. Iltaa, olisiko teillä hetki aikaa jutella? Onko *Kotini on linnani* ennestään tuttu lehti? Tällä viikolla on meillä tästä lehdestä erittäin hyvä tarjous.

SINÄ

2. Kieltäydy ja kerro syy, joka liittyy lehden hintaan.

3. Mutta juuri tänään hinta on aivan uskomattoman halpa!

4. Kieltäydy ja kerro syy, joka liittyy ajankäyttöön.

5. Tästä lehdestä on kiva nautiskella vaikka työmatkalla bussissa, ei tämä sen enempää aikaa vaadi!

6. Kieltäydy ja kerro jokin muu syy. / Tilaa lehti.

7. Entä meidän uusi *Moottori on mulle kallis*, mahtaisiko tämä kiinnostaa?

8. Jatka puhelua kuten edellä tai lopeta puhelu.

aiheutua + mistä
arvioitu, arvioidun
edellinen, edellisen
ennakonpidätys, -pidätyksen
huijari, -n
huomauttaa, huomautan + mistä
johtua + mistä
juoruta, juoruan
kiistellä, kiistelen + mistä
kurkata, kurkkaan
kärsiä, kärsin + mistä
kätevä, -n
lenkki, lenkin
monimutkainen, monimutkaisen
poiketa, poikkean
saman tien
taitaa, taidan
tilapäinen, tilapäisen
vaalit, vaalien
vaikka mitä
vakinainen, vakinaisen
vapaaehtoinen, vapaaehtoisen
välittää, välitän + mistä
yksityinen, yksityisen
ääni, äänen

KOTONA

9

Kappaleessa opit

- remonttiin liittyvää sanastoa
- ehdottamista ja pyytämistä
- pakon ilmaisemista
- kirjoittamaan viestejä
- lisää monikkomuotoja

Koti kuntoon

Ovikello soi.

Putkimies: Pekkasen putkiliikkeestä, päivää.

Tiina: Päivää. Tervetuloa vaan.

Putkimies: Teilläkö oli pönttö tukossa ja paha haju vessassa?

Tiina: Joo, ja se on jatkunut jo muutamien päivien ajan. Välillä se pönttö vetää, ja sitten sinne tulee uudestaan jokin tukos. Tää on toistunut jo monia kertoja.

Putkimies: No otetaanpa selvää, mikä siellä on.

• • •

Putkimies: No niin, nyt on tukoksen syy selvillä. Pöntössä oli kolme lego-palasta.

Tiina: Voi ei! Tää on lasten syytä!

Putkimies: Joo, sitten se paha haju tuntuisi tulevan sieltä kylppärin lattian alta. Mulla on kosteusmittari mukana, ja sen lukemien mukaan teidän kylppärin lattiassa on kosteusvaurio. Luulisin, että lavuaarin putki on vuotanut. Vaurio on laattojen alla, joten en heti pystynyt tarkistamaan, mistä on kysymys.

Tiina: Voi hirveetä! Mitäs tässä nyt pitäis tehdä? Eikö ne kosteusvauriot oo aika vakavia?

Putkimies: Se nyt riippuu vähän tilanteesta. Tässä on monenlaisia mahdollisuuksia. Jos se on vaan lievä ongelma, niin ei hätää, mutta se pitäis nyt selvittää.

Tiina: Voitteko te selvittää sen nyt heti?

Putkimies: Ei just nyt käy, kun on sen verran kiire aikataulu, mutta te voitte vaikka soittaa meidän liikkeeseen, niin sieltä lähetetään joku paikalle heti, kun vaan mahdollista. Tässä on tää mun kortti ja siitä näkyy numero, johon voitte soittaa. Onko teillä vakuutukset kunnossa? Nyt kannattaa ottaa heti myös vakuutusyhtiöön yhteyttä ja kertoa tilanne. Tässähän on sekin mahdollisuus, kun asutte toisessa kerroksessa, että myös noihin alapuolella oleviin asuntoihin on päässyt täältä kosteutta. Mutta en usko, että tilanne on niin paha.

Tiina: Joo, mä soitan heti.

• • •

Lösönen: Pekkasen putkiliike, Lösönen.

Tiina: Tiina Kantola tässä, päivää.

Lösönen: Päivää.

Tiina: Teiltä kävi kaveri katsomassa meidän vessanpönttöä ja löysi samalla kylppärin lattiasta kosteusvaurion, ja sitä pitäis nyt tulla selvittämään.

Lösönen: Jaaha. Tällä viikolla ei kyllä kerkeä, menee ensi viikkoon. Ens torstaina vois joku tulla katsomaan.

Tiina: Vasta ens torstaina? Olisiko mitenkään mahdollista, että joku tulis vähän aiemmin?

Lösönen: Ei se valitettavasti onnistu, meillä on kaikki miehet varattu ja tekevät pitkää päivää.

Tiina: Voi hyvänen aika, kyllä tänne täytyis saada joku nopeammin.

Lösönen: Sitten teidän täytyy valitettavasti soittaa toisiin firmoihin ja kysyä niistä, että löytyiskö nopeammin apua. Muuta vaihtoehtoa ei oo.

Tiina: No otetaan se torstain aika. Mitäs sitten jos tää tilanne pahenee?

Lösönen: Sitten voitte soittaa uudestaan, ja katsotaan mitä me voidaan tehdä.

• • •

Illalla Pauli tulee kotiin töistä.

Pauli: Vai että putkivahinko. No sitten täytyy vaan repiä se kylppärin lattia auki.

Tiina: No nii-i! Siitä tulee järkyttävän kallis remontti. Sä voisit avata sen lattian jo tänään ja tarkistaa, mitä sieltä laattojen alta löytyy.

Pauli: No enhän mä nyt tänään enää rupea sitä avaamaan.

Tiina: Milloin sitten? Onhan se lattia pakko joskus avata!

Pauli: Joo, mutta ei tänään. Mä oon luvannut mennä poikien kanssa pelaamaan.

Tiina: Eikö tää oo vähän tärkeämpää?

Pauli: Kulta, mä uskon, että tällä asialla ei oo niin kiire. Sitä paitsi, ei sitä vettä tuu sieltä roiskumalla. Me ei edes oltais itse huomattu sitä ilman sitä putkimiestä.

Tiina: Niin, mutta avaisit nyt vaan sen lattian. Katsoisit edes vähän sinne alle.

Pauli: Hei aattele nyt! Meillä on ne Onnin synttäritkin viikonloppuna. Mitä siitä tulee, jos täällä on vessan lattia auki, ja tänne tulee kymmenen lasta juhliin? Avataan se lattia niiden juhlien jälkeen.

Tiina: Mutta tää tilanne hermostuttaa mua. On hirveetä, kun ei tiedä, että mitä siellä on.

Pauli: Älä nyt turhaan hermostu, ei se välttämättä oo mitään vakavaa.

Tiina: No okei, mutta sitten heti juhlien jälkeen katsotaan mitä siellä on.

1 **Etsi kappaleen tekstistä neljä pyyntöä tai suostuttelua, jotka aloittavat neuvottelun siitä, milloin kylpyhuoneremonttia jatketaan. Kirjoita ne.**

a) _____

_____

b) _____

_____

c) _____

_____

d) _____

_____

2 **Kirjoita mallien mukaan neljä uutta pyyntöä tai suostuttelua. Keksi itse aihe tai valitse: roskien vieminen tai kaupassa käyminen.**

a) _____

_____

b) _____

_____

c) _____

_____

d) _____

_____

3 **Yhdistä keskustelun alku ja siihen sopiva vastaus.**

a) Lähtisitkö uimaan tänään?

b) Hei käykö sulle, että siirretään sitä tapaamista?

c) Oisko sulla aikaa viedä nää roskat?

d) Mulle tuli mieleen, että voitais mennä teatteriin.

e) Kiinnostaisko sua lähteä joskus vaikka jääkiekkomatsiin?

f) Pitäiskö meidän vaihtaa bussia seuraavalla pysäkillä?

g) Sopisiko sulle, että nähdään huomenna?

h) Olisko mahdollista vaihtaa nää eurot dollareihin?

☐ – Valitettavasti se ei käy. Dollarit ovat loppuneet.

☐ – Joo, mikä ettei. Mä tykkään jääkiekosta.

☐ – Joo, pitäis. Tää bussi ei mee keskustaan.

☐ – Kuulostaa hyvältä. Uiminen on niin kivaa.

☐ – Voi että, ei taida sopia. Mulla on huomenna tosi kiire.

☐ – Joo, mä voin viedä ne. Mä kävelen sen roskiksen vierestä kuitenkin.

☐ – Hei, kiva idea! Mä tykkään tosi paljon näytelmistä.

☐ – No ei oikein. Se tapaaminen on tosi tärkeä.

4 **Lue tehtävän 4 kysymykset ja vastaukset parisi kanssa. Jatkakaa tehtävää niin, että kysyjä vaihtaa kysymyksessä alleviivatun sanan johonkin toiseen ja vastaaja muuttaa vastaustaan alleviivatun sanan kohdalta uuteen kysymykseen sopivaksi.**

Esimerkiksi:

Hei, lähtisitkö uimaan tänään ? → Hei, lähtisitkö elokuviin tänään?

Joo, kuulostaa hyvältä. Uiminen on kivaa. → Joo, kuulostaa hyvältä. Elokuvissa on kivaa.

5 **Valitse oikea remontteihin liittyvä sana oikeaan lauseeseen.**

kosteusvaurio
putket
tapetti
vasara
meisseli
tikkaat
pora
maali
pensseli
pintaremontti

a) Me tehtiin kattoremonttia ja lainattiin naapurilta _____, kun piti kiivetä katolle.

b) Kävin rautakaupassa ostamassa _____ ja _____, kun meinataan ruveta maalaamaan olohuonetta.

c) Me haluttiin olohuoneeseen uutta väriä. Me vaihdettiin kaikkiin olohuoneen seiniin _____.

d) Meidän talossa on tosi vanhat _____. Vesihanasta tulee joskus ihan keltaista vettä.

e) Teen autotallissa remonttia. Rakennan sinne uutta väliseinää.
Vaimo valittaa, että en enää tee muuta, kun hakkaan _____ nauloja autotallissa kaiket illat.

f) Me maalattiin kesällä olohuoneen katto ja keittiön kaapinovet. Se oli vaan sellainen pieni _____.

g) Meidän pesukone meni rikki, ja vedet tulvivat lattialle. Lattiaan tuli _____.

h) Me ostettiin uusi kirjahylly. Se piti kiinnittää seinään, ja me tehtiin ensin _____ reiät seinään oikeaan kohtaan.

i) Olen sellainen tee-se-itse -mies. Jos saan vähän lautoja, _____ ja ruuveja, rakennan nopeasti vaikka kaapin.

6 **Kirjoita porraskäytävään viesti naapureillesi. Haluat pyytää anteeksi sitä, että remontin takia asunnostasi kuuluu kovaa ääntä:**

a) Aloita viesti kohteliaasti.

b) Pyydä anteeksi meteliä.

c) Kerro, mistä meteli johtuu.

d) Kerro, kuinka pitkään meteli jatkuu.

e) Kirjoita viestin loppuun yhteystietosi.

MONIKON GENETIIVI

Nainen: Minkä takia sä siirrät sun lomaa?
Mies: No näiden **töiden** ja **kiireiden** takia! Mä en yksinkertaisesti ehdi pitää lomaa nyt.
Nainen: No voi ei. Aiotko sä sitten lomalla matkustaa jonnekin?
Mies: Joo. Mä meen **Yhdysvaltojen** pohjoisosiin, Minnesotaan äidin **tätien** luokse. Ne on asuneet siellä jotain 40 vuotta. Siellä on paljon suomalaisia.

Monikon genetiiviä käytetään

1) ilmaisemaan omistusta ja johonkin tai jollekin kuulumista.

Tässä on **Virtasten** talo.
Asuntojen hinnat ovat nousseet

2) postpositioiden kanssa.

Talo on nyt kunnossa **korjausten** jälkeen.

3) täytyy-lauseiden kanssa.

Naapureiden täytyy tulla katsomaan taloa.

4) -minen-muodon kanssa.

Marjojen poiminen on ihanaa.

Erityyppisiä sanoja ja niiden genetiivejä

7 **Täydennä puuttuvat taivutusmuodot.**

1) JEN

talo → talojen	auto	→	_____
koulu → koulujen	taulu	→	_____
hölmö → hölmöjen	näyttö	→	_____
hylly → hyllyjen	tyyny	→	_____

Talojen takana kasvaa korkeita puita.
Hyllyjen päädyt maalataan valkoiseksi.

laatta → laattojen

velka → velkojen

kirja → kirjojen

kauppa → _____

reuna → _____

silta → _____

Kosteusvaurio oli **laattojen** alla.
Velkojen maksaminen kestää kauan.

2) IEN

juna → junien

pankki → pankkien

rasvaton (rasvattoma-) → rasvattomien

koira → _____

poliisi → _____

tahraton → _____

Junien aikataulut vaihtuvat keväällä.
Pankkien asiakkaat valittavat huonosta palvelusta.

3) TEN

nainen → naisten

rakennus → rakennusten

puhelin → puhelinten

kieli → kielten

ihminen → _____

vanhus → _____

avain → _____

pieni → _____

Naisten palkat ovat yhä huonompia kuin **miesten.**
Vanhusten terveys on parantunut.

4) IDEN

työ → töiden

nopea → nopeiden

rikas (rikkaa-) → rikkaiden

vene (venee-) → veneiden

väsynyt (väsynee-) → väsyneiden

tie → _____

ruskea → _____

tehdas → _____

parveke → _____

hermostunut → _____

Mä lähden ostoksille **töiden** jälkeen.
Rikkaiden maiden edustajat kokoontuivat Italiassa.

IDEN ja ITTEN ovat vaihtoehtoisia muotoja keskenään.

maiden = maitten
rikkaiden = rikkaitten
nopeiden = nopeitten

KOTONA

MONIKON GENETIIVIN MUODOSTUS

JEN	o,ö,u, y	+ jen	autojen, koulujen, sänkyjen, pöllöjen	1
	a..ä e..a i..ä	+ ojen	kauppojen, velkojen, kirjojen	
IEN	ä, ä, ä, ä	+ ien	junien, pankkien (järve-) järvien, (rasvattoma-) rasvattomien	2
TEN	nainen puhelin rakennus kieli	+ ten	naisten, puhelinten, rakennusten, kielten	3
IDEN /ITTEN	VV	+ iden	töiden/töitten, (rikkaa-) rikkaiden/rikkaitten (venee-) → veneiden/veneitten, (väsynee-) väsyneiden/väsyneitten	4

Pitkien sanojen monikon genetiivi: OIDEN ja IEN

OIDEN 1

- **Sanan lopussa la/lä, na/nä tai ra/rä, ija/ijä** — ravintola, porkkana, kamera, opiskelija -sanat

Ravintoloiden asiakkaat ovat tyytyväisiä savuttomuuteen.
Porkkanoiden syöminen on terveellisempää kuin on uskottukaan.
Makkaroiden syömisen huippu on juhannuksena.
Opiskelijoiden velkaantuminen huolestuttaa hallitusta ja eduskuntaa.

IEN 2

- **Sanan lopussa ma/mä, aja/äjä, va/vä, pitkät adjektiivit** — satama, opettaja, kanava, ihana -sanat

Ongelmien syyt täytyy selvittää.
Opettajien on tehtävä liikaa iltatöitä.
Näiden vakavien ongelmien selvittäminen vie aikaa.

8 **Kirjoita jokaisesta sanasta yksi lause. Käytä lauseissa pitää/täytyy/kannattaa -verbejä.**

a) lapset _____

b) opiskelijat _____

c) opettajat _____

d) lääkärit _____

e) asianajajat _____

f) miehet _____

g) sairaat _____

h) rakastuneet _____

i) tarjoilijat _____

j) poliitikot _____

k) naiset _____

l) kaikki ihmiset _____

9 **Näytä lauseesi naapurillesi ja varmista, että hän ymmärtää mitä tarkoitat. Naapurisi keksii perustelun sinun lauseisiisi. Perustelu aloitetaan koska-sanalla.**

Esimerkki: Lasten täytyy mennä aikaisin nukkumaan, **koska** heidän pitää herätä aamulla aikaisin.

KPT-sanoissa monikon genetiivissä on vahva konsonantti! !

kaappi → Kaappien ovet olivat likaiset.
tehdas → Tehtaiden piiput tupruttavat savua. **1**

Ihminen
Rakennus
Kieli
Puhelin
} -sanatyypeissä monikon genetiivi voi olla myös -ien **2**

ihmisten = ihmisien
rakennusten = rakennuksien
kielten = kielien

Nämä → näiden/näitten **3**
Nuo → noiden/noitten
Ne → niiden/niitten

Joidenkin verbien tekijä on aina genetiivissä !

Täytyy-lauseet
Lasten täytyy mennä aikaisin nukkumaan.

On pakko -lauseet
Turistien on pakko hankkia viisumi Yhdysvaltoihin.

On maksettava -lauseet
Asiakkaiden on maksettava ostokset kassalla.

Pitää-lauseet
Aikuisten pitää huolehtia lapsista.

Kannattaa-lauseet
Vanhusten kannattaa syödä terveellisesti.

KOTONA

MONIKON ILLATIIVI

Monikon illatiivia käytetään

1) vastaamaan kysymykseen mihin? tai keihin?

– Mihin maihin haluaisit matkustaa?

– No ainakin Islantiin, Kiinaan, Egyptiin ja Australiaan.

2) joidenkin verbien kanssa.

Haluaisin tutustua **kiinnostaviin ihmisiin.** → tutustua + mihin-muoto

Seuraavien verbien kanssa käytetään mihin-muotoa:

ihastua	Olen ihastunut Suomen **vihreisiin kesiin.**
jättää (mihin/mille)	Jätin tavarat **matkalaukkuihin.** Jätimme tavarat **noille pöydille.**
jäädä (mihin/mille)	Rankan lumisateen takia ihmiset jäivät **koteihinsa** ja junat **asemille.**
keskittyä	Mun on nyt tosi vaikea keskittyä **näihin tehtäviin.**
kuulua (mihin/mille)	Tämä vyö kuuluu **noihin housuihin.** Se kuuluu **minulle.**
kyllästyä	Sä syöt joka päivä ranskalaisia. Etkö sä koskaan kyllästy **niihin?**
liittyä	Tämä tehtävä liittyy **noihin kysymyksiin.**
luottaa	Kaikista maailman ihmisistä luotan eniten **omiin vanhempiini.**
olla tyytyväinen	Kävin kampaajalla. Olen tyytyväinen **uusiin hiuksiini.**
ottaa yhteyttä	Esimies otti yhteyttä **kaikkiin työntekijöihin.**
pettyä	Hän pettyi **turhiin lupauksiin.**
tottua	Olen tottunut **koviin ääniin,** joita naapurista kuuluu.
tutustua	Musta ois kiva tutustua **uusiin ihmisiin.**
unohtaa (mihin/mille)	Unohdin ostokset **muovikasseihin.**
	Unohdin kirjan **Virtasille.**
uskoa	Me uskomme **erilaisiin asioihin.**
vaihtaa	Haluaisin vaihtaa nämä eurot **dollareihin.**
vastata (mihin/mille)	Vastaa **näihin kysymyksiin.**
	Vastaa **opiskelijoille.**
verrata	Hän vertasi omia lapsiaan naapurin **lapsiin.**

Erityyppisiä sanoja ja niiden monikon illatiivejä

10 **Täydennä puuttuvat taivutusmuodot.**

1) IHIN

talo → taloihin
koulu → kouluihin
näyttö → näyttöihin
sänky → sänkyihin

katto → _____
laatu → _____
löytö → _____
kylpy → _____

työ → töihin
maa → maihin

tie → _____
puu → _____

Vaihtakaa lakanat **sänkyihin**!
Nyt on kiire **töihin**!

kauppa → kauppoihin
velka → velkoihin
kirja → kirjoihin

laiva → _____
hella → _____
pizza → _____

Kauppoihin palkataan lisää vartijoita.
Ei saa piirtää **kirjoihin**!

pankki → pankkeihin

poliisi → _____

Asiakkaat luottavat **pankkeihin**.

2) IIN

juna → juniin
metsä → metsiin
puhelin (puhelime-) → puhelimiin
järvi (järve-) → järviin
rakennus (rakennukse-) → rakennuksiin
rasvaton (rasvattoma-) → rasvattomiin

poika → _____
kylä → _____
pakastin → _____
sormi → _____
keskus → _____
työtön → _____

VR:n **juniin** laitetaan uudet penkit.
Sihteerien on koko ajan vastattava **puhelimiin**.

3) ISIIN

rikas (rikkaa-) → rikkaisiin
vene (venee-) → veneisiin
väsynyt (väsynee-) → väsyneisiin
nopea → nopeisiin

rengas → _____
ranne → _____
hermostunut → _____
leveä → _____

MONIKON ILLATIIVIN MUODOSTUS

IHIN	o, ö, u, y	+ ihin	taloihin, pöllöihin, kouluihin, sänkyihin	1
	pankki	+ eihin	pankkeihin	
	a..ä e..ä i..ä	+ oihin	laattoihin, velkoihin, kirjoihin	
	lyhyet VV-sanat		töihin, puihin	
IIN	ä, ä, ö	+ iin	juniin, kyliin, (puhelime-) puhelimiin, (järve-) järviin, (rasvattoma-) rasvattomiin, (rakennukse-) rakennuksiin	2
ISIIN	VV	+ isiin	(rikkaa-) rikkaisiin, harmaisiin, (vence-) veneisiin, (väsynee-) väsyneisiin, nopeisiin	3

Pitkien sanojen monikon illatiivi: OIHIN/IIN

OIHIN 1

- Sanan lopussa la/lä, na/nä, ra/rä tai ija/ijä — ravintola, porkkana, kamera, opiskelija -sanat

Potilaat jonottavat **sairaaloihin**.
Oletteko jo kyllästyneet **perunoihin**?
Olen todella tyytyväinen **näihin tavaroihin**, jotka ostin.
Opettajat luottavat **opiskelijoihin**.

IIN 2

- Sanan lopussa ma/mä, aja/äjä, va/vä, pitkät adjektiivit — satama, opettaja, kanava, ihana -sanat

Ihmisten täytyy uskoa **unelmiin**.
Matkustajat ovat tyytyväisiä **bussinkuljettajiin**.
Tutustuin **mukaviin** naapureihin.

KPT-sanoissa monikon mihin-muodossa on tavallisesti vahva konsonantti.

kauppa → Asiakkaat juoksivat uuden kauppakeskuksen kauppoihin.
tilanne → Hän on tottunut vaikeisiin tilanteisiin. **1**

Nämä → niihin **2**
Nuo → noihin
Ne → niihin

11 **Täydennä annetulla sanalla. Käytä monikon mihin-muotoa:**

a) Yllätykset kuuluvat _____ (remontti).

b) Pekka ajatteli vain vaihtaa keittiön kaapit _____ (uusi), mutta yhtäkkiä hän huomasikin joutuneensa _____ (iso ongelma).

c) Keittiön kaapiston takaa paljastui vesivahinko. Vesi oli valunut myös lattian _____ (rakenne).

d) Pekka soitti _____ (moni remonttifirma), mutta niissä kaikissa sanottiin, ettei heillä ollut aikaa tulla korjaamaan Pekan keittiötä.

e) Pekka kyllästyi firmojen _____ (kieltävä vastaus) ja päätti, että hän remontoisi keittiön itse.

f) Hän ei täysin luottanut _____ (oma kyky), mutta lopulta kaikki meni hyvin.

g) Hän tarvitsi apua vain _____ (muutama asennustyö), muuten hän hoiti kaiken itse.

h) Kun kaikki oli valmista, Pekka oli varsin tyytyväinen _____ (tulos). Keittiö oli kaunis ja toimiva.

i) Pekka kutsui kaikki ystävät kotiinsa _____ (keittiöjuhla).

12 **Keksi kolme uutta asiaa alleviivatun ilmauksen tilalle. Vertaa lopuksi omia lauseitasi parisi lauseisiin. Kirjoititteko samanlaisia vastauksia?**

a) Haluaisin tutustua mukaviin ihmisiin.

b) Olen kyllästynyt rasvaisiin ruokiin.

c) Minusta tuntuu, että en koskaan kyllästy aurinkoisiin päiviin.

d) Suomessa olen tottunut pimeisiin talviin.

e) Suomessa en vieläkään ole tottunut sateisiin syksyihin.

13 **Kuuntele, kun Pasi, Hilkka ja Matti kertovat remonteistaan. Vastaa taulukon kysymyksiin.**

	PASI	HILKKA	MATTI	JAANA
Missä huoneessa remontoitiin?				
Mitä?				
Miksi remontti tehtiin?				
Millaiset olivat kustannukset?				
Millaisia ongelmia oli?				
Mitä mieltä loppu-tuloksesta?				

haju, -n
jatkua, jatkuu
jättää, jätän
keskittyä, keskityn
kosteusvaurio, -n
kyllästyä, kyllästyn
lievä, -n
luottaa, luotan
mahdollisuus, mahdollisuuden
minua hermostuttaa
olla tukossa, on tukossa
ottaa selvää, otan selvää
ottaa yhteyttä, otan yhteyttä
pettyä, petyn
pora, -n
putkimies, -miehen
riippua, riippuu + mistä
ruveta, rupean
syy, -n
tilanne, tilanteen
toistua, toistuu
tottua, totun
tukos, tukoksen
vaihtoehto, -ehdon
vakava, -n
vakuutus, vakuutuksen
vasara, -n
vuotaa, vuodan
välillä
välttämättä

Kappaleessa opit

- kodinkoneisiin liittyvää sanastoa
- tuotteesta valittamista
- lisää adjektiiveja
- adjektiivien vertailumuotoja

Harmien telkkari

Janne Lahtela on harkinnut pitkään uuden television hankkimista. Hän on vertaillut laitteiden ominaisuuksia ja hintoja, seurannut testituloksia ja kysellyt kavereiden mielipiteitä. Ennen jääkiekon MM-kisoja hän tekee päätöksensä ja ostaa uuden TV:n. Maksettuaan käteisellä hän saa kaupan päälle kotiinkuljetuksen. Aamupäivällä hän saa tekstiviestin: "Ostamanne televisio toimitetaan antamaanne osoitteeseen tänään klo 16 ja 20 välillä." Janne suunnittelee lähtevänsä vähän aikaisemmin töistä. Se onnistuu kyllä, kun hän teki edellisellä viikolla pari tavallista pidempää päivää.

Janne ehtii kotiin vähän ennen neljää. Illan peliä voisi jo katsoa isolta ruudulta! Janne lueskelee lehtiä odotellessaan ovikellon soittoa. "Tulisivat jo", hän toivoo.

Varttia vaille kahdeksan ovisummeri viimein pirahtaa, ja uusi laite kannetaan sisään. Janne avaa pakkauksen ja alkaa asentaa laitetta. Siinä menee aika pitkään. Janne mutisee itsekseen kootessaan laitetta: "Jos tämä ohje olisi vähän selkeämpi, tämä homma sujuisi paljon nopeammin. Kumpi näistäkin johdoista nyt pitäisi liittää kaiuttimiin, keltainen vai musta?"

Viimein telkkari on paikallaan, ja Janne istahtaa sohvalle nauttimaan ohjelmista. Ruudulla näkyy kuitenkin vain värikkäitä palkkeja ja ääni suhisee. Janne vaihtaa piuhojen paikkaa, mutta silloin palkit liikkuvat edestakaisin, eikä ääntä kuulu ollenkaan. Jannelta menee hermot, ja hän soittaa kodinkoneliikkeen asiakaspalveluun.

Puhelinvaihde: Vaihteessamme on ruuhkaa, olkaa hyvä ja odottakaa. Jonotus on maksuton.

Janne ei jää odottamaan. Seuraavana aamuna hän lähtee käymään liikkeessä. Häntä tervehtii hymyilevä myyjä.

Janne: Huomenta! Ostin teiltä kalliin television, mutta siinä on jotain vikaa: kuva ei näy kunnolla ja äänikin on pelkkää suhinaa. Suututtaa niin paljon, että haluaisin purkaa koko kaupan.

Myyjä: Huomenta! Onpa harmillista, että teillä on ollut ongelmia laitteen kanssa. Synopix on erittäin luotettava merkki, eikä meille ole aiemmin siitä valitettu. Vika voidaan varmasti korjata. Pystyisittekö toimittamaan TV:n takaisin liikkeeseen? Voisimme tarkistaa, että kaikki on kunnossa.

Janne: Mitähän tässä nyt tekisi? Ei paljon kiinnosta koko telkkari enää. Jos kauppaa ei voi perua, palautan TV:n teille ja haluan uuden tilalle.

Myyjä: Tavallisesti pyrimme ensin korjaamaan mahdollisen vian. Meillä on kuitenkin nyt takuukorjauksiin niin pitkät jonot, että voisimme toimittaa teille korvaavan laitteen. Milloin kuljettajamme voisivat noutaa TV:n?

Janne: Jos ne tulisivat vaikka kuuden jälkeen. Ei tarvitsisi lähteä töistä niin aikaisin.

Myyjä: Uusi TV meiltä löytyy näköjään ihan täältä noutovarastolta, kuljetuksen pojat voi tuoda sen sitten mukanaan. He soittelevat sitten siitä tarkemmasta ajasta.

Janne lähtee kaupasta vähän tyytyväisempänä.

PULMIA

1 **Kirjoita jokaisesta kuvasta niin monta adjektiivia kuin keksit. Uusia adjektiiveja voi kerätä esimerkiksi mainoksista.**

a) Vanha pesukoneesi on mennyt rikki. Millaisia ominaisuuksia haluaisit uuteen koneeseesi?

_____

_____

b) Sohvasi on käynyt liian pieneksi, ja sen värikin näyttää vanhanaikaiselta. Millaista uutta sohvaa lähtisit etsimään?

_____

_____

c) Menet etsimään hyvää lukemista. Millainen etsimäsi kirjan pitäisi olla?

_____

_____

d) Etsit puolisollesi syntymäpäivälahjaa. Millainen sen pitäisi olla?

_____

_____

2 **Kirjoita tehtävässä 1 keksimiesi sanojen vastakohdat.**

_____

_____

_____

_____

3 **Kirjoita vihkoon jokaisen tehtävän 1 kuvasta mahdollisimman pitkä lause, jossa käytät ainakin yhtä keksimistäsi adjektiiveista. Kerätkää esimerkkejä lauseista kaikkien nähtäville.**

4 **Kirjoita vihkoosi lyhyt valitus (reklamaatio) tuotteesta, johon et ole tyytyväinen.**

VALITUKSESSA

- Mainitse, kenelle valitat. Kaupalla tai myyjällä on vastuu tuotteen virheestä.
- Kerro tuote ja sen hankinta-aika ja -paikka sekä se, onko ostokuitti/takuutodistus tallella. Valitus tuotteesta pitää tehdä mahdollisimman nopeasti, kun vian on havainnut.
- Selitä tuotteen virhe ja se, millaisessa käytössä virhe on ilmennyt.
- Kerro, miten toivoisit myyjän korjaavan tilanteen.
- Muista päivätä ja allekirjoittaa valituksesi.

Lisätietoa kuluttajan oikeuksista löydät kuluttajaviraston sivuilta www.kuluttajavirasto.fi

5 **Kuuntele keskustelu kaksi kertaa. Rastita (x) oikea vaihtoehto.**

a) Pariskunta on ostoksilla

- jäätelökioskilla ☐
- kodinkoneliikkeessä ☐
- huonekalukaupassa ☐

b) Kallis jääkaappi-pakastin

- kuluttaa vähemmän sähköä ☐
- on korkeampi ☐
- kuluttaa enemmän sähköä ☐

c) Vanha jääkaappi voidaan

- viedä pois ilmaiseksi ☐
- kuljettaa varastoon ☐
- toimittaa maksusta kierrätykseen ☐

ADJEKTIIVIEN VERTAILU

- Adjektiivi vastaa kysymykseen **millainen?**
- Millainen-sanoilla on kolme vertailumuotoa: hieno, hienompi (komparatiivi) ja hienoin (superlatiivi).

Hienompi-muotoa käytetään, kun vertaillaan kahta asiaa.

Jannella on upouusi televisio. Se on paljon **hienompi, suurempi** ja **kalliimpi** kuin kavereilla.

Hienoin-muotoa käytetään, kun vertailtavia asioita on kolme tai sitä enemmän.

Siiskoset hankkivat uuden jääkaappipakastimen. Se oli kodinkoneliikkeen **hienoin, korkein** ja **levein** malli.

Kun verrataan kahta asiaa keskenään, kysytään kumpi.

Kumpi on edullisempi kauppa, Teron Telkkaritaivas vai Raimon Radio?

Kummalla on kovemmat tarjoukset? Ne taitavat olla yhtä kovat.

Erityyppisiä sanoja ja niiden vertailumuotoja

6 **Täydennä puuttuvat vertailumuodot mallien mukaisesti.**

1) Ujo, raju, hölmö -sanat

ujo	ujompi	ujoin	hölmö	hölmömpi	_____
raju	rajumpi	rajuin	helppo	_____	_____
tyly	_____	tylyin	kelju	_____	_____

2) Halpa, kylmä, pieni -sanat

halpa	halvempi	halvin	suuri	suurempi	suurin
tylsä	tylsempi	tylsin	pieni	_____	_____
kuiva	_____	_____			
kylmä	_____	_____			

3) Vihainen-sanat

vihainen	vihaisempi	vihaisin
ystävällinen	_____	_____

4) Sopiva, onneton, rakas, järkyttynyt -sanat

matala	matalampi	matalin	sopiva	_____ _____
tärkeä	tärkeämpi	tärkein	leveä	_____ _____

hajuton (hajuttoma-) hajuttomampi hajuttomin

älytön (älyttömä-) älyttömämpi älyttömin

onneton _____ _____

kärsimätön _____ _____

onnekas (onnekkaa-) onnekkaampi onnekkain

rakas _____ _____

tottunut (tottunee-) tottuneempi tottunein

kyllästynyt (kyllästynee-) kyllästyneempi kyllästynein

väsynyt _____ _____

terve (tervee-) terveempi tervein

ADJEKTIIVIEN VERTAILUN MUODOSTUS

MPI **1**
IN

o, u, y, ö		+ mpi	helpompi, hullumpi
		+ in	helpoin, hulluin
a/e	pitkät sanat:	+ mpi	mukavampi, rikkaampi, järkyttyneempi
ä/ë		+ in	mukavin, rikkain, järkyttynein

EMPI **2**
IN

ä/ä/i	lyhyet sanat:	+ empi	vanhempi, syvempi, nuorempi
		+ in	vanhin, syvin, nuorin

SEMPI **3**
SIN

	nen-sanat:	+sempi	(onnellise-) onnellisempi
		+sin	onnellisin

PULMIA

Muutamat adjektiivit, joiden vartalo päättyy i:hin muuttuvat eri tavoin kuin suuri-suurempi-suurin:

siisti	siistimpi	siistein
kiltti	kiltimpi	kiltein
kallis	kalliimpi	kallein
kaunis	kauniimpi	kaunein

1

Adjektiiveilla **pitkä** ja **hyvä** on poikkeukselliset vertailumuodot: 2

pitkä	pitempi	pisin
hyvä	parempi	paras

Adjektiivien edessä voi esiintyä sanoja, jotka vahvistavat tai lieventävät millainen-sanaa.

Eri vertailumuotoihin liittyy omat vahvistussananssa.

Tämä vatkain on **erittäin** tehokas.
Jannen kuivausrumpu on **hyvin** äänekäs.
Sen uusi tiskikone taas on **tosi** hiljainen.
Sellainen laite on tietysti **aika** kallis.
Tämän kameran takuuaika on **vähän** pidempi kuin tuon edullisimman.
Mitä tunnetumpi merkki, **sitä/sen** kalliimpi hinta.
Tuo on **kaikkein** uusin imuri.
Viime vuosina sen valmistaja on ollut **maailman** paras.
Heidän tehtaansa on **Euroopan** suurin.

Puhekielen vahvistussanat

Tää on ihan **älyttömän** hyvä.
Toi kännykkä on **kauheen** kallis. Se on **hirveen paljon** kalliimpi kuin mun entinen.
Oot sä nähny Die Hard seiskan? Se on ihan **sairaan** hyvä.
Siinä on **sikahieno** trailerikin.

7 **Täydennä sopivat vertailumuodot seuraaviin lauseisiin.**

Keskustelu 1

– Tää sun uusi kämppäsi on ihanan rauhallinen.

– Joo, oli etsittävä _____ (hiljainen) paikka, kun edellisessä liikenteen melu häiritsi jatkuvasti ja putkiremonttikin pukkasi päälle.

– Se on totta: se sun entinen asuinpaikka siinä isossa risteyksessä oli varmaan Suomen _____ (meluisa).

Keskustelu 2

– Nukahdan kohta, jos me vielä töllötetään tätä lääkärisarjaa. Eiks joku elokuva olis _____ (hauska) tai _____ (romanttinen) kuin tämä?

– Hei kuuntele, tässä lehdessä sanotaan, että Julia Roberts on maailman _____ (kaunis) ja _____ (rikas) näyttelijä. Just joo. Ei voi pitää paikkaansa!

– Mhm.

– Kuuntelitko sä ollenkaan?

– Juu ei. Mitä?

– Tässä lehdessä sanotaan, että sä olet Pohjois-Euroopan _____ (hajamielinen) ja _____ (huonokuuloinen) mies.

Keskustelu 3

– Mä kuulin että sä oot ollut sairauslomalla.

– Olin joo, yli viikon. Mua pisti ampiaiset, ja mä sain allergisen reaktion. Mun jalka oli _____ (paksu) kuin norsulla ja vasen silmä oli _____ (pieni) kuin possulla.

– Voi kamalaa! Oletko sä nyt kunnossa?

– Olen, mä olen toista päivää töissäkin. Silmäkulma on vieläkin vähän _____ (punainen) kuin tavallisesti, mutta sehän ei tahtia haittaa, kun jalka on yhtä _____ (kevyt) kuin ennenkin.

8 **Ketkä tehtävän 7 keskusteluissa puhuvat? Millaisissa tilanteissa?**

a) Keskustelu 1

_____

b) Keskustelu 2

_____

c) Keskustelu 3

_____

9 Kuuntele naapurin kuvaukset Römpötin, Huttusen ja Salon perheistä.

a) Kirjoita oikea sukunimi kunkin perheen kuvan kohdalle.

b) Yhdistä perheiden kuvat heidän koteihinsa ja autoihinsa.

a)

b)

c)

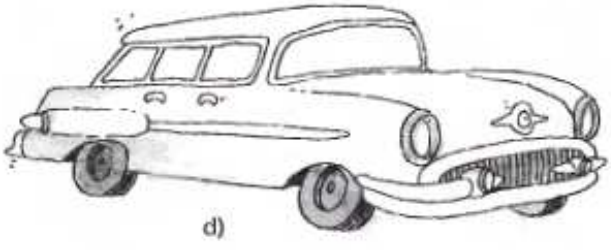

d)

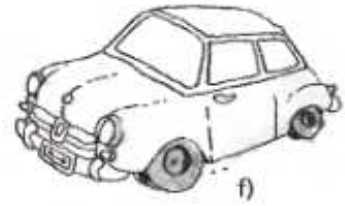

f)

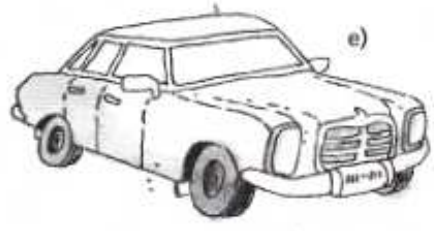

e)

Vertailumuotojen tunnukset muuttuvat taivutusmuodoissa

Kysymyssana	Perusmuoto	hienompi-muoto	hienoin-muoto
Millainen?	hieno	hienompi	hienoin
Millaiset?	hienot	hienommat	hienoimmat
Millaista?	hienoa	hienompaa	hienointa
Millaisia?	hienoja	hienompia	hienoimpia
Millaiseen?	hienoon	hienompaan	hienoimpaan
Millaisiin?	hienoihin	hienompiin	hienoimpiin
Millaisessa?	hienossa	hienommassa	hienoimmassa
Millaisissa?	hienoissa	hienommissa	hienoimmissa

10 **Lue teksti ja vastaa omin sanoin.**

Ruokakorivertailu

Tavallisen kuluttajan talouteen vaikuttavat huomattavasti esimerkiksi elintarvikkeiden hintojen muutokset ja hintaerot eri myyntipaikkojen välillä. Kuluttajavirasto seuraakin säännöllisesti tuotteiden hintoja tekemällä nk. ruokakorivertailuja. Tällaisissa vertailuissa tarkastellaan kuluttajien eniten ostamien peruselintarvikkeiden hintoja tietyllä alueella samaan aikaan.

Esimerkiksi vuoden 2007 lopulla Ahvenmaalla toteutetussa vertailussa olivat mukana kaikki suurimmat päivittäistavarakaupat, ja hintaero halvimman ja kalleimman liikkeen ruokakorien välillä oli jopa 24 prosenttia. Halvimmiksi osoittautuivat kolme suurinta päivittäistavarakauppaa: ne olivat noin 10 prosenttia keskimääräistä hintatasoa halvempia. Halvin hintataso oli suurimmissa myymälöissä. Suurista myymälöistä vain yksi ei kuulunut kauppaketjuun, eikä kaikilla kauppaketjuilla ole myymälöitä Ahvenanmaalla.

Suurimmat hintaerot tulivat näkyviin vihanneksissa ja kananmunissa. Halvimmat perunat olivat jopa yli puolet edullisempia kuin kalleimmat. Porkkanat olivat lähes samanhintaisia kaikissa kaupoissa, koska useimmissa paikoissa oli tarjolla lähinnä saman tuottajan porkkanoita samankokoisissa pakkauksissa. Jauhelihan hintojen vertailu jouduttiin jättämään tutkimuksessa pois, koska eri pakkaukset eivät vastanneet toisiaan.

Lähde: Kuluttajaviraston tiedote 18.12.2007; www.kuluttajavirasto.fi

a) Miksi ruokaostoksiin tarvittava rahamäärä vaihtelee?

b) Miten hintoja Suomessa vertaillaan?

c) Kuinka suuria hintaeroja tutkimuksessa havaittiin? Mainitse ainakin kaksi esimerkkiä.

11 **Tehkää ryhmissä oma ruokakorivertailu: vertailkaa kauppakuittejanne ja keskustelkaa.**

a) Mitkä ovat mielestänne peruselintarvikkeita?

b) Mistä ruokakori muodostuu?

c) Millaisia ovat eri elintarvikkeiden ja koko korin hintaerot?

d) Tehkää vertailunne tuloksista muistiinpanot (lista elintarvikkeista ja niiden hinnoista ja hintaeroista) ja esitelkää ne muille.

12 **Keskustele parisi kanssa. Toinen teistä on myyjä, toinen on tyytymätön asiakas. Vaihtakaa rooleja.**

ASIAKAS

1. Olet ostanut kaupasta tuotteen, josta haluat valittaa, koska se ei miellytä / koska se on väärää kokoa / päiväys on mennyt vanhaksi / se on rikki.

MYYJÄ

2. Et voi vaihtaa käytössä ollutta tuotetta. / Korjautat tuotteen, koska sillä on takuu. / Tuote vaihdetaan, koska kaupassa on 14 päivän palautusoikeus.

3. Ehdotat myyjälle toista ratkaisua: tuotteen vaihtamista uuteen samanlaiseen / tuotteen vaihtamista toiseen / rahojen palauttamista.

4. Sopimus syntyy. Vaihdat tuotteen, jos on kuitti. / Vaihdat tuotteen johonkin muuhun. / Annat liikkeen lahjakortin.

asentaa, asennan
edestakaisin
edullinen, edullisen
elintarvike, -tarvikkeen
hajamielinen, hajamielisen
hankkia, hankin
harkita, harkitsen
ilmetä, ilmenee
johto, johdon
kauppaketju, -n
kuluttaja, -n
laite, laitteen
mutista, mutisen
noutaa, noudan
ominaisuus, ominaisuuden
palkki, palkin
piuha, -n
purkaa, puran
pyrkiä, pyrin
päivittäistavara, -n
päivätä, päivään
ruutu, ruudun
suhista, suhisee
takuu, -n
taso, -n
talous, talouden
toimittaa, toimitan
töllöttää, töllötän
vastata, vastaa + jotakin
vertailla, vertailen
virhe, virheen

PULMIA

Kappaleessa opit

- sairaus- ja vakuutussanastoa
- palautteen antamista
- kohteliaisuutta ja sopivia puheenaiheita
- erilaisia mainostekstejä
- adverbien vertailua

Vahinkoja ja vakuutuksia

Lilja on kaatunut ja loukannut jalkansa. Hän soittaa tyttärelleen.

Lilja: No äiti tässä, hei. Onko sulla hetki aikaa vai ootko pahassa paikassa?

Mari: On aikaa, joo. Mitäs kuuluu?

Lilja: Ei nyt niin hirveen hyvää. Mä oon ollu lääkärissä.

Mari: Mitä? Onks jotain tapahtunu?

Lilja: No kaaduin tuossa pihalla, kun oli niin liukasta. En pystynyt itse nousemaan ja naapuri joutui soittamaan mulle ambulanssin.

Mari: Hirveää! Mitä ne sanoi siellä terveyskeskuksessa? Ootko sä päässyt jo kotiin?

Lilja: Juu, kotiinhan ne mut lähetti ja käskivät levätä.

Mari: Mitä? Lähettivät kotiin? Eivätkö ne edes kuvanneet sitä jalkaa?

Lilja: No ei. Ne käskivät tulla lepäämään, ja jos se kipu jatkuu vielä ensi viikolla tai jos alkaa särkeä enemmän, niin sitten pitää mennä uudestaan.

Mari: No voi hyvänen aika! Eihän tuossa ole mitään järkeä! Miten ne lähettivät sut kotiin odottamaan?

Lilja: No mä oon niin vanha, ne varmaan ajatteli, että mä voin odottaa. Älä sinä nyt tästä hermostu, mä oon tottunut odottamaan.

Mari: Olet tottunut odottamaan? Eikö ne, hitto vieköön, yhtään tarkemmin voineet ajatella? Nyt kuule varaat ajan yksityiselle lääkäriasemalle, sille Ykkösklinikalle. Mä kyllä soitan sinne terveyskeskukseen ja annan vähän palautetta niille! Teen valituksen siitä, että ne lähetti sut kotiin eivätkä tutkineet sua huolellisemmin.

Lilja: Eihän mulla oo varaa mihinkään yksityiselle klinikalle mennä. Millä rahalla eläkeläinen muka maksaa yksityisen lääkärin?

Mari: Onhan sulla se tapaturmavakuutus. Se korvaa kaikki tapaturmista johtuvat sairaalakulut 10 000 euroon asti, ilman omavastuuta.

Lilja: Oletko sä varma?

Mari: Mä oon aivan varma. Mä soitan nyt sinne terveyskeskukseen. Palataan.

Lilja saa ajan Ykkösklinikalle heti samana iltapäivänä. Tutkimuksissa havaitaan, että Liljan lonkassa on hiusmurtuma, ja siihen määrätään kipulääkkeet ja lepoa. Lääkäri suosittelee Liljalle myös kalsiumtabletteja vahvistamaan luustoa.

Lääkäri: Oletteko sitten muuten ollut terveenä?

Lilja: No suhteellisen terve olen, joo. Unettomuutta on ollut jonkin verran ja sitten taas päivällä olen väsynyt. Olen välillä epäillyt, että verensokeri taitaa heitellä.

Lääkäri: Niin, teillä taitaa olla jonkin verran ylipainoa?

Lilja: On joo. Olen yrittänyt laihduttaa, mutta ruoka vaan maistuu liian hyvin.

Lääkäri: Mitataan nyt se verensokeri, ja jos se on tavallista korkeampi, niin kirjoitan lähetteen jatkotutkimuksiin. Painon pudottaminen saattaa auttaa jopa tuohon unettomuuteen, ja ruokavaliolla voi vaikuttaa veren sokeriarvoihin. Ja kyllä tuo lonkkakin paranee helpommin, jos saatte painoa pudotettua vaikka vain viisi kiloa.

1 Alleviivaa tekstistä itsellesi uudet sanat.

a) Kirjoita vihkoon vähintään kymmenestä sanasta lause. Älä kopioi kirjan lauseita!

b) Vertaa parisi kanssa, mitkä sanat olivat hänelle uusia. Lue omat lauseesi parillesi ja varmista, että hän ymmärtää, mitä sinun lauseesi tarkoittavat.

c) Kirjoittakaa parin kanssa vielä kymmenen yhteistä lausetta uusista sanoista.

2 **Valitse oikea sana. Joitakin annetuista sanoja täytyy taivuttaa.**

allerginen
turvonnut
ripuli
tarttua
syöpä
verenpaine
loukkaantua
tulehtunut
ruokamyrkytys
huimata
kipsi

Pekka ajoi kolarin ja _____. Nyt hän on sairaslomalla ja hänen jalkansa on _____ seuraavien kuuden viikon ajan.

Ensin Virtasen perheessä sairastuivat lapset. He saivat flunssan päiväkodista. Sen jälkeen sairastui isä ja lopuksi äitikin. Tämä flunssa _____ helposti.

Pekan sormeen tuli haava, kun hän kaatui pyörällä. Haavaan meni likaa ja se muuttui punaiseksi ja märkiväksi. Haava on _____.

Raija on 55-vuotias nainen. Hän järkyttyi, kun hän löysi rinnastaan kovan kyhmyn. Hän pelkää, että hänellä on _____.

Maija teki eilen ruokaa vanhasta jauhelihasta. Nyt hänen vatsansa on kipeä ja hän on oksentanut useita kertoja. Jauheliha oli luultavasti pilaantunutta, ja Maijalla on todennäköisesti _____.

Villen vatsa on kipeä. Hänen on käytävä vessassa noin kymmenen minuutin välein. Taas hän juoksee vessaan, sillä hänellä on _____.

Lilli tanssi eilen discossa korkeilla kengillä ja hänen nilkkansa nyrjähti. Nyt nilkka on _____ ja melkein kokonaan sininen.

Juuso ei voi syödä kalaa, koska hän on _____ kalalle.

Maija nousi aamulla ylös sängystä ja melkein kaatui. Hänen on vaikea seisoa ja hänestä tuntuu, että maailma keinuu. Häntä

_____.

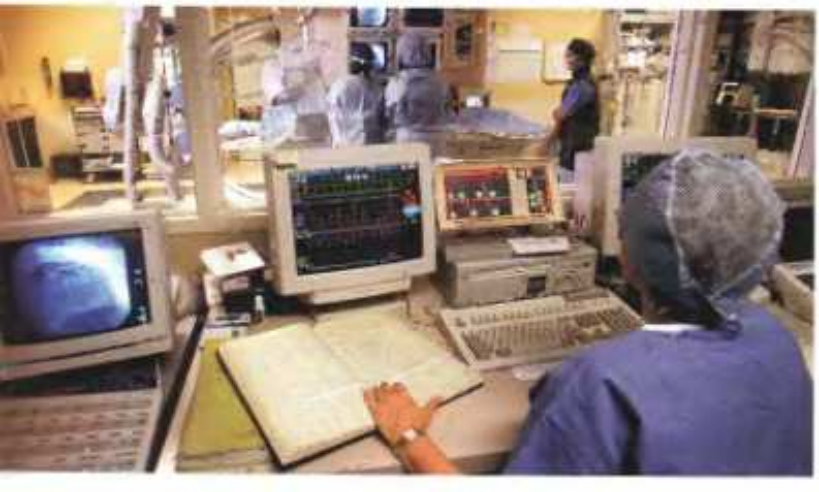

Alli menee lääkäriin, koska hän ei voi hyvin. Ensimmäisenä lääkäri laittaa hänen käsivarteensa mittarin ja mittaa häneltä

_____.

ADVERBIEN VERTAILU
Hitaasti – hitaammin – hitaimmin

Adverbit kuvaavat verbejä

- ne vastaavat kysymyksiin: **miten? kuinka? millä tavalla?**

Millainen?		Miten? Kuinka?		
nopea	nopea-	nopeasti	nopeammin	nopeimmin
hidas	hitaa-	hitaasti	hitaammin	hitaimmin

Miten Katri juoksee?	Katri kyllä juoksee **nopeasti,**
Miten Piia juoksee?	mutta Piia juoksee **nopeammin kuin** Katri.
Miten Henna juoksee?	Henna juoksee **kaikkein nopeimmin.**

PULMIA

3 Täydennä puuttuvat vertailumuodot.

1) MMIN (Komparatiivi)

Millainen?	Miten?	
ujo	ujosti	ujommin
huono	huonosti	_____
kiva	kivasti	kivemmin
selvä	selvästi	selvemmin
varma	varmasti	_____
syvä	syvästi	_____
iloinen iloise-	iloisesti	iloisemmin
vihainen	vihaisesti	_____
nopea	nopeasti	nopeammin
upea	upeasti	_____
ahne ahnee-	ahneesti	ahneemmin
kaunis kaunii-	kauniisti	kauniimmin
avoin avoime-	avoimesti	avoimemmin

KOMPARATIIVIN MUODOSTUS

adjektiivi	+ mmin	huono	huonommin
Lyhyet sanat: a/ä → e	+ mmin	selvä	selvemmin
Pitkät sanat: a/ä ei muutu	+ mmin	matala	matalammin

mmin muotoa käytetään usein kuin-sanan kanssa:
Lisa puhuu suomea paremmin kuin Mark.

4 Täydennä puuttuvat vertailumuodot.

2) IMMIN (Superlatiivi)

Millainen?		Miten?		
nolo		noloimmin	hullu	_____
tyly		tylyimmin	hölmö	_____
kova		kovimmin	vahva	_____
selvä		selvimmin	tylsä	_____
iloinen	iloise-	iloisimmin	terveellinen	_____
kiltti	kilti-	kilteimmin	nätti	_____
kaunis	kaunii-	kauneimmin		
hidas	hitaa-	hitaimmin	sairas	_____
nopea		nopeimmin	usea	_____

SUPERLATIIVIN MUODOSTUS

o, ō, u, y	+ immin	nolo		noloimmin
a, ä, e	+ immin	kova		kovimmin
i/iì	+ eimmin	kiltti	kilti-	kilteimmin
vv	+ immin	hidas	hitaa-	hitaimmin

immin-muotoa käytetään usein kaikkein-sanan kanssa
Liisa lauloi kuorossa kaikkein kauneimmin.

Tarjoilija palveli ystävääni tylymmin kuin muita ja kun huomautin asiasta, hän palveli minua kaikkein tylyimmin.
Maija laulaa kauniisti, mutta sinä laulat kaikkein kauneimmin.
Näen ystävistäni useimmin Liisaa.

hyvin	paremmin	parhaimmin
paljon	enemmän	eniten
kauan	kauemmin	kauimmin
pitkään	pitempään	pisimpään
myöhään	myöhemmin	myöhimmin
aikaisin	aikaisemmin/aiemmin	aikaisimmin

5 **Lue kauppojen mainokset. Keksi ja kirjoita tehtävään puuttuvat adverbit oikeassa muodossa.**

a) Tyyris-talo menee kiinni _____ kuin Halpala, mutta Normi-Market menee kiinni _____.

b) Normi-Market myy kahvia _____ kuin Tyyris-Talo, mutta Halpala myy _____.

c) Vaipat maksavat Normi-Marketissa _____ kuin Tyyris-Talossa, mutta Halpalassa ne maksavat _____.

d) Normi-Marketissa myyjät palvelevat _____ kuin Halpalassa, mutta Tyyris-Talossa myyjät palvelevat _____.

e) Normi-Marketissa tarvitaan _____ uusia työntekijöitä kuin Tyyris-Talossa, mutta Halpalassa tarvitaan _____ uusia työntekijöitä.

f) Normi-Marketin tarjoukset ovat voimassa _____ kuin Tyyristalon tarjoukset, mutta Halpalan tarjoukset ovat voimassa _____.

6 **Valita ystäväsi tai jonkun muun käytöksestä, koska et ole tyytyväinen saamaasi kohteluun. Pyydä häntä muuttamaan käyttäytymistään.**

Esimerkikiksi:

Sä kävelet tosi hitaasti. Kävelisitkö vähän nopeammin? /
Yritä kävellä vähän nopeammin.

a) Sä ajat liian nopeasti. _____

b) Sä puhut tosi epäselvästi. _____

c) Sä kiroilet tosi paljon. _____

d) Sä autat mua tosi vähän kotitöissä. _____

e) Sä käyttäydyit tänään tosi huonosti. _____

f) Sä teit tämän tehtävän huolimattomasti. _____

g) Sä puhuit mun vanhemmille aika epäkohteliaasti. _____

_____

h) Musta sä syöt vähän epäterveellisesti. _____

i) Sä laulat hirveän rumasti. _____

j) Sä käyt suihkussa aika harvoin. _____

k) Sä käyt baarissa liian usein. _____

l) Sä käyttäydyt liian iloisesti! Me ollaan hautajaisissa. _____

_____ !

7 **Ketä tahansa ei voi pyytää tai kehottaa tekemään jotakin – tuntemattomat ihmiset voisivat helposti loukkaantua.**

a) Miettikää ryhmässä tai parisi kanssa, kenelle voisit puhua niin kuin tehtävässä 4.

b) Miettikää mikä Suomessa on henkilökohtainen asia, johon ulkopuoliset eivät voi puuttua. Onko aiheita, joista ei saa huomauttaa toiselle ihmiselle vai voiko kaikista asioista puhua?

c) Yrittäkää keksiä, millä tavalla välittäisit b-kohdan viestit tuntemattomalle ihmiselle tai mahdollisimman kohteliaasti.

8 **Lue vakuutusmainokset ja vastaa kysymyksiin.**

Vakuutus 1

Matkavakuutus

Matkustaminen on ihanaa, mutta aina matkat eivät suju niin kuin suunnitellaan! Ennen kuin matkustat, sinun kannattaa miettiä riskitilanteet, joita matkalla voi sattua. Oletko ajatellut, mitä sairauksien hoito ja hoidon kustannukset maksavat ulkomailla? Jos sairastut matkalla, saat nopeimmin ja varmimmin apua, kun sinulla on matkavakuutus. Sairastumisen ja tapaturman lisäksi saat vakuutuksestamme korvauksen, jos matkasi peruuntuu tai keskeytyy. Itsesi lisäksi voit vakuuttaa Takuu-matkavakuutuksella myös matkatavarasi. Matkavakuutuksemme on voimassa kaikkialla maailmassa. Varmista turvallinen ja miellyttävä matka ja hanki Takuu-matkavakuutus jo tänään! Kun toimit nopeasti, saat vakuutuksesi 15 % normaalihintaa edullisemmin!

a) Miksi kannattaa hankkia matkavakuutus? (kolme asiaa)

_____

_____

_____

b) Korvaako Takuu-matkavakuutus vahingot Euroopan ulkopuolella?

_____

_____

_____

c) Miksi kannattaa ottaa vakuutus mahdollisimman pian?

_____

_____

_____

Vakuutus 2

Kotivakuutus

Olipa kotisi iso tai pieni, kotivakuutuksellamme vakuutat kodin ja kotisi irtaimiston. Saat vakuutuksemme riippumatta siitä, asutko vuokra- vai omistusasunnossa. Kotivakuutuksemme korvaa vahingot asuinrakennuksen lisäksi pihalla ja piharakennuksissa sekä loma-asunnossasi. Nukut yösi rauhallisemmin, jos sinulla on Takuukotivakuutus! Takaamme, että saatte meiltä kotivakuutuksen jopa 20 prosenttia edullisemmin kuin muista vakuutusyhtiöistä. Tarjous on voimassa vain tämän kuun!

a) Millaiseen asuntoon kotivakuutuksen voi saada?

b) Mitä muita kiinteistöjä kotivakuutuksella voi vakuuttaa kuin kodin?

c) Kuinka pitkään kotivakuutuksessa on alennettu hinta?

PULMIA

Vakuutus 3

Autovakuutus

Kuka tahansa meistä voi joutua kolariin. Suomessa jokaisella moottoriajoneuvolla on oltava liikennevakuutus siltä varalta, että kuljettaja aiheuttaa vahinkoa liikenteessä muille kuin itselleen. Liikennevakuutuksellamme varaudut vahinkotilanteissa sekä henkilö- että ajoneuvovahinkojen varalle. Liikennevakuutus ei korvaa omaa ajoneuvoasi vahinkotilanteissa, joten lisäksi kannattaa hankkia vapaaehtoinen autovakuutus, joita on erilaisia kulkuneuvon iän ja asiakkaan tarpeiden mukaan. Jos sinulla ei vielä ole autovakuutusta, tule toimistoomme juttelemaan asiasta mahdollisimman pian!

a) Miksi kaikissa autoissa on pakko olla liikennevakuutus?

b) Miksi kannattaa ottaa vapaaehtoinen autovakuutus?

c) Mistä riippuu, millainen autovakuutus sopii omalle autolle?

9 **Olet käynyt hoidossa Ykkösklinikalla. Et ole tyytyväinen lääkäriaseman järjestelyihin etkä hoitoon, jota sinulle annettiin.**

a) Kirjoita lääkäriasemalle palautetta. Valitse palautteeseesi annetuista vaihtoehdoista tai keksi itse ainakin kaksi aihetta, joista valitat.

Voit valittaa esimerkiksi seuraavista asioista:

- henkilökunta (määrä, ystävällisyys, asiantuntevuus)
- aikataulut
- opasteet
- maksut
- tilat (ilmastointi, istumapaikkojen määrä, ahtaus)

b) Kerro milloin ja miksi kävit Ykkösklinikalla ja mitä tapahtui sekä miten toivot, että asia korvataan sinulle.

c) Tee lääkäriasemalle parannusehdotuksia. Käytä esimerkiksi adverbeja: enemmän, nopeammin, selvemmin, paremmin, tehokkaammin, ystävällisemmin, edullisemmin.

LÄÄKÄRIASEMA YKKÖSKLINIKKA

Haluamme kehittää toimintaamme ja mielipiteesi on meille tärkeä. Vastaamalla kysymyksiimme autat meitä palvelemaan Sinua entistäkin paremmin!

a) Miten käyntinne Ykkösklinikalla sujui?

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

b) Mitä parannusehdotuksia Teillä on toimintaamme?

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Kiitos vastauksistanne!

PULMIA

10 **Anna ja Lauri ovat ravintolassa. Aterian päätteeksi tarjoilija antaa heille palautelomakkeen täytettäväksi. Kuuntele, mitä Anna ja Lauri puhuvat. Täytä palautelomake sen mukaan, mitä he sanovat.**

Luomuravintola Pikku Punajuuri

a) Vastaajan sukupuoli:

☐ mies ☐ nainen

b) Ikä:

☐ alle 20 v. ☐ 20–30 v. ☐ yli 50 v.
☐ 31–40 v. ☐ 40–50 v.

c) Käyn täällä:

☐ harvemmin kuin kerran kuussa
☐ noin kerran kuussa
☐ noin kerran viikossa
☐ useammin kuin kerran viikossa

d) Söin Pikku Punajuuressa tänään

☐ aamiaista
☐ lounasta
☐ illallista, mihin aikaan _____?

e) Syön mieluiten

☐ lihaa
☐ kalaa
☐ kasvisruokia

f) Millainen aterianne oli tänään?

_____

_____

_____

_____

g) Mitä mieltä olette ravintolan ruokalistasta? (kolme asiaa)

_____

_____

_____

h) Mitä ajattelette ravintolan aukioloajoista? (kaksi asiaa)

_____

_____

i) Miten henkilökuntamme palveli teitä? (kaksi asiaa)

_____

_____

_____

_____

j) Mitä muuta palautetta haluaisitte antaa?

_____

_____

Kiitos vastauksistanne!

irtaimisto, -n
kaatua, kaadun
kipsi, -n
kipu, kivun
korvata, korvaan
kustannus, kustannuksen
kuvata, kuvaan
laihduttaa, laihdutan
levätä, lepään
liikenne, liikenteen
loukata, loukkaan
lähete, lähetteen
olla varaa, on varaa
olla voimassa, on voimassa
palaute, palautteen
pystyä, pystyn
särkeä, särjen
tapaturma, -n
tarttua, tartun
tarve, tarpeen
tulehtunut, tulehtuneen
tutkia, tutkin
vahinko, vahingon
vakuutus, vakuutuksen
valitus, valituksen
vapaaehtoinen, -ehtoisen
yksityinen, yksityisen
ylipaino, -n

PULMIA

Kappaleessa opit

- koulumaailman sanastoa
- ongelmatilanteen ratkomista
- VA-adjektiivien muodostusta ja käyttöä

Koululainen pulassa

Jani tulee koulusta kotiin tosi myöhään. Hänen huolestunut äitinsä Johanna menee poikaa vastaan eteiseen.

Johanna: Missä sä oot ollut? Mä olen koittanut soittaa sulle ainakin sata kertaa. Onko sun kännykkä rikki?

Jani: Ei oo, mulla oli vaan puhelin kiinni, kun mun piti jäädä kouluun vähän pidempään.

Johanna: Miksi? Onko jotain sattunut?

Jani: No on joo. Me lähettiin parin kaverin kanssa välitunnilla käymään kioskilla, vaikka kouluun pihalta ei saa poistua. Sitten sinne kiskalle tuli pari lukiolaista, jotka tarjos meille tupakkaa. Ei me niitä oikeesti poltettu, mutta niin se välituntivalvoja luuli, kun se tuli meitä etsimään.

Johanna: Et voi olla tosissasi! Ensin oot lähtenyt koulun pihalta ilman lupaa ja sitten vielä polttanut tupakkaa. Mitä sä oikein ajattelit?

Jani: No en mä paljon mitään ajatellut. Kaverit vaan halus mennä, ja mä en halunnut jäädä yksin. Kyllä mua nyt tietysti kaduttaa. Anteeks.

Johanna: No mitäs nyt sitten tapahtuu? Te saatte tietysti jonkun rangaistuksen.

Jani: Joo, me oltiin jo rehtorin puhuttelussa. Ens perjantaina me joudutaan vielä kahden tunnin jälki-istuntoon.

Johanna: Mä en tiedä, mitä mä sanoisin. Meidän on vielä juteltava tästä, mutta mä haluan ensin vähän miettiä näitä asioita.

• • •

Myöhemmin Johanna juttelee vielä Janin kanssa. Molemmilla on paha mieli. Asioista kuitenkin sovitaan, ja Jani lupaa noudattaa koulun sääntöjä. Seuraavana päivänä helpottunut Johanna käväisee vielä koululla tapaamassa Janin luokanvalvojaa.

Johanna: Hei, kiva kun sulla oli aikaa vaihtaa pari sanaa tästä Janin tapauksesta.

Opettaja: Hei, kyllä me voidaan hetki jutella, vaikka minun on mentävä kohta tonne liikuntasalille. Harmillinen juttuhan tämä on ollut. Perjantaina pojat kärsii rangaistuksensa, ja sitten se on jo menneen talven lumia. Minä uskon, että he ottavat tästä opikseen.

Johanna: Entäs Janin koulunkäynti muuten? Kyllä mä siltä kouluasioista kyselen, mutta se vastailee aina vaan joo tai ei. Onko sillä läksyt tehtynä? Tai luvattomia poissaoloja?

Opettaja: Kyllä Janin asiat ihan kunnossa on. Jani on tavallisesti sellanen tyyppi, jonka kanssa on helppo tulla toimeen. Tuohon koulumenestykseen me voidaan vielä tarkemmin palata sitten ensi kuussa vanhempain vartissa, jossa vähän arvioidaan Janin vahvoja alueita ja mietitään myös, missä vielä on kehitettävää. Te voitte Janin kanssa jutella niistä asioista jo kotona etukäteen. Koko koulun vanhempainillassa esitellään muuten myös WILHO-ohjelma, jonka avulla huoltajatkin pääsee seuraamaan myöhästymisiä ja poissaoloja.

Johanna: Hyvä juttu, sä varmaan ilmottelet tarkemmista ajoista sitten sähköpostitse.

Opettaja: Joo, minä tiedotan siitä kaikille vanhemmille ennen arviointiviikkoa. Nyt minun varmaan on jo vaihdettava paikkaa.

Johanna: Ilman muuta. Kiitos vielä, kun sulla oli aikaa tavata.

Opettaja: Eipä kestä, jutellaan sitten lisää muutaman viikon päästä. Hei sitten!

Johanna: Hei hei!

1 Tutki tekstiä.

a) Kertaa päätapahtumat. Ketkä henkilöt tekstissä esiintyvät? Mistä aiheesta he puhuvat?

_____

_____

_____

b) Poimi jokaisesta repliikistä (= puheenvuorosta) avainsana, joka muistuttaa sinua sen sisällöstä. Lauseen avainsana kertoo usein tekemisestä. Tee avainsanoista lista.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

c) Esittäkää keskustelu(t) parin kanssa ilman tekstiä. Käyttäkää apuna avainsanalistaa

TUNTIJAKO

	1. luokka	2. luokka	3. luokka	4. luokka	5. luokka	6. luokka
Äidinkieli ja kirjallisuus	7	7	5	5	5	5
A-kieli			2	2	2	2
Matematiikka	4	4	5	4	4	4
Ympäristö- ja luonnontieto	2	2	2	3		
Biologia ja maantieto					2	1
Fysiikka ja kemia					1	1
Uskonto/Elämänkatsomustieto	1	1	1	1	2	2
Historia ja yhteiskuntaoppi					2	2
Musiikki	2	2	2	2	2	2
Kuvataide	2	1	2	2	2	2
Käsityö	1	2	2	2	2	2
Liikunta	2	2	2	2	2	2

2 **Tutki ala-asteen tuntijakoa ja vastaa kysymyksiin. Taulukossa vasemmalla ovat opiskeltavat aineet, ja jokaisessa sarakkeessa näkyy, kuinka monta tuntia viikossa ainetta eri luokilla opiskellaan.**

a) Millä luokalla lapset aloittavat ensimmäisen vieraan kielen opiskelun?

b) Entä historian opiskelun?

c) Millä luokalla matematiikkaa on eniten?

d) Millä luokalla käsityötä on vähiten?

e) Monet oppiaineet kasvattavat oppilaiden tietoja, mutta mitä ovat taito- ja taideaineet?

f) Kuinka monta tuntia 1. luokalla on yhteensä viikossa? Entä 6. luokalla?

g) Mistä oppiaineesta itse pidit koulussa? Miksi?

VA-ADJEKTIIVI

Verbeistä voi tehdä adjektiiveja (millainen-sanoja) VA-liitteellä.

- VA-adjektiivi merkitsee samaa kuin joka-lause.

Jani on pitkä, hoikka, seurallinen ja puhelias, kitaraa **soittava** ja jääkiekkoa **pelaava** poika.

Jani on pitkä, hoikka, seurallinen ja puhelias poika, **joka soittaa** kitaraa **ja pelaa** jääkiekkoa.

3 **Täydennä puuttuvat selitykset.**

VERBITYYPPI 1 lukea → lukevat → lukeva

Koulun kirjastossa istuu **lukeva** poika.

= Kirjastossa istuu poika, **joka lukee**.

VERBITYYPPI 2 syödä → syövät → syövä

Eväitä välitunnilla **syövä** harjoittelija

= Harjoittelija, **joka syö** eväitä välitunnilla

VERBITYYPPI 3 tulla → tulevat → tuleva

Koulun juhliin vuodenvaihteessa **tuleva** bändi

= _____

juosta → juoksevat → juokseva

Bussiin **juokseva** kouluavustaja

= _____

VERBITYYPPI 4 pelata → pelaavat → pelaava

Koripalloa iltaisin **pelaava** tyttö

= _____

VERBITYYPPI 5 palkita → palkitsevat → palkitseva

Parhaat oppilaat **palkitseva** rehtori

= _____

VERBITYYPPI 6 lämmetä → lämpenevät → lämpenevä

Auringonpaisteessa **lämpenevä** luokka

= _____

4 **Janin yläkoulun kouluisäntä on jäämässä sairauslomalle. Hän kertoo sijaiselleen ihmisistä, jotka koulupäivän aikana liikkuvat pihapiirissä. Muuta kouluisännän kertomuksen joka-lauseet lauseiksi, joissa on VA-adjektiivi. Huomaa erilainen sanajärjestys.**

Hoikka poika,	joka piipahtaa keittiössä, käy hakemassa välipalaa.
Iltapäivällä keittiössä piipahtava	hoikka poika käy hakemassa välipalaa.

a) Kolmasluokkalainen tyttö, joka menee puheterapiaan, oikaisee pihan poikki.

Tiistaisin puheterapiaan _____ _____ tyttö oikaisee pihan poikki.

b) Porukka, joka polttaa tupakkaa nurkan takana, livahtaa pihalta valvojan huomaamatta.

Nurkan takana _____ _____ porukka livahtaa pihalta valvojan huomaamatta.

c) Alakoululaisten iltapäiväkerho, joka pelaa koulun kentällä pesäpalloa, saa kulkea liikuntasalin ovesta.

Koulun kentällä _____ _____ alakoululaisten iltapäiväkerho saa kulkea liikuntasalin ovesta.

d) Vanha mies, joka kerää tyhjiä pulloja, poikkeaa usein roskakatoksessa.

Tyhjiä pulloja _____ _____ mies poikkeaa usein roskakatoksessa.

e) Apulaisrehtori, joka pyöräilee koululle kesät, talvet, jättää pyöränsä telineeseen.

Kesät talvet _____ _____ apulaisrehtori jättää pyöränsä telineeseen.

f) Kouluterveydenhoitaja, joka käy koulussa keskiviikkoisin, antaa koululaisille tarvittavat rokotukset.

Koulussa _____ _____ kouluterveydenhoitaja antaa koululaisille tarvittavat rokotukset.

Kaikki VA-muodot eivät ole adjektiiveja.

- VA-liite voidaan yhdistää myös verbien passiivimuotoon:

  puettava, syötävä, pestävä, tultava.

→ Muoto tarkoittaa samaa kuin **täytyy tai on pakko.**

Minun on soitettava huoltomiehelle, koska avaimet ovat unohtuneet kotiin.
Teidän on tehtävä muuttoilmoitus joko postissa tai netissä.
Sinun on tupakoitava parvekkeella.
Kalevin on parkkeerattava autonsa vieraspaikalle.

5 **Kerro naapureistasi luokkakavereillesi. Millaisia naapureita sinulla on? Mitä he tekevät? Keksi ainakin viisi VA-adjektiivia.**

6 **16-vuotias Laura kertoo vanhemmistaan ja kodin säännöistä. Täydennä Lauran kertomus muodoilla mä saan / mä en saa / mun täytyy / mun ei tarvitse.**

Viikonloppuna _____ tulla aikaisin kotiin. Mä voin tavata mun kavereita keskustassa ja tulla kotiin vasta yhdeltä yöllä. Alkoholia _____ juoda. Siitä mun vanhemmat on sanoneet, että ne ei enää päästä mua illalla ulos, jos ne huomaa, että mä oon juonut.

Vanhemmat ajattelee, että koulu ja opiskeleminen on tärkeää. Siksi _____ tehdä kotitehtävät aina huolellisesti. Isä imuroi meillä, joten _____ imuroida oikeastaan koskaan. Mutta muuten _____ pitää huone siistinä.

Normaalisti _____ tehdä ruokaa kotona. Kun mä tulen koulusta, niin meillä on aina jotain valmista jääkaapissa. Viikonloppuna me tehdään usein yhdessä ruokaa perheen kanssa, ja musta on kivaa, kun _____ silloin auttaa. Kokkaaminen on oikeastaan aika mukavaa.

Vanhemmat antaa mulle viikkorahaa, ja ne _____ käyttää mihin mä haluan. Tavallisesti me käydään kaverien kanssa leffassa tai jossain syömässä.

Kesällä mä haluaisin matkustaa Lontooseen. Siksi _____ säästää mun viikkorahoja. Mun vanhemmat on sanoneet, että jos mä säästän tarpeeksi, _____ matkustaa yhdessä mun 18-vuotiaan serkun kanssa.

Mun vanhemmat on mukavia ja aika joustavia, ja niiden kanssa voi keskustella kaikista asioista. Musta on mukava, että _____ salata vanhemmilta mitään.

Mulla on poikaystävä. Viikolla _____ tuoda mun poikaystävää meille kotiin, koska vanhemmat sanoo, että viikolla pitää keskittyä opiskelemiseen. Mutta viikonloppuna _____ kutsua poikaystävän meille tai sitten _____ mennä poikaystävän luokse yöksi.

Televisiota _____ katsoa vapaasti ja samoin käyttää tietokonetta. Mutta silloin kun telkkarista tulee uutiset, _____ katsoa uutisia, koska isä haluaa nähdä ne joka ilta.

PULMIA

7 **Keskustelkaa ryhmässä, millaiset olisivat mielestänne hyvät säännöt perheessä. Mitä nuoret saavat tehdä ja mitä eivät saa tehdä? Millaiset ikärajat ovat sopivia eri asioiden tekemiseen?**

8 **Tutustukaa pienessä ryhmässä kerrostalojen tavanomaisiin järjestyssääntöihin. Valitkaa sellainen pulma, joka kerrostalossa häiritsee, ja kirjoittakaa vihkoon viesti häiritsevälle asukkaalle tai talon ilmoitustaululle. Viestissä pitää olla**

- vähintään yksi häiritsevä asia
- selitys, miksi se häiritsee muita
- ehdotus, mitä asialle pitäisi tehdä
- selostus, mitä tapahtuu, jos häiritseminen ei lopu.

9 **Kerää kouluun liittyvää sanastoa. Voit käyttää hyväksesi tekstiä, aikaisempia tietojasi ja sanakirjaa.**

10 **Kuuntele puhelu kaksi kertaa ja vastaa sitten, ovatko väitteet oikein (O) vai väärin (V).**

	O	V
a) Opettaja soittaa Jennan isälle.		
b) Tytöt sotkivat välitunnilla seinää.		
c) Kotona asialle ei tarvitse tehdä mitään.		
d) Tytöt joutuvat jälki-istuntoon.		

11 **a) Kirjoittakaa parin kanssa puhelinkeskustelu, jossa selitetään kouluikäisen lapsen opettajalle, että lapsen repusta on liikuntatunnin aikana kadonnut kännykkä ja laturi.**

b) Harjoitelkaa puhelua niin, että voitte esittää sen ilman papereita.

OPETTAJA

1. Vastaa puhelimeen.

3. Tervehdi.

5. Kerro, voitko puhua juuri nyt.

7. Tarkista, että olet ymmärtänyt ongelman oikein. Ehdota ratkaisua.

9. Ehdota tarvittaessa toista ratkaisua. Kerro, kuinka tiedotat asiasta soittajalle. Lopeta puhelu kohteliaasti.

VANHEMPI/HUOLTAJA

2. Esittele itsesi ja tervehdi.

4. Kysy, onko sopiva aika puhua.

6. Kerro ongelmasta.

8. Kerro, oletko tyytyväinen ratkaisuun. Pyydä tarvittaessa toinen ehdotus ratkaisuksi.

10. Lopeta puhelu kohteliaasti.

aine, aineen
ala-aste, ala-asteen
arviointi, arvioinnin
elämänkatsomustieto, -tiedon
etukäteen
harmillinen, harmillisen
huolestua, huolestun
huoltaja, -n
jälki-istunto, -istunnon
kaduttaa, minua kaduttaa
kouluisäntä, kouluisännän
kärsiä, kärsin
laturi, -n
livahtaa, livahdan
luonnontieto, -tiedon
menestys, menestyksen
miettiä, mietin
oikaista, oikaisen
olla tosissaan, olen tosissani
piipahtaa, piipahdan
poiketa, poikkean
poissaolo, -n
puhuttelu, -n
rangaistus, rangaistuksen
reppu, repun
salata, salaan
sattua
tyyppi, tyypin
vieras kieli, vieraan kielen
välitunti, -tunnin
yhteiskuntaoppi, -opin
ympäristötieto, -tiedon

PULMIA

Kappaleessa opit

- juhlasanastoa
- kursailemista
- ajan ilmausten käyttöä
- Suomen lähihistoriaa
- tehtiin-muodon

Muistoja menneiltä vuosikymmeniltä

Seppo: Kiitos, kiitos. Käykäähän sitten pöytään. Sinä, äiti, voisit istua tuonne pöydän toiseen päähän.

Sinikka: No miltä se nyt päivänsankarista tuntuu olla kuusikymppinen?

5 **Seppo:** Mukavaltahan tämä tuntuu, kun kaikki ystävät ja sukulaiset meikäläistä muistaa.

Sylvi: No jo on laitettu pöytä koreaksi. Ei ollut minun lapsuuessani tämmösiä herkkuja. Perunaa syötiin vaan ja tyytyväisiä oltiin, kun oli ruokaa.

Seppo: Niin, sellasta yksinkertasta se oli vielä 50-luvullakin. Omasta pellosta saatiin kaikki ruoka. Kyllä minä hyvin muistan, kun ensimmäiset appelsiinit käytiin kyläkaupasta ostamassa. Oli se ihme, kuorineen me niitä maisteltiin.

Niko: Miks niitä kuorineen syötiin? Älytöntä!

Seppo: Kun ei me tiedetty, että niitä piti kuoria. Ei ollu meillä internettiä.

Sinikka: Onhan se maailma kovasti muuttunut meidän lapsuudesta. Ajattele, miten sillon asuttiinkin: meilläkin oli ulkovessa ja vesi haettiin pihalta kaivosta. Iso perhe meillä oli, ja hyvin mahduttiin pieneen taloon. Me sisarukset nukuttiin kaikki samassa huoneessa ja pienimmät samassa sängyssäkin.

Niko: No millon teille oikein tuli internet?

Seppo: Ensimmäinen tietokone meille ostettiin 80–90-lukujen vaihteessa. Televisio meille hankittiin 60-luvulla, ja oltiinkin meiän kylällä ensimmäisiä. Kaikkihan ne naapurit tuli sitä kattomaan, ja äiti sai monet kahvit vieraille keittää. Monilla oli aikaakin enemmän, kun lauantaina ei tarvinnut enää käydä töissä.

Minna: Minäkin muistan vielä sen mustavalkotelkkarin. Väritelevisio ostettiin vasta, kun muutettiin kaupunkiin. Kaijaleenalla ja Pentillä oli Ruotsissa väritelevisio ja iso auto jo paljon aikasemmin.

Sinikka: Juu, se taisi olla 1971, kun ne lähti sinne Malmöön tehtaalle töihin. Seuraavana kesänä Annelikin meni sinne samaan paikkaan ja löysi ruotsalaisen miehen.

Minna: Ei jäänyt meidänkään kylälle paljon ihmisiä, kun me muutettiin kaupunkiin. Asuttiin ensin yksiössä keskustassa ja muutettiin sitten Hakomäkeen isompaan asuntoon. Oli kivaa, kun pihalla oli paljon lapsia ja saatiin leikkiä yhdessä. Vaikka pienihän se Hakomäen asuntokin oli, kun oli kolme lasta ja kolme huonetta. Ja sitten oli vielä se energiakriisi: siihen aikaan piti kerrostaloissakin lämmitystä ja valaistusta vähentää.

Seppo: Niin, sitähän ihan uhattiin rangaistuksella, jos liikaa tuhlasi energiaa. Kyllä se elämä sitten taas helpottui, kun tuli nousukausi ja minäkin sain paremman työpaikan. Ei oltu köyhiä eikä kipeitä, pankista sai lainaa, kun vaan käveli ovesta sisään. Naapurikin ajeli pari vuotta sillä kalliilla Mersulla, mutta kun sitten -91 meni firma konkurssiin, sille jäi hirveät velat maksettavaksi. Onkohan se vieläkään saanut niitä maksetuksi?

Sinikka: Niin sitä kävi monille, ja moni jäi työttömäksi. Eikö se naapurin vaimokin menettänyt työpaikkansa sillon laman aikana?

Sylvi: Niinhän se tais olla, mutta ei kai myö juhlapöydässä näin synkkiä puhuta. Ei oo miun elämän aikana näin hyvin asiat ollu, on tilavat asunnot ja kaikilla autot. Ja meillä palvelutalossakin sinne internettiin pääsee millon hyvänsä.

Sinikka: Niin on, hyviä aikoja eletään ja Seppo on mies parhaassa iässä. Nyt, hyvät ihmiset, nostetaan Sepolle malja!

SUOMI

1 **Alleviivaa lähinnä samaa tarkoittava sana.**

Esimerkki:	**mukava**	heikko	hoikka	kiva
	tyytyväinen	vaarallinen	hermostunut	onnellinen
	yksinkertainen	hankala	helppo	sopiva
	älytön	huolimaton	tyhmä	hauska
	mahtua	sopia	ehtiä	viihtyä
	hankkia	miettiä	tahtoa	ostaa
	tuhlata	kuluttaa liikaa	tulla toimeen	pitää huolta
	hirveä	suora	kauhea	hieno
	velka	lahja	sopimus	laina
	synkkä	ikävä	mauton	kirkas
	tilava	edullinen	vakava	iso

2 **Selvitä parisi kanssa tekstin avulla, miten alla olevat väitteet (a, b, c...) pitäisi järjestää. Merkitse väitteen kirjain a, b jne.) aikajanalle. Voitte keksiä itse lisää merkittäviä tapahtumia 2000-luvulle.**

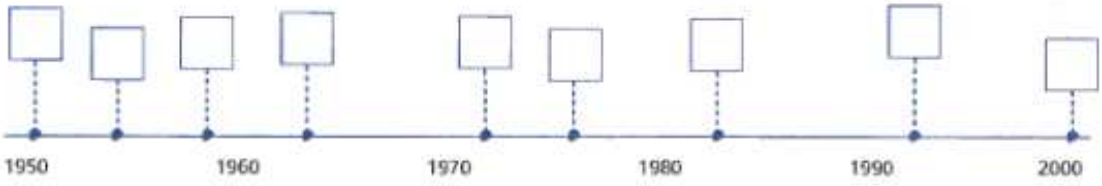

a) Monet suomalaiset muuttivat Ruotsiin töihin.

b) Maahan tuotiin ulkomaisia, eksoottisiakin elintarvikkeita.

c) Laman aikana monet yritykset menivät konkurssiin.

d) Viljeltiin maata ja syötiin oman pellon satoa.

e) Suomessa siirryttiin viisipäiväiseen työviikkoon.

f) Maalta muutettiin kaupunkeihin töihin ja lähiöihin asumaan.

g) Talouskasvun aikana pankeista otettiin paljon lainaa.

h) Asuttiin ahtaasti ja vesi haettiin kaivosta.

i) 2000-luvulla...

3 **a) Silmäile (= lue nopeasti, älä tarkasti) seuraava teksti Suomen itsenäisyyspäivästä ja etsi sieltä seuraavat luvut. Mihin asioihin luvut liittyvät?**

1919 1929 2000 yli 1 000 000 2

b) Mitä osaat kertoa itsenäisyyspäivästä näiden numeroiden perusteella?

Itsenäisyyspäivä

Marraskuun 20. päivä vuonna 1919 valtioneuvosto päätti, että 6.12. nimetään Suomen itsenäiseksi julistautumisen vuosipäiväksi. Päivämäärä ei ollut itsestään selvä, sillä sen kanssa kilpaili sen aikainen puolustusvoimain lippujuhlapäivä toukokuussa.

Joulukuun 6. tuli Suomen itsenäisyyspäiväksi, ja valtioneuvosto antoi ohjeet sen viettoon: julkisissa rakennuksissa oli liputettava, kirkoissa tuli pitää jumalanpalvelus ja virastojen, koulujen ja tuomioistuinten piti pitää vapaapäivä. Yleinen vapaapäivä itsenäisyyspäivästä tuli vuonna 1929.

Itsenäisyyspäivää vietettiin ensimmäisen kerran jo muutama viikko valtioneuvoston päätöksen jälkeen. Helsingissä järjestettiin paraati ja presidentinlinnan vastaanotolla nautittiin teetarjoilusta. Linnan itsenäisyyspäivän vastaanotto saavutti nopeasti suosiota, ja jo 1920-luvulla vieraita saattoi olla jopa 2 000.

Naistenlehdet seurasivat vuoden seurapiiritapahtumaa jo viime vuosisadan puolivälissä tiiviisti, ja perinne on tunnetusti jatkunut. Suora televisiolähetys Linnanjuhlista houkuttelee vuosittain jopa yli 1 000 000 suomalaista ruudun ääreen.

Tavan mukaan itsenäisyyspäivää juhlistetaan paraatein ja sankarihaudoilla vierailuin. Helsingin tuomiokirkossa pidetään juhlajumalanpalvelus, johon presidenttikin perinteisesti osallistuu. Virallisia juhlamenoja seurataan kodeissa myös television välityksellä. Kadunpuoleisille ikkunoille sytytetään itsenäisyyspäivän iltana 2 sinivalkoista kynttilää. Itsenäisyyspäivänä syödään usein hyvin, ja kattauksen väri on tietenkin sinivalkoinen.

Lähde: Yhteishyvä-lehti 4.12.2007

4 **Lue Itsenäisyyspäivä-teksti tarkasti ja vastaa kysymyksiin vihkoosi.**

a) Mikä toinen vaihtoehto oli tarjolla itsenäisyyspäiväksi joulukuun kuudennen lisäksi?

b) Mitkä paikat juhlistivat itsenäisyyspäivää jo ennen kuin joulukuun kuudennesta tuli koko kansan vapaapäivä?

b) Miten itsenäisyyspäivää aluksi vietettiin presidentinlinnassa?

c) Miten itsenäisyyspäivä huomataan lehdissä ja televisiossa?

d) Kuinka itsenäisyyspäivää vietetään kodeissa?

5 **Keskustelkaa.**

a) Millaisia tietoja tekstistä jäi mieleesi silmäilemällä?

b) Entä toisella lukukerralla?

6 **Kuuntele keskustelu erilaisista juhlapäivistä ja merkitse taulukkoon rastilla (X) eri juhliin liittyvät asiat. Täydentäkää pareittain taulukkoa muilla juhlilla.**

Juhlan nimi	talvella	keväällä	kesällä	perhe-juhla	vapaa-päivä	lahjojen antami-nen	juhlaan liittyy laulua	liputus-päivä	ilo-tulitus
_____	x								
_____				x					
pääsiäinen									
_____								x	
_____								x	
ylioppilasjuhlat									
_____			x						

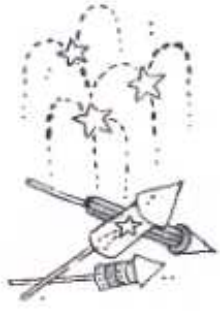

7 **Kirjoita kutsukortti juhliin, joita olet järjestämässä. Kerro kutsussa:**

- mitä juhlitaan
- milloin juhlat ovat
- missä juhlat ovat
- millaista ohjelmaa juhlissa on
- mitä juhlissa tarjotaan
- miten juhliin pitäisi pukeutua
- milloin toivot saavasi vastauksen
- omat yhteystietosi.

SUOMI

TEHTIIN-MUOTO (Passiivin imperfekti)

Passiivin imperfektiä (tehtiin) käytetään

a) kun puhutaan asioista yleisesti.

Ennen **asuttiin** ahtaasti. (Ihmiset yleensä asuivat).

b) kun halutaan kertoa tekemisestä ja tekijä ei ole tärkeä.

Kauppa **suljettiin** kello 17. (Tärkeä tieto on, että kauppa meni kiinni. Ei ole tärkeää, kuka kaupan sulki.)

Passiivin preesens, katso Hyvin menee 1, kpl 19.

c) puhekielessä me-pronominin kanssa.

Passiivin imperfektin muodostus

8 **Kirjoita mallin mukaan toinen esimerkkisana.**

a) Myönteinen: tehtiin-muoto

VERBITYYPPI 1	ttiin	lukea	→ luettiin		antaa	→ annettiin	
		mahtua	→ _____		käyttää	→ _____	
VERBITYYPPI 2	tiin	juoda	→ juotiin				
		käydä	→ _____				
VERBITYYPPI 3	tiin	tulla	→ tultiin		pestä	→ pestiin	
		olla	→ _____		päästä	→ _____	
VERBITYYPPI 4	ttiin	levätä	→ levättiin				
		uhata	→ _____				
VERBITYYPPI 5	ttiin	häiritä	→ häirittiin				
		tarvita	→ _____				
VERBITYYPPI 6	ttiin	paeta	→ paettiin				
		tarjeta	→ _____				

b) Kielteinen: ei tehty -muoto

VERBITYYPPI 1	ttu/tty	lukea	→ ei luettu		antaa	→ ei annettu	
		mahtua	→ _____		käyttää	→ _____	
VERBITYYPPI 2	tu/ty	juoda	→ ei juotu				
		käydä	→ _____				
VERBITYYPPI 3	tu/ty	tulla	→ ei tultu		pestä	→ ei pesty	
		olla	→ _____		päästä	→ _____	
VERBITYYPPI 4	ttu/tty	levätä	→ ei levätty				
		uhata	→ _____				
VERBITYYPPI 5	ttu/tty	häiritä	→ ei häiritty				
		tarvita	→ _____				
VERBITYYPPI 6	ttu/tty	paeta	→ ei paettu				
		tarjeta	→ _____				

SUOMI

PASSIIVIN IMPERFEKTIN SÄÄNNÖT

Jos verbityypissä 1 verbin vartalon lopussa on -a tai -ä → passiivissa e. **1**

Esim. laulaa minä laulan → laulettiin
käyttää minä käytän → käytettiin

KPT-verbeissä (lukea – luen, tavata – tapaan, suudella – suutelen) passiivissa on aina heikko muoto: luettiin, tavattiin, suudeltiin **2**

Passiivilauseessa ei ole n-objektia. **3**

Aktiivilause		Passiivilause
Leivomme kakun ensi viikolla.	→	Kakku leivotaan ensi viikolla/ Me leivotaan kakku ensi viikolla.

Passiivissa on samat aikamuodot kuin kaikissa verbeissä. **4**

Preesens: tehdään/ei tehdä
Imperfekti: tehtiin/ei tehty
Perfekti: on tehty/ei ole tehty
Pluskvamperfekti: oli tehty/ei ollut tehty

Passiivin imperfektin ja perfektin käytössä on samat säännöt kuin imperfektin ja perfektin käytössä muutenkin. **5**

Passiivin perfektin muodostus (on tehty -muoto)

9 **Kirjoita mallin mukaan toinen esimerkkisana.**

VERBITYYPPI 1	ttu/tty	lukea	on luettu	ei ole luettu
		käyttää	on käytetty	ei ole käytetty
VERBITYYPPI 2	tu/ty	juoda	on juotu	ei ole juotu
		_____	_____	_____
VERBITYYPPI 3	tu/ty	tulla	on tultu	ei ole tultu
		pestä	on pesty	ei ole pesty
		_____	_____	_____
VERBITYYPPI 4	ttu/tty	tavata	on tavattu	ei ole tavattu
		_____	_____	_____
VERBITYYPPI 5	ttu/tty	häiritä	on häiritty	ei ole häiritty
		_____	_____	_____
VERBITYYPPI 6	ttu/tty	paeta	on paettu	ei ole paettu
		_____	_____	_____

Puhekielessä passiivia käytetään me -pronominin kanssa: me olimme → me oltiin

– Arvaa, missä me **käytiin** viime viikonloppuna?
– Me **otettiin** äkkilähtö Lontooseen.
– **Ei nähty.**
– No?
– Ihan totta? Näittekö kuningattaren?

10 **a) Katso sarjakuvaa ja kerro parillesi, mitä juhlissa tehtiin ja mitä ei tehty. Vaihtakaa välillä vuoroa.**

b) Kerro parillesi, missä juhlissa itse olit viimeksi? Mitä siellä tehtiin? Mitä ei tehty?

SUOMI

11 **Täydennä Pekan kertomus viikonlopusta, käytä puhekielen *me mentiin* -muotoja.**

Viime viikonloppuna me _____ (käydä) museossa Kallen kanssa. Me _____ (nähdä) siellä tosi mielenkiintoisia vanhoja esineitä. Meillä oli siellä opas ja me _____ (kuulla), miten ennen _____ (elää). Me _____ (oppia) paljon uusia asioita. Ennen museossa käymistä me _____ (tietää, kielteinen) mitään esimerkiksi vanhoista tavoista. Me _____ (innostua) niin paljon kaikesta, mitä meille kerrottiin, että me _____ (mennä) museosta suoraan kirjastoon ja _____ (lainata) pari kirjaa Suomen historiasta. Me _____ (haluta) saada tietoa lähimenneisyydestä noin viidenkymmenen vuoden takaa, mutta me _____ (löytää, kielteinen) niin paljon tietoa kuin me oltaisiin haluttu.

No mä soitin sitten mun mummolle, joka on 85-vuotias, mutta vielä tosi hyvässä kunnossa ja virkeä. Me _____ (kysyä) siltä, että voitaisiinko me tulla käymään ja mummo ilahtui tosi paljon. Me _____ (ajaa) sinne polkupyörillä, kun me _____ (jaksaa, kielteinen) kävellä, vaikka se on ihan lähellä. Me _____ (jutella) mummon kanssa koko päivä ja mummo kertoi hauskoja juttuja vanhoista ajoista. Illalla me _____ (lähteä) pois ja _____ (kiittää) mummoa hauskasta päivästä. Kotona me _____ (istua) ja _____(lukea) myöhään. Historia tuntui niin kiinnostavalta, että me _____ (malttaa, kielteinen) mennä nukkumaan ennen kahta. Mutta sitten kun me lopulta _____ (nukahtaa), mä luulen, että me molemmat _____ (nähdä) unta menneisyydestä.

Sunnuntaina aamulla kun me _____ (herätä), me _____ (jatkaa) historiasta keskustelemista.

12 **a) Keskustele parin kanssa, mitä ennen tehtiin ja mitä ei tehty.**

- Millaisia vaatteita käytettiin?
- Millaisilla kulkuneuvoilla kuljettiin?
- Mitä töitä tehtiin?
- Millaisia ruokia syötiin?
- Millaisissa asunnoissa asuttiin?
- Miten vietettiin aikaa?
- Miten käyttäydyttiin?

b) Keskustelkaa myös nykyajasta.

- Mitä mieltä olet tämän päivän ilmiöistä?
- Mitä nykyään tehdään ja mitä ei tehdä?
- Miten nykyään pukeudutaan?
- Millaisilla kulkuneuvoilla kuljetaan?
- Millaisissa asunnoissa asutaan?

c) Kun olette keksineet kymmenen eroa nykyisyyden ja menneisyyden tavoissa, keskustelkaa jonkun toisen parin kanssa ajatuksistanne.

d) Kuvitelkaa yhdessä, millainen on tulevaisuus? Mitä luulette, mitä tulevaisuudessa tehdään ja mitä ei tehdä?

SUOMI

13 **Käytä passiivin perfektiä, (on tehty /ei ole tehty -muoto). Mieti, miksi tässä tarvitaan perfektiä.**

a) Suomessa _____ aina _____ (syödä) kalaa, koska monet ovat asuneet vesistöjen lähellä.

b) Mitä täällä _____ (tehdä)? Tämä paikka on aivan sekaisin.

c) Täällä _____ (siivota, kielteinen). Kaikki tavarat ovat yhä lattialla.

d) Keskustassa _____ (avata) uusi kauppakeskus.

e) Eduskunnassa _____ (äänestää) lakimuutoksesta.

f) Koska asia on monimutkainen, päätöstä _____ (harkita) pitkään.

g) Seuraavan ydinvoimalan rakentamisesta _____ (päättää, kielteinen), koska asia ei ole yksinkertainen.

h) Ministereitä _____ (pyytää) selvittämään asiaa, jotta käsittelyä voidaan jatkaa.

14 **Selvitä, mitä seuraavat ajanilmaukset tarkoittavat. Täydennä sen jälkeen sopivalla passiivin aikamuodolla: preesens, imperfekti, perfekti.**

AIKASANOJA

- 1980-luvulla
- silloin tällöin
- sunnuntaisin
- tähän mennessä
- vuosi sitten
- päivittäin
- nykyään
- ennen
- kohta
- äsken
- välillä
- aiemmin
- ajoittain
- usein
- harvoin
- vuodesta 1950 saakka (= vuodesta 1950 lähtien)
- vuoteen 1997 asti (= vuoteen 1997 saakka)
- vuoden kuluttua (= vuoden päästä)

a) Suomessa _____ (juoda) Coca-Colaa 1950-luvulta lähtien.

b) Suomessa _____ (käyttää) markkaa vuoteen 2002 saakka.

c) Suomessa _____ (leipoa) päivittäin ruisleipää.

d) Ennen kouluissa _____ (opiskella, kielteinen) englantia.

e) Nykyään kouluissa _____ (opiskella) monia kieliä.

f) Silloin tällöin lakeja _____ (muuttaa).

g) Sunnuntaisin usein _____ (levätä) kotona.

h) Aiemmin _____ (käyttää, kielteinen) tietokoneita.

i) Ajoittain Suomessa _____ (keskustella) ydinvoiman lisärakentamisesta.

j) Suomessa _____ (puhua) usein säästä.

k) 1980-luvulla _____ (elää) leveästi.

l) Tähän mennessä Suomessa _____ (käyttää, kielteinen) tietulleja.

15 **Kirjoita kymmenen lausetta, joissa käytät passiivia eri aikamuodoissa ja tehtävän 14 ajanilmauksia.**

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

SUOMI

16 **Alleviivaa sopiva verbimuoto. Muista, että passiivilauseessa ei ole tekijää näkyvissä!**

a) Ennen **käytiin/kävivät** tanssilavoilla tanssimassa.

b) Nykyään **katsotaan/katsovat** paljon televisiota.

c) Vuodesta 1950 lähtien liikenne on **kasvettu/on kasvanut** voimakkaasti.

d) Tämä laki **on oltu/on ollut** voimassa vuodesta 1980 lähtien.

e) Vuoden kuluttua tästä asiasta **keskustellaan/keskustelevat** vielä enemmän.

f) Ennen naiset **käyttivät/käytettiin** enemmän hametta.

g) Vuosi sitten asiasta **ei tiedetty/ei tiennyt** vielä mitään.

h) Välillä syntymäpäiviä **juhlitaan/juhlivat** railakkaasti.

i) 1980-luvulla Suomessa **tehtiin/tekivät** huonoja elokuvia.

j) Laki **ollaan voimassa/on voimassa** tästä päivästä lähtien.

k) Ennen nuoret **käytiin/kävivät** ahkerasti lavatansseissa.

l) Usein juhlissa ihmiset **syödään/syövät** hienoja ruokia.

17 **Kuuntele neljä keskustelua juhlista. Mitkä juhlat vietettiin? Milloin? Mitä juhlissa tarjottiin? Mitä muuta juhlista kerrotaan?**

	1	2	3	4
Mitkä juhlat?				
Milloin juhlat pidettiin?				
Mitä tarjottiin?				
Mitä muuta juhlista kerrotaan?				
Sanasto	Mitä tarkoittaa **nyyttärit**?	Mitä tarkoittaa **kultahäät**?	Mitä tarkoittaa **omaiset**?	Mitä tarkoittavat **pitää puhe** ja **nostaa malja**?

18 **Keskustelkaa pareittain tai ryhmässä suomalaisesta keskustelukulttuurista.**

a) Olet juhlissa ja istut pöydässä, jossa et tunne ketään. Sinun täytyy puhua jotain. Mistä aloitat keskustelun? Mitkä ovat turvallisia puheenaiheita?

b) Sanotaan, että suomalaisten on vaikeaa suhtautua kohteliaisuuksiin. Jos joku sanoo toiselle kohteliaisuuden, toinen kursailee eli vähättelee. Seuraavassa pari esimerkkiä kursailusta:

A: Onpa sulla kaunis pusero.

B: No ei tää nyt.. tää on itse asiassa tosi vanha.

A: Hieno kello sulla!

B: No, oikeestaan tää on mun isän vanha.

c) Keksi ja kirjoita mallin mukaan kursailuja seuraaviin kohteliaisuuksiin:

A: Ai kun teillä on hieno asunto!

B: _____

_____

_____

A: Sulla on muuten tosi kaunis ääni!

B: _____

_____

_____

50-luku, 50-luvun
aiemmin
asti
hautajaiset, hautajaisten
häät, häiden
itsenäisyys, itsenäisyyden
kohta
kutsu, -n
lama, -n
lapsuus, lapsuuden
lämmitys, lämmityksen
mahtua, mahdun
nousukausi, -kauden
nykyään
puoliväli, -välin
päivänsankari, -n
pääsiäinen, pääsiäisen
rangaistus, rangaistuksen
saakka
silloin tällöin
tilava, -n
tuhlata, tuhlaan
tyytyväinen, tyytyväisen
tähän mennessä
uhata, uhkaan
vaihde, vaihteen
vaihtoehto, -ehdon
velka, -n
välillä
älytön, älyttömän

SUOMI

Kappaleessa opit

- sanontoja
- keskustelun pikkusanoja
- asioita suomalaisten elämästä
- asia- ja lehtitekstien rakenteita

Ihan tavallisena päivänä

Tavallisesta suomalaisesta puhuttaessa käytetään usein nimitystä Matti tai Maija Meikäläinen. Kukaan ei välttämättä vastaa täysin kuvaa keskimääräisestä suomalaisesta, mutta ajatuksella voi leikkiä: millainen on Matin ja Maijan päivä 2000-luvun alkutaipaleella?

Nelikymppinen Matti starttaa aamulla töihin rakennustyömaalle. Matin työ on nykyisin niin kiivastahtista, että stressi painaa lähes päivittäin, ja työuupumus vaivaa jo monia työkavereita. Töihin mennessään hän antaa Maijalle kyydin vanhusten palvelukeskukseen. Matin ja Maijan lähdettyä heidän naapurinsa Jari Mäkelä matkaa työpaikalleen japanilaisten autojen merkkikorjaamolle, ja Timo Virtanen teollisuuden sähkölaitteita valmistavaan tehtaaseen.

Helena Virtanen, Timon puoliso, jää kotiin tehdäkseen kotitöitä, koska hänen työvuoronsa kaupassa alkaa vasta iltapäivällä. Jari erosi viime vuonna, kuten monet muutkin nelissäkymmenissä. Erottuaan Jari on asunut yksin, ja aika kuluu lähinnä telkkaria ja vanhoja kuvia katsellen.

Miehet tietävät ansaitsevansa vähän paremmin kuin naiset, mutta kovin tarkkaa tietoa heillä ei toistensa palkoista ole – niistä ei paljon puhuta.

Helenan aamupäivä kuluu oman vajaan 80 neliön kerrostaloasunnon kotitöiden parissa. Timolla ja Helenalla on asunnosta lainaa reilusti yli 140 000 euroa, ja asuminen haukkaakin yli neljänneksen pariskunnan tuloista. Jari on eron jälkeen joutunut koville maksaessaan yksin asuntoaan. Hän uskoo kuitenkin selviävänsä pahimmasta ohi muutamassa vuodessa. Matilla ja Maijalla on asuntovelkansa lisäksi lähes 10 000 euron luotto, jonka he ovat ottaneet ostaakseen auton. Taloudellisesti Meikäläisillä ja Virtasilla menee mukavasti: he ovat järkevästi kuluttaessaan myös säästäneet lähes yhtä ison summan.

Töistä tultuaan Matti ja Timo lähtevät lenkille keskiviikkoiseen tapaansa. Monena iltana Matin kontolle jää myös perheen lasten kuljettaminen harrastuksiin. Maija haluaisi keventää perheen ruokavaliota pudottaakseen sekä omaa että paremman puoliskonsa painoa: Meikäläinen syö vuodessa 72 kiloa lihaa ja 61 kiloa perunoita. Myös keskiolutta kuluu vuosittain 78 litraa henkilöä kohti. Maijan työpaikallakin laihduttaminen on suosittu puheenaihe.

Kaikkien Meikäläisten elämä ei toki kulje yhtä tasaisena päivästä päivään; vuoden jokaisena päivänä syntyy 161 upouutta suomalaista. Uusien Meikäläisten arkiset päivät ovatkin sitten jo toinen tarina.

1 **Täydennä väitteet tekstin perusteella.**

a) Suomalaisten keski-ikä on sama kuin Matilla, noin _____ vuotta.

b) Teknisellä alalla työskentelevät useimmiten _____.

c) Palvelualalla työskentelevät useimmiten _____.

d) Miehet ansaitsevat _____ kuin naiset.

e) Asuminen vie tuloista _____ prosenttia.

f) Helenan sukunimi on _____. Heitä on Suomessa lähes 24.000.

g) Meikäläinen syö vuodessa enemmän lihaa kuin _____.

h) Suomessa syntyy päivittäin keskimäärin _____ vauvaa.

SUOMI

2 **Mihin aiheisiin seuraavat dialogit liittyvät?**

a) Kuuntelu 1 _____

b) Kuuntelu 2 _____

c) Kuuntelu 3 _____

d) Kuuntelu 4 _____

3 **Lue ja kuuntele seuraava keskustelu. Vastaa kysymyksiin.**

Töitten jälkeen

Helena: No moi, ei olla aikoihin nähty. Mitäs teille kuuluu?

Maija: Moi moi, ei ihmeempiä. Mä olen tehnyt aika paljon aamuvuoroja, Matilla taas mence joka ilta aika myöhään. Kun on kiire, sillä on pipo niin kireellä, että se suuttuu melkein joka asiasta.

Helena: Sellasta se on. Töitä pitää painaa ja takki tyhjä, kun iltavuoron jälkeen pääsee kotiin. Mä vaan koitan ajatella, että kun tekee paljon töitä, voi sitten laittaa jotain sukanvarteenkin.

Maija: Ehkä jotain pientä, joo, mutta kyllä ne rahat tuntuu menevän ihan yhtä nopeasti kuin ne tuleekin.

Helena: Hyvin teillä on pullat uunissa, ihan oikeesti. Ajattele vaikka sitä teidän alakerran Jaria.

Maija: Sitä ei enää paljon näe.

Helena: Näin on. Timo kertoi, että eron jälkeen se on joutunut kiristämään vyötä, että se pärjää asuntovelan kanssa. Se kuulemma vaan istuu kaiket illat suru puserossa ja katsoo vanhoja valokuvia. Ei sillä taida olla paljon juttukavereita.

Maija: On se sääli. Pitäisköhän Matin ja Timpan pyytää sitä lenkille joku kerta? Saisivat heittää vähän huulta poikien kesken.

Helena: Tossa on ideaa. Mun täytyy hei mennä, mulla alkaa italian kurssi puolelta.

Maija: Okei, nähdään taas, moikka!

Helena: Moikka!

Mikä ilmaus keskustelussa tarkoittaa

a) on surullinen, masentunut?

_____

b) menee hyvin?

_____

c) säästää rahaa pahan päivän varalle?

_____

d) vitsailla?

_____

SUOMI

4 **Matti ja Jari tapaavat parkkipaikalla. Täydennä heidän keskustelunsa valitsemalla sopiva sanonta (a,b tai c).**

– Huhhuh mikä päivä! 1. _____ , kun paahtaa kellon ympäri työmaalla.

– Sanos muuta, olin itsekin ylitöissä. Mulle lisätienesti kyllä kelpaa, että ei tarvitse kesälomalla 2. _____ .

– Ihan tosi. Lomalla ei säästellä. Täytyy tästä lähteä kotiin päin, Maijalla on helposti 3. _____ , kun meikäläinen tulee kotiin näin myöhään. Lähdetkö lenkille ja saunaan keskiviikkona?

– Mikä ettei. Tekee varmaan hyvää lähteä vähän muitten seuraan ja 4. _____ . Tekstaatko mulle, mihin aikaan olette lähdössä.

– Näin tehdään. Moro!

1. a) revin pelihousuni
   b) takki on tyhjä
   c) olen mustasukkainen

2. a) olla tiukkapipoinen
   b) olla jänishousu
   c) kiristää vyötä

3. a) pipo kireällä
   b) pullat hyvin uunissa
   c) hattu kourassa

4. a) saada herne nenään
   b) heittää huulta
   c) pistää jäitä hattuun

5 **a) Kirjoita kotimaastasi turistina tulleelle tuttavallesi lista Suomessa tavallisista arkisista asioista. Tuttavasi haluaa tutustua suomalaisiin ja ymmärtää heitä paremmin. Käytä apunasi kappaleen 14 tekstiä ja omia kokemuksiasi. Mainitse listallasi ainakin viisi erilaista asiaa.**

_____

_____

_____

_____

_____

b) Vertailkaa listojanne pienissä ryhmissä. Miten listanne eroavat toisistaan? Miksi? Mihin olette tottuneet Suomessa? Mitä täältä mielestänne puuttuu?

LAUSEENVASTIKKEISTA

Sivulauseita voidaan korvata **lauseenvastikkeilla**, joissa sivulauseen sisältämät tiedot tiivistetään muutamaan sanaan. Asiatekstien lukemista helpottaa, jos ymmärtää, mitä rakenteet pitävät sisällään.

a) Matti tietää, että...

Kertovat lauseenvastikkeet korvaavat että-lausetta ja ne liittyvät päälauseeseen, jonka verbi voi olla esimerkiksi **sanoa, kertoa, tietää, ymmärtää, kuulla, nähdä, luulla, muistaa.**

- **Nykyhetkellä tai yleisesti tapahtuva**
  Verbi on **VA**-muodossa

Matti tietää **Maijan viihtyvän** työssään. = Matti tietää, että Maija viihtyy työssään.

- **Tapahtuma on alkanut tai se esiintyy kokonaan menneisyydessä.**
  Verbi on **NUT**-muodossa

Helena kertoi **Timon ajaneen** ylinopeutta. = Helena kertoi, että Timo on ajanut ylinopeutta

Jari muisti **soittaneensa** lapsille toissapäivänä. = Jari muisti, että hän (Jari) on soittanut lapsilleen toissapäivänä.

Vertaa VA-adjektiivit, kpl 12 ja NUT-adjektiivit, kpl 18.

b) Kun Helena palaa kotiin...

Aikaa ilmaisevat lauseenvastikkeet korvaavat kun-lauseita.

- **Nykyhetkellä tai yleisesti tapahtuva**
  esimerkiksi **työskennellessä, palatessaan**

Helenan työskennellessä kaupassa Timo heittää pojat hallille. = Kun Helena työskentelee kaupassa, Timo heittää pojat hallille.

Palatessaan kotiin Helena poikkeaa kaupassa. = Kun Helena palaa kotiin, hän poikkeaa kaupassa.

- **Menneisyydessä tapahtunut**
  esimerkiksi **hoidettuaan**

Hoidettuaan kaikki asiat Jari otti päiväunet. = Kun Jari oli hoitanut kaikki asiat, hän otti päiväunet.

SUOMI

c) ...jotta ehtisi viedä Helenan töihin.

Syytä ilmaisevat lauseenvastikkeet korvaavat että/jotta -lauseita. Rakenne vastaa kysymyksiin miksi? tai mitä varten?

Helena vaihtoi työvuoroa **saadakseen** viikonlopun vapaaksi.	=...että/jotta hän saisi...
Säästin **ostaakseni** lentoliput.	=...että/jotta voisin ostaa...

d) Jari istui kotona ja tuijotti ulos ikkunasta.

Samanaikaista tekemistä/tekemisen tapaa ilmaiseva lauseenvastike.

Mies astui junaan kännykkäänsä **huutaen**.	= Mies astui junaan ja huusi samalla kännykkään.
Kesät talvet hän tuli töihin **pyöräillen**.	= Hän tuli niin/siten, että hän pyöräili.

6 **Mikä ilmaus kappaleen tekstissä tarkoittaa:**

a) että he saavat palkkaa? _____

b) että hän selviää? _____

c) kun puhutaan? _____

d) kun hän menee? _____

e) kun Matti ja Maija ovat lähteneet? _____

f) kun hän maksaa? _____

g) kun he ovat kuluttaneet? _____

h) kun hän oli eronnut _____

i) istuu ja katselee samaan aikaan? _____

j) jotta hän voi tehdä? _____

k) jotta he voivat ostaa? _____

PUHEKIELI

Suomen yleiskieli – tavallisimmin kirjoituksessa käytetty kieli – eroaa puhutusta kielestä monin tavoin. Puhekielen sanasto ja rakenteet vaihtelevat paljonkin eri paikoissa ja eri ikäryhmissä. Tiedotusvälineet ovat tasoittaneet jonkin verran eroja, ja pääkaupungin puhekielen piirteet ovat levinneet laajemmaltikin.

Eri puolilla Suomea puhekieli on omanlaistaan, ja joitakin tietyn alueen puhekielen piirteitä voidaan toisaalla pitää ärsyttävinä. Myös eri-ikäiset ja eri ammateissa toimivat ihmiset puhuvat eri tavoin. Esimerkiksi ammattisanat tai tietyssä työporukassa käytettävät ilmaukset on suomalaistenkin opeteltava ammatin ja uuden työn mukana.

7 Kuuntele seuraava keskustelu. Kuulet sen puhekielisenä, mutta voit seurata samalla tekstiä yleiskielellä kirjoitettuna. Mukana on myös muutamia slangisanoja. Tarkkaile erityisesti, miten alleviivatut ilmaukset eroavat kirjoitetusta.

Sampo, Emma ja Riina ovat juuri päättäneet koulunsa. He viettävät uimarannalla viimeistä iltaa ennen kuin Sampo lähtee armeijaan.

Riina: On tämä niin haikea ilta täällä rannalla. Käsitättekö te, että me emme enää näe joka aamu. Mitähän meille oikein tapahtuu?

Sampo: Minä en vielä tiedä, mikä minusta tulee. Ehkä se valkenee minulle armeijan aikana. Minä kuitenkin toivon, että minulla olisi jossain vaiheessa hyvä työ ja oma asunto.

Emma: Kyllä minäkin toivon, että minulla olisi oma koti. Ainakaan minä en halua asua kovin kauan enää kotona, kun isä kyselee siellä koko ajan ja tarkistaa, onko rahaa ja pitääkö minua kuljettaa jonnekin. Varmaan se ajattelee, että se sillä tavalla auttaa minua. Mitä sinä luulet, Riina, missä sinä olet kymmenen vuoden päästä?

Riina: Minä toivon, että minä olen pärjännyt opinnoissani. Minä haluaisin jonkun vähän haasteellisemman työn kuin äidillä on. Entäs sinä itse, Emma?

Emma: Minä en jaksa heti ajatella koulua. Minä pidän välivuoden, opiskelen sitten kolme – neljä vuotta ja sen jälkeen olen varmaan töissä. Ihan hyvin minulla voisi kymmenen vuoden päästä olla lapsi jaloissa juoksemassa.

Sampo: Armeijan jälkeen minä varmaan lähden ulkomaille, johonkin kauas ja lämpimään. Jos minä voittaisin lotossa, niin raha ei olisi enää esteenä. Onko teillä muuten nälkä?

Riina: Ei oikeastaan, mutta voimmehan me lähteä katsomaan, löytyisikö täältä jotain ruokaa.

SUOMI

8 Tarkastele puhekieltä – haastattele ihmisiä.

Tietoa kielestä voi kerätä esimerkiksi **haastattelemalla** tai muuten **kuuntelemalla** ihmisiä, jotka ovat asuneet tietyllä seudulla tai toimineet tietyssä ammatissa pitkään.

Etsikää sopivia ihmisiä, joita voisitte haastatella pienissä ryhmissä. Voitte myös kuunnella radio-ohjelmaa, jos siellä käytetään paikallista puhekieltä. Jakakaa kuuntelutehtävät ryhmien kesken, tehkää muistiinpanoja ja esitelkää tuloksenne muille. Kootkaa lopuksi tiedot yhteen.

Kirjoittakaa muistiin, miltä kuulostavat esimerkiksi

• **pronominit:** minä, sinä, hän... tämä, tuo, se... kuka, mikä	
• **sanojen loput:** • Kuuluuko sanan lopussa i, n ja t (kuten esimerkiksi sanoissa olisi, kun, tullut)? • Puuttuuko sanan lopusta yleiskieleen verrattuna jotakin muutakin?	
• **vokaalien yhdistelmät:** Miltä kuulostavat vaikkapa aa, au, ie, eä... (kuten sanoissa maa, kauppa, tie, vihreä)?	
• **d-äänteet:** Miltä kuulostavat sanat sellaiset sanat kuin yhdeksän, kädessä tai tiedä?	
• **ts-äänteet:** Miltä kuulostavat esimerkiksi yleiskielen sanat itse, katso tai metsä?	
• **-ko-kysymykset:** Miltä kuulostaa esimerkiksi kysymys onko tai oletko sinä?	
• **sanasto:** Mitkä sanat eivät ole nk. sanakirjasanoja?	

Myös monet muut ominaisuudet – vaikkapa puheen rytmi tai sävelkulku – voivat tehdä tietyn paikan puheesta erilaista.

9 **Kuulet kaksi keskustelua, joissa puhuja kertoo tapahtumasta työmatkallaan. Kirjoita kuuntelijan kaikki lyhyet vastaukset muistiin. Miettikää pareittain, mitä vastaukset tarkoittavat ja millaisessa tilanteessa niitä voisi käyttää.**

a) Keskustelu 1

Vastaukset:

_____

_____

b) Keskustelu 2

Vastaukset:

_____

_____

10 **Kuuntele tarina niin monta kertaa, että arvelet muistavasi tarinan juonen. Kerro tarina omin sanoin parillesi. Parin tehtävä on auttaa jutun kertomista vastaamalla pikkusanoin (esim. nii, joo, ai). Vaihtakaa rooleja toisessa tarinassa.**

ala, -n
ansaita, ansaitsen
haukata, haukkaan
heittää huulta
hyvin pullat uunissa
joutua kiristämään vyötä
joutua koville
jänishousu
keventää, kevennän
kuskata, kuskaan
kuulemma
kyyti, kyydin
käsittää, käsitän
lenkki, lenkin
pipo kireällä
pistää jäitä hattuun
pistää sukanvarteen
rakennustyömaa, -n
repiä pelihousunsa
saada heme nenään
suru puserossa
sääli, -n
takki on tyhjä
taloudellisesti
tekstata, tekstaan
tienesti, -n
tiukkapipoinen, -pipoisen
valjeta, valkenee
välttämättä
ärsyttää, ärsytän

SUOMI

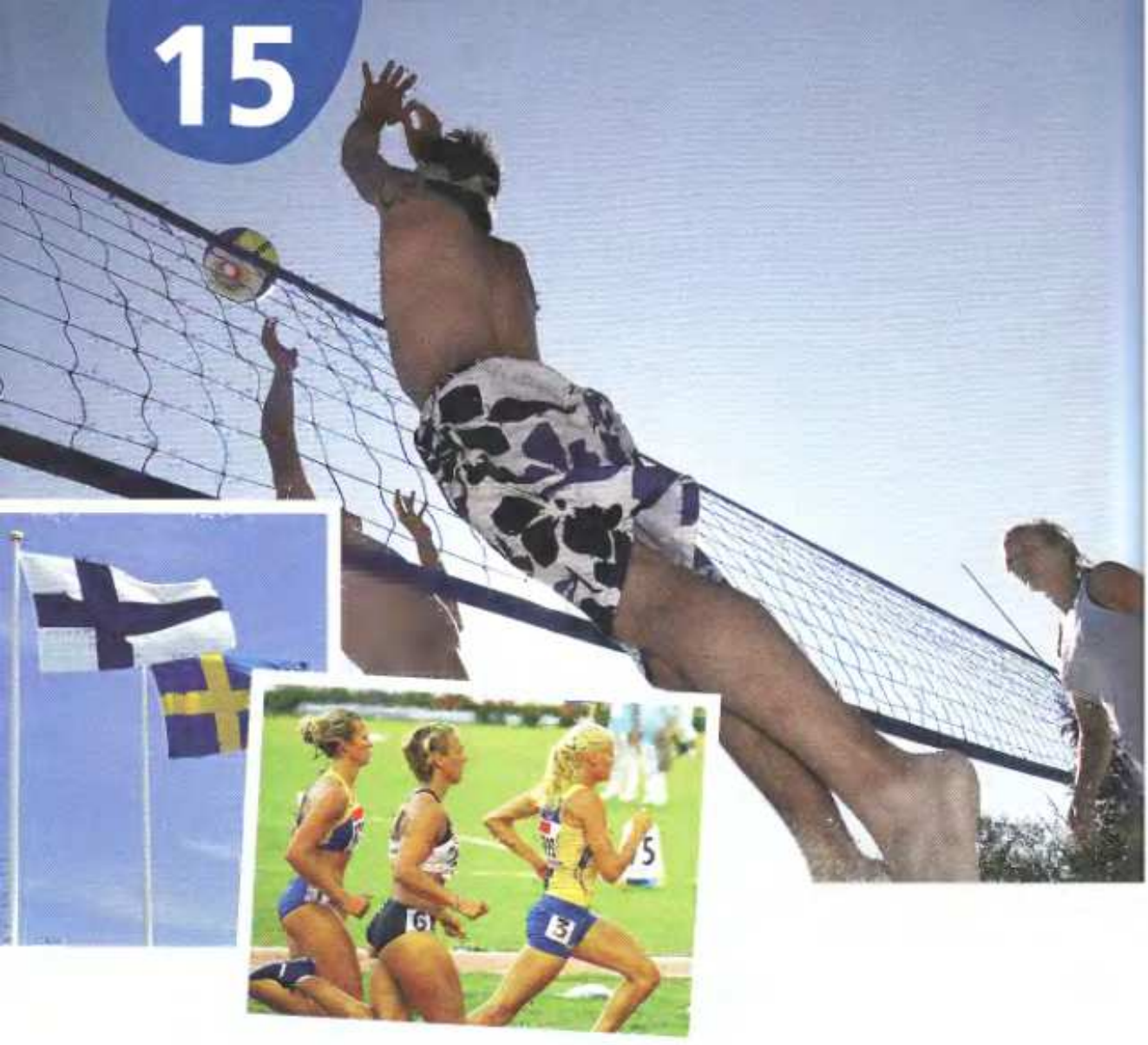

Kappaleessa opit

- urheiluun ja hyvinvointiin liittyvää sanastoa
- sanontatapoja
- vanhaksi- ja vanhana-muodot

Suomi–Ruotsi

Hyvää huomenta kaikki kuulijat! Tänään käynnistyvän Suomi–Ruotsi-maaottelun kunniaksi Radio Kaupungin Ääni haastattelee työmatkalaisia täällä Sorsavuoren asemalla.

Toimittaja: Terve! Oletko kiinnostunut urheilusta?

A: Olen joo, mä käyn pari kertaa viikossa salilla ja pelaan meidän firman joukkueessa lentopalloa.

Toimittaja: Entä menetkö katsomaan maaottelua?

A: Itse asiassa sain kaverilta liput huomiseksi. Siellä on tunnelma katossa, kun kaikki kannustaa Suomea, huuto on kova ja liput liehuu. Mä luulen, että naisten pikaviestissä meillä on hyvät mahdollisuudet.

Toimittaja: Huomenta! Oot sä urheilumiehiä?

B: Ehdottomasti! Mä olen huolissani, kun lapset liikkuu ihan liian vähän nykyään. Itse valmennan E-junnujen sählyjoukkueita.

Toimittaja: Oletko menossa maaotteluun?

B: Tällä kertaa en pääse, kun meillä on turnaus Joensuussa. Toivottavasti palataan sieltä voittajina. Viimeksi pojat sai selkäänsä.

• • •

Toimittaja: Huomenta rouva, oletteko kiinnostunut urheilusta?

C: En. Minä olen pikemminkin kotikissa, viihdyn hyvien kirjojen ja elokuvien parissa. Lapsena tuli hiihdettyä, mutta sekin on jo jäänyt.

Toimittaja: Ilmeisesti ette seuraa maaottelua televisiostakaan?

C: En, en. Olen kurkkuani myöten täynnä ainaisia urheiluohjelmia!

• • •

Toimittaja: Huomenta! Kiinnostaako urheilu?

D: Lähinnä hyötyliikunta. Kävelen kauppaan ja käyn pyörällä töissä. Teen toimistotyötä ja hartiat jumittuu nykymaailman oravanpyörässä tosi helposti. Säännöllisellä liikunnalla pääsen siitä eroon.

Toimittaja: Entä maaottelu, menetkö paikan päälle?

D: Muu perhe istuu telkkarin ääressä kuin liimattuna. Enköhän minäkin pysy perillä tuloksista, vaikka itse menenkin mieluummin sauvakävelylle.

• • •

Toimittaja: Moi, ootko kiinnostunut urheilusta?

E: No, näin voi sanoa, olen urheilun suhteen ihan kaikkiruokainen. Yleisurheilussa erityisesti keihäänheitto, pituushyppy ja pitkän matkan juoksu on lähellä sydäntä. Itsekin juoksin nuorempana. Muitakin lajeja seuraan, niin kuin vaikka taitoluistelua ja sulkapalloa.

Toimittaja: Hienoa, mites maaottelu?

E: Nyt en pääse, kun anoppi on kutsunut mökilleen. Pidän tietysti peukkuja pystyssä Suomelle!

• • •

Toimittaja: Huomenta, oletteko kiinnostunut urheilusta?

F: Pidän kuntoilua erittäin tärkeänä. Hoidan päivittäin työssäni ihmisiä, jotka kärsivät kohonneesta verenpaineesta, ylipainosta ja selkävaivoista. Kaikkea tätä voitaisiin ennaltaehkäistä riittävällä liikunnalla. Tuntuu, etteivät sohvaperunat vaan katso nenäänsä pidemmälle.

Toimittaja: Näinhän se on. Menettekö katsomaan maaottelua?

F: Teen viikonlopun töitä päivystäjänä, mutta penkkiurheiluun varmaankin jää aikaa.

• • •

Toimittaja: Terve, kiinnostaako urheilu?

G: EVVK. Ei voisi vähempää kiinnostaa. Formulat ja ralli on tietysti vähän eri juttu, niitä mä seuraan tarkkaan telkasta ja netistä.

Toimittaja: Mites sitten kisat tänä viikonloppuna?

G: Ei niitä jaksa katsoa! 1995 olin kyllä Senaatintorilla, kun Suomi voitti jääkiekon maailmanmestaruuden ja Ruotsi viimein jäi toiseksi. Kyllä me laulettiin! Sellaisista tilaisuuksia täytyy ottaa ilo irti.

1 **Lue teksti ja vastaa.**

a) Yhden puhujan ammatin voi arvata hänen puheenvuorostaan. Mikä se on? Mistä tiedät sen?

b) Yksi puhujista on *sohvaperuna*. Mitä se tarkoittaa? Kuka puhujista on sellainen?

c) Osaatko tekstin luettuasi päätellä, mitä tarkoittavat

- tunnelma katossa?
- pysyä perillä?
- kotikissa?
- junnu?
- kaikkiruokainen?
- hyötyliikunta?

2 **Kirjoita, mitä kuulet. Muista välimerkit.**

Pitkän iän salaisuudet

Maailmassa on salaperäisiä paikkoja, joissa ihmisten väitetään elävän tavallista pidempään. Se saattaa pitää paikkansa: esimerkiksi Kiinan Guanxin vuoristossa, Pakistanin Huncassa ja Sardiniassa on alueita, joilla ihmisten uskotaan elävän vanhemmiksi kuin ympäröivällä seudulla.

Yhtäältä voi olla, että vuoristoilma yksinkertaisesti on mannaa elimistölle. Toisaalta on kuitenkin huomattava, että tällaiset paikat ovat usein syrjäseutuja, joissa väestörekisterit eivät aina ole ajan tasalla. Mahdollista on myös, että seutujen ruokavalio sattuu olemaan terveellinen ja monipuolinen, ja se saa ihmiset elämään pitkään. Pitkäikäisyys voi olla myös perinnöllinen piirre: se voi siirtyä isältä pojalle ja äidiltä tyttärelle.

Pitkän iän saavuttamiseen voidaan toki vaikuttaa muutoinkin kuin ruokavaliolla: kävely, venyttely ja kaikkinainen muukin liikunta lisäävät sekä ikää että elämän laatua. Vanha sanonta "nauru pidentää ikää" vaikuttaisi myös uskottavalta. Monilla korkean iän saavuttaneista on todettu olevan optimistinen elämänasenne, hyvä itsetunto ja huumorintaju. Myös tiivis ihmissuhdeverkosto näyttää edistävän stressitöntä elämää ja auttavan selviytymään elämän kolhuista. Kielten opiskelu ei ehkä lisää elinikää, mutta se pitää muistin hyvänä ja mielen virkeänä.

Maailman vanhimpana pidetty mies, 116-vuotiaana kuollut ukrainalainen paimen Gregori Nestor, kertoi eläneensä pitkään, koska oli pysynyt naimattomana. 122-vuotiaaksi elänyt ranskalainen Jeanne Calment taas harrasti miekkailua 85-vuotiaana ja pyöräili vielä 100-vuotiaana. Hän on lehtien mukaan kertonut, että hänen korkean ikänsä salaisuus oli kolmen tekijän yhdistelmä: jokapäiväisen portviininaukun, oliiviöljyn ja huumorin.

Mukailtu Tiede-lehden (7/2007) artikkelista 6 tapaa elää pitkään

3 **Lue teksti *Pitkän iän salaisuudet* ja valitse, ovatko seuraavat väittämät oikein (O) vai väärin (V).**

	O	V
a) Jotkin paikat vaikuttavat ihmisiin niin, että he elävät pidempään kuin muualla.	☐	☐
b) Pitkäikäisyyden syyt tunnetaan hyvin.	☐	☐
c) Optimismi ja huumorintaju saattavat vaikuttaa elinikään.	☐	☐
d) Jean Calment sanoi, että hänen pitkään elinikäänsä on eniten vaikuttanut urheilu.	☐	☐

SUOMI

VANHAKSI- JA VANHANA-muotojen käyttö (Translatiivi ja essiivi)

- Suomen kielessä on tärkeää ilmoittaa muutoksesta ja paikallaan pysymisestä sijapäätteillä.

Muutin **Suomeen** 1990-luvulla ja olen asunut **Suomessa** jo yli viisitoista vuotta.

- Muutosta ja samana pysymistä ilmaistaan myös silloin, kun kysymyksessä on **ihmisen olotila tai asema, aika ja järjestys.**

- Joksikin muuttumisesta kertova **vanhaksi**-muoto esiintyy usein muutoksesta kertovien verbien yhteydessä (esim. tulla, vaihtua, muuttua).

- Jonakin pysymisestä kertova **vanhana**-muoto esiintyy useimmiten paikallaan olemista ilmaisevien verbien yhteydessä (esim. olla, pysyä).

- **Na**-pääte liittyy esimerkiksi viikonpäiviin ja juhlapyhiin sekä määritteisiin **viime, tänä, ensi ja seuraava.**

KSI- JA NA-PÄÄTTEIDEN KÄYTTÖ

Muutos **1**

Sami tuli **sairaaksi** kesken työpäivän.
Natalia valmistui **lähihoitajaksi** viime vuonna.
Keli muuttui äkkiä **vaarallisiksi.**

Pysyvä tila **2**

Hän makasi sohvalla **kuumeisena** koko illan.
Hän on työskennellyt **lähihoitajana** vanhusten palvelutalossa jo kohta vuoden.

Kuinka pitkäksi aikaa? Missä järjestyksessä? **3**

Vuokrasin kesämökin **kolmeksi viikoksi.**
Hän halusi **jouluksi** kotiin.
Aluksi paikka tuntui minusta yksinäiseltä, mutta **lopuksi** nautin sen hiljaisuudesta.

Milloin? **4**

Olen käynyt samalla mökillä jo **viime kesänä.**
Olimme siellä ensimmäistä kertaa **vuonna 2003.**

4 **Täydennä puuttuvat vanhaksi-muodot. Kiinnitä huomiota KPT-vaihteluun.**

koneistaja	→ koneistajaksi	toinen	→ toiseksi
pikajuoksija	→ _____	nainen	→ _____
kivi	→ kiveksi	20-vuotias	→ 20-vuotiaaksi
lapsi	→ _____	kaunis	→ _____
pankki	→ pankiksi	naimaton	→ naimattomaksi
poliisi	→ _____	sokeriton	→ _____
pullukka	→ pullukaksi	vuosi	→ vuodeksi
hoikka	→ _____	vesi	→ _____
anoppi	→ anopiksi	tunne	→ tunteeksi
pappi	→ _____	tiede	→ _____

!

tuntea itsensä + miksi
Tunsin itseni tosi **hölmöksi**, kun kävelin päin lasiovea. **1**

luulla jotakuta/jotakin + miksi **2**
Luulin hänen miestään vähän **nuoremmaksi**.

pitää jotakuta + minä **3**
Poliisi piti väärää miestä varkaana, kun tämä osui paikalle samaan aikaan.

5 **Täydennä puuttuvat vanhana-muodot. Kiinnitä huomiota KPT-vaihteluun!**

koneistaja	→ koneistajana	toinen	→ toisena
pikajuoksija	→ _____	nainen	→ _____
kivi	→ kivenä	20-vuotias	→ 20-vuotiaana
lapsi	→ _____	kaunis	→ _____
pankki	→ pankkina	naimaton	→ naimattomana
poliisi	→ _____	sokeriton	→ _____
pullukka	→ pullukkana	vuosi	→ vuotena
hoikka	→ _____	vesi	→ _____
anoppi	→ anoppina	tunne	→ tunteena
pappi	→ _____	tiede	→ _____

SUOMI

6 **Valitse oikea muoto.**

a) **Lapsena/lapseksi**
Carlos halusi tulla eläinlääkäriksi.

b) Carlos valmistui kuitenkin
ekonomina/ekonomiksi.

c) Elisa on **työskennellyt** neljä
vuotta **kuljettajana/kuljettajaksi.**

d) Viime **kesänä/ensi kesäksi**
hän osallistui kilpa-ajoihin.

e) Hän sijoittui kovassa kilpailussa
toisena/toiseksi.

7 **Kirjoita tarina, jossa käytät ainakin kolme kertaa *vanhaksi*-muotoa ja *vanhana*-muotoa. Käytä annettuja sanoja. Sanat saavat olla missä järjestyksessä tahansa.**

keskiviikko
joulu
vuosi
pitkä
voimakas
hitsaaja
edullinen
äkkiä
kuusitoista
mutta
käyttäjätunnus
tavallisesti
kestävä
syksy
puheenjohtaja
lapsi
kuorma-auto
tukeva

8 Yhdistä sanonnat ja niiden merkitykset.

a) panna korvan taakse	☐	olla kyllästynyt
b) olla kielen päällä	☐	olla itsekeskeinen
c) pitää kieli keskellä suuta	☐	pitää tosi kovaa kiirettä
d) katsoa nenäänsä pidemmälle	☐	oppia kokemuksesta
e) olla kurkkua myöten täynnä	☐	melkein muistaa
f) lähellä sydäntä	☐	kuulua yhteen
g) kulkea käsi kädessä	☐	toivoa onnea
h) pitää peukkuja pystyssä	☐	pitää tärkeänä
i) tuijottaa omaan napaansa	☐	olla tarkkana
j) saada selkäänsä	☐	ennakoida tulevaa
k) juosta pää kolmantena jalkana	☐	panna muistiin
l) oppia kantapään kautta	☐	tulla voitetuksi, hävitä

9 Muodostakaa 3–4 hengen ryhmät.

a) Poimikaa vihkoon kappaleen 15 tekstistä kaikki urheilulajit.

b) Kerätkää kiinnostuksenne mukaan urheilusanastoa urheilu-uutisista.

c) Tehkää erityyppisistä urheilulajeista, niiden verbeistä ja urheilijoiden nimityksistä taulukko tai juliste luokkaanne.

- yleisurheilu
- palloilu/joukkuepelit
- talviurheilu
- moottoriurheilu
- hyötyliikunta

d) Esitelkää keräämänne sanasto muille.

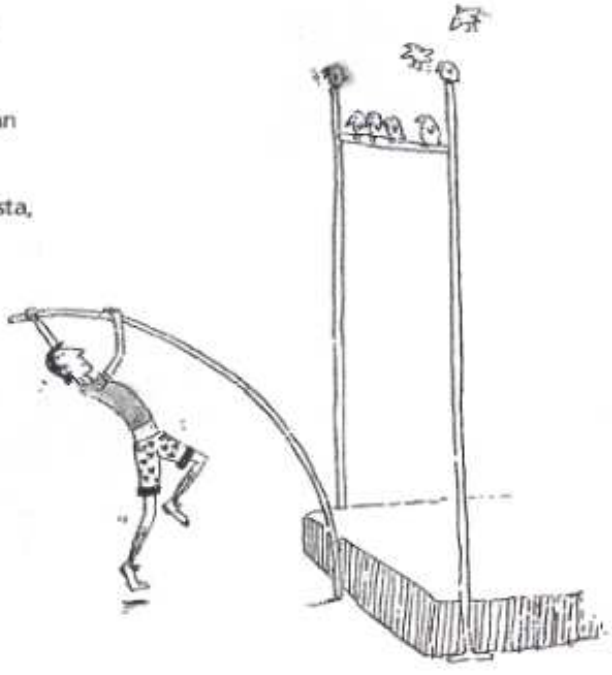

SUOMI

10 **Täydennä keskustelu ja esitä se parisi kanssa. Vihjeitä täydentämiseen saat tekstin edellisistä ja seuraavista lauseista.**

Työpaikkasi/luokkasi/talosi asukkaat aikovat järjestää parin kuukauden kuluttua urheilupäivän. Menet tiedustelemaan mahdollisuuksia läheisestä urheiluhallista. Urheiluhallin aulassa on lipunmyynti, jossa istuu yksi ihminen. Etsitte paikkaa,

- jossa on mahdollisuus kokeilla ainakin kolmea eri urheilulajia,
- johon kaikki mahtuvat,
- joka on vapaa toivomaanne aikaan.

1. SINÄ: Hei, osaatkohan sä kertoa, miten tätä hallia vois vuokrata ja mitä kaikkea täällä voi tehdä?

2. A: Joo, kyllä mä kaikkiin tavallisimpiin kysymyksiin osaan vastailla.

3. SINÄ:

_____

_____

_____

_____

4. A: Meillä voi samaan aikaan kokeilla _____ _____ voi pelata samaan aikaan 20 henkeä, samoin _____ ja _____ voi kokeilla yhtä aikaa 10 pelaajaa.

5. SINÄ:

_____

_____

_____

_____

6. A: Kyllä täällä saattaa silloin olla tilaa. Kuinka moneksi _____

7. SINÄ: Mä luulisin, että neljä tuntia riittää.

8. SINÄ:

9. A: Ei sinun tarvitse sitä heti varata, mutta sille viikolle täällä on jo kaksi varausta.

10. SINÄ:

11. A: Mä luulen, että ensi viikko riittää hyvin.

12. SINÄ:

13. A: Sovitaan niin.

14. SINÄ:

15. A: Hei, hei.

SUOMI

11 **Kuulet kaksi keskustelua. Vastaa kysymyksiin.**

Kuuntelu 1

a) Missä keskustelu käydään? Mistä sen tiedät?

_____

_____

_____

b) Ovatko puhujat tuttuja keskenään? Mistä sen voi huomata?

_____

_____

_____

c) Millaisia oireita puhujalla on ollut?

_____

d) Mihin kahteen asiaan oireet voivat liittyä?

_____

Kuuntelu 2

a) Missä keskustelu käydään? Mistä sen tiedät?

_____

b) Ovatko puhujat tuttuja keskenään? Mistä sen voi huomata?

_____

c) Mitkä kaksi ammattia keskustelussa mainitaan?

_____

d) Millaiset yritykset keskustelussa mainitaan?

_____

12 **Kuuntele keskustelu. Arvi ja Riitta ovat osallistuneet Paras ikä -lehden arvontaan ja voittaneet Kuntoremontti-päivän. Päivän tarkoitus on muokata Riitan ja Arvin elämäntapoja aiempaa terveellisempään suuntaan.**

Täydennä ennen-laatikkoon lyhyesti ne asiat, joita Riitta ja Arvi ovat tehneet tähän saakka, ja jälkeen-laatikkoon ne asiat, jotka pitää muuttaa.

ENNEN	JÄLKEEN

ajan tasalla
elämäntapa, -tavan
himourheilija, -n
hitsaaja, -n
hyötyliikunta, -liikunnan
itsetunto, -tunnon
jumittua, jumitun
kannustaa, kannustan
kolhu, -n
liehua, liehuu
maaottelu, -n
muokata, muokkaan
oravanpyörä, -n
perinnöllinen, perinnöllisen
piirre, piirteen
pysyä perillä
päivystäjä, -n
ruokavalio, -n
sali, -n
sykemittari, -n
syrjäseutu, -seudun
sähly, -n
turnaus, turnauksen
uudistaa, uudistan
venyttely, -n
verenpaine, -paineen
vesijumppa, -jumpan
viesti, -n
ylipaino, -n

SUOMI

16

Uutisia

Palomiehet pelastivat puunkaatajan

Kappaleessa opit

- uutissanastoa
- syyn ja seurauksen ilmaisemista
- varoittamista
- herätä- ja herättää-tyyppisiä verbejä

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos kävi torstaina puolen päivän maissa noukkimassa maahan vanhahkon miehen, joka roikkui koivussa kuuden metrin korkeudessa kotipihassaan Espoossa.

Mies oli päättänyt kaataa itse vanhan koivun, vaikka vaimo oli kiellellyt. Tästä huolimatta hän valitsi työkaluikseen sähkösahan ja tikkaat. Hän oli itse valmistanut itselleen tarvittavat turvalaitteet. Sahaustyössä tikkaat kuitenkin lipesivät paikaltaan, ja puunkaataja jäi roikkumaan puusta pää alaspäin. Ripeä ohikulkija kiipesi hänen avukseen ja onnistui kääntämään hänet oikein päin.

Palomiehet viimeistelivät pelastuksen tuomalla hänet alas. Nilkkansa murjonut puunkaataja vietiin sairaalaan tarkkailtavaksi. Lopuksi palomiehet kaatoivat koivun, jottei kypsään ikään ehtinyt mies kiipeäisi uudelleen kaatamaan sitä.

Muokattu tekstistä Palomiehet pelastivat koivussa roikkuneen puunkaatajan (HS Kaupunki 24.8.2007)

1 **Ympyröi tekstistä kaikki verbit. Yhdistä verbit sitten toisiinsa siten, että niistä syntyy ketju. Lue ketju muutaman kerran ja palauta kertomuksen tapahtumat mieleesi. Kerro uutisjuttu parillesi. Voit käyttää verbiketjua muistin tukena.**

2 **Kuuntele lyhyet puheenvuorot. Kuka uutisessa mainituista henkilöistä puhuu? Mistä tiedät?**

a) _____ c) _____

b) _____ d) _____

3 **Lue silmäillen (= ei tarkasti) uutisteksti Työnantajan on vaikeata kannustaa nuoria naisia. Sijoita alaotsikot oikeisiin kappaleisiin.**

a) Palkoissa on eroja c) Isät mukaan

b) Raskaus on työnantajalle riski d) Kun lapsi sairastaa

Työnantajan on vaikeata kannustaa nuoria naisia

Nuoren naisen palkkaaminen on työnantajalle yhä riski. Vanhempainvapaat aiheuttavat yrityksille kustannuksia, ja se puolestaan vaikuttaa naisvaltaisten alojen palkkaukseen. Koska naiset ansaitsevat miehiä vähemmän, heidän kannattaa useimmiten jäädä vanhempainvapaalle. Se taas vaikuttaa naisten urakehitykseen. Syy- ja seuraussuhteita on useita.

Vanhempainvapaat vaikuttavat käytännössä nuorten naisten työllisyyteen, työllistämismahdollisuuksiin, yritysten kannattavuuteen, pätkätöihin, palkkauksen ja sukupuolten tasa-arvoon, perheen hyvinvointiin ja työssäjaksamiseen.

Etenkin nuorille naisille raskauden mahdollisuuden arvioidaan olevan työllistymisen este, koska yritys joutuu siinä tilanteessa maksamaan monenlaisia kustannuksia: esim. palkallinen äitiysvapaa, sijaisen palkkaus, muutokset hoitovapaalle siirryttäessä jne.

Naisten keskimäärin matalampi palkkaus johtaa siihen, että perheissä äidin on taloudellisesti kannattavampaa jäädä vanhempainvapaille. Nuorille sijaisille tästä aiheutuu pätkätöiden ketju, kun he työskennellessään joutuvat joustamaan vapaiden välillä katketessa ja väliin jatkuessa pidempään.

Miehet käyttävät pitkiä vapaita huomattavasti vähemmän. Miesten palkkakehitykseen vanhempainvapaat eivät vaikuta.

Poissaolot lapsen sairastaessa näyttää edelleen vaikuttavan enemmän naisen kuin miehen urakehitykseen. Äidit kantavat yhä enemmän kokonaisvastuuta kodista ja lastenhoidosta vanhempainvapaiden aikana. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että he jäävät useimmiten kotiin hoitamaan sairaita lapsia.

Tutkimusten mukaan isät osallistuisivat perheen arkeen enemmän, jos isyysvapaata olisi käytännössä nykyistä helpompaa saada. Kysymys on myös isien oikeudesta osallistua perheen arkeen, työpaikoilla ja lisäisi tätä kautta työhyvinvointia ja työviihtyvyyttä.

Mukailtu *Nykypäivän artikkelista 4.1.2008*
Lisätietoa vanhempainvapaista:
http://www.kela.fi/

4 **Lue uudelleen tarkasti Työnantajan on vaikeata kannustaa nuoria naisia ja vastaa.**

a) Miten palkallinen äitiysvapaa ja hoitovapaan aiheuttamat järjestelyt vaikuttavat työnantajiin?

b) Miten naisten palkkaus vaikuttaa vanhempainlomien jakautumiseen äitien ja isien kesken?

c) Miksi vanhempainvapaat vaikuttavat pätkätyösuhteiden syntymiseen?

d) Miksi vanhemmuus ei juuri vaikuta miesten urakehitykseen?

e) Mitä voisi tapahtua, jos isät saisivat helpommin isyysvapaata?

5 Merkitse miellekarttaan nuolia (→) tekstissä *Työnantajan on vaikeata kannustaa nuoria naisia* esiin tulevien syy–seuraus-suhteiden mukaisesti. Mikä vaikuttaa mihin?

6 Valitse itsellesi pari ja työskennelkää ohjeiden mukaan.

a) Valitse viisi uutistekstissä tai vanhempainvapaita pohtivassa tekstissä esiintyvää uutta sanaa. Älä paljasta sanoja parillesi.

b) Selitä sanojen tarkoitus parillesi mahdollisimman hyvin. Parisi tehtävä on arvata, mitä sanaa tarkoitat.

c) Älä käytä sanan selityksessä sanan sukulaissanoja (esim. äiti – äitiys) tai sanaa yhdyssanan osana (esim. pätkä – pätkätyö).

Herätä- ja herättää-tyyppiset verbit

Suomen kielessä on joukko verbejä, jotka muistuttavat toisiaan, mutta merkitsevät eri asioita: esimerkiksi **herätä** itse ja **herättää** joku toinen.

7 **Vertaile seuraavia lauseita. Kiinnitä huomiota siihen, kuka/mikä on tekijä (subjekti) ja mikä on tekemisen kohde (objekti). Mikä asia lauseissa korostuu?**

a) Kuljettaja herätti matkustajan.	Pelästynyt matkustaja heräsi.
b) Eero unohti silmälasit bussiin.	Silmälasit unohtuivat bussiin.
c) Kuljettaja jatkoi matkaa.	Matka jatkui niin kuin ennenkin.
d) Lumipyry aiheutti kolareita.	Kolarit aiheutuivat lumipyrystä.
e) Poliisi vaihtoi paikkaa.	Tiistaina paikka vaihtui.
f) Ministeri korjasi tilanteen.	Tilanne korjautui nopeasti.
g) Ilmoitimme pojat kesäleirille.	Pojat ilmoittautuivat jo viime viikolla.

Herättää-tyyppiset verbit (transitiiviverbit)
= verbit, jotka saavat objektin

Esimerkiksi:

aiheuttaa	jatkaa	muuttaa	unohtaa
haistaa	jättää	nähdä	vaihtaa
ilmoittaa	korjata	soittaa	

Herätä-tyyppiset verbit (intransitiiviverbit)
= verbit, jotka eivät saa objektia

Esimerkiksi:

aiheutua	jatkua	muuttua	unohtua
haista	jäädä	näkyä	vaihtua
ilmoittautua	korjautua	soida	

8 **Sijoita verbit oikeaan laatikkoon:**

pysäyttää
kasvattaa
pudota
kasvaa
kuulua
perustua
perustaa
pudottaa
pysähtyä
saastuttaa
saastua
kuulla

A) HERÄTÄN SINUT -tyyppiset verbit	B) HERÄTÄ-tyyppiset verbit

9 Kirjoita jokaisesta kuvasta kaksi lausetta, joissa käytät tehtävän 8 verbejä.

a)

b)

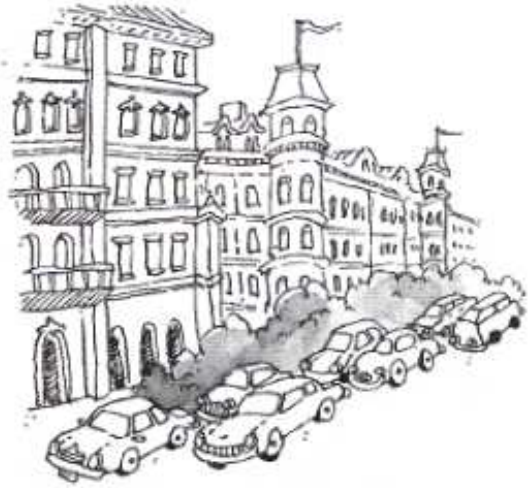

c)

d)

TAPAHTUMIA

10 **Tutustu päivän uutisiin ja esittele muille jokin uutinen, joka on mielestäsi kiinnostava. Kerro, kuka, mitä ja missä.**

a) Missä tapahtuma alkoi?

b) Ketkä olivat osallisia?

c) Mitä tapahtui ja mikä sen aiheutti?

d) Mitä tapahtumista seurasi?

11 **Kappaleen tekstissä palomies neuvoi koivua kaatanutta vanhusta harkintaan ja varovaisuuteen. Mikä neuvo tai varoitus sopii seuraaviin tilanteisiin? Yhdistä tilanteet (a–e) sopivaan varoitukseen ja keksi perustelu. Kuvaile, mitä voisi tapahtua, jos sinua ei uskota.**

a) Ystäväsi pilkkii mielellään. On marraskuu ja lämpötila on nollassa.

b) Tuttavasi äiti haluaa matkustaa Suomeen tammikuussa. Hän on kotoisin erittäin valoisasta ja lämpimästä maasta.

c) Kaverisi aikoo mennä autolla lentokentälle juuri samaan aikaan, kun muut ovat menossa töihin.

d) Kuudennessa kerroksessa asuva naapurisi suunnittelee pesevänsä parvekkeen lasit samalla tavalla kuin muutkin ikkunat. Hän on varannut hommaan keittiöjakkaran, pesuainetta, ämpärin, lastan ja siivousliinan.

e) Vanhempasi saavat paljon sähköpostia tuntemattomista osoitteista. He lukevat kaikki viestit ja avaavat kaikki liitetiedostot.

☐ – Teidän ei kannata avata kaikkia viestejä, koska...

_____

_____

☐ – Mä suosittelisin, että ostaisit pitkävartisen lastan tuohon pesuhommaan. Ei kannata kiipeillä, koska...

_____

_____

☐ – Telkkarissa varoitettiin heikoista jäistä. Musta sun kannattaa välttää...

_____

_____

☐ – Jos ajat sinne tuohon aikaan, sinun täytyy varautua ruuhkiin, koska...

_____

_____

☐ – Oletko ottanut huomioon, että Suomessa...

_____

_____

12 **Tuttavasi on yllättäen saanut työkomennuksen Suomeen. Hän ei tiedä Pohjois-Euroopasta mitään. Varoita häntä asioista, jotka saattavat Suomessa yllättää.**

a) Kirjoita varoituksesi sopivaan muotoon.

_____

_____

_____

_____

b) Vertailkaa varoituksianne ja tehkää mielestänne hauskimmista/hyödyllisimmistä/järkevimmistä lista luokkanne seinälle.

aiheuttaa, aiheutan
aiheutua, aiheutuu
este, esteen
hoitovapaa, -n
jakautua, jakautuu
joustaa, joustan
kannattavuus, kannattavuuden
katketa, katkeaa
keskimäärin
livetä, lipeän
murjoa, murjon
näkemys, näkemyksen
ottaa todesta, otan todesta
pelastuslaitos, -laitoksen
pätkätyö, -n
seuraus, seurauksen
syy, -n
tapahtuma, -n
tasa-arvo, -n
tilanne, tilanteen
turvalaite, -laitteet; -laitteen, -laitteiden
työhyvinvointi, -voinnin
työllisyys, työllisyyden
työssäjaksaminen, -jaksamisen
urakehitys, -kehityksen
vanhempainvapaa, -n
viimeistellä, viimeistelen
äitiysvapaa, -n

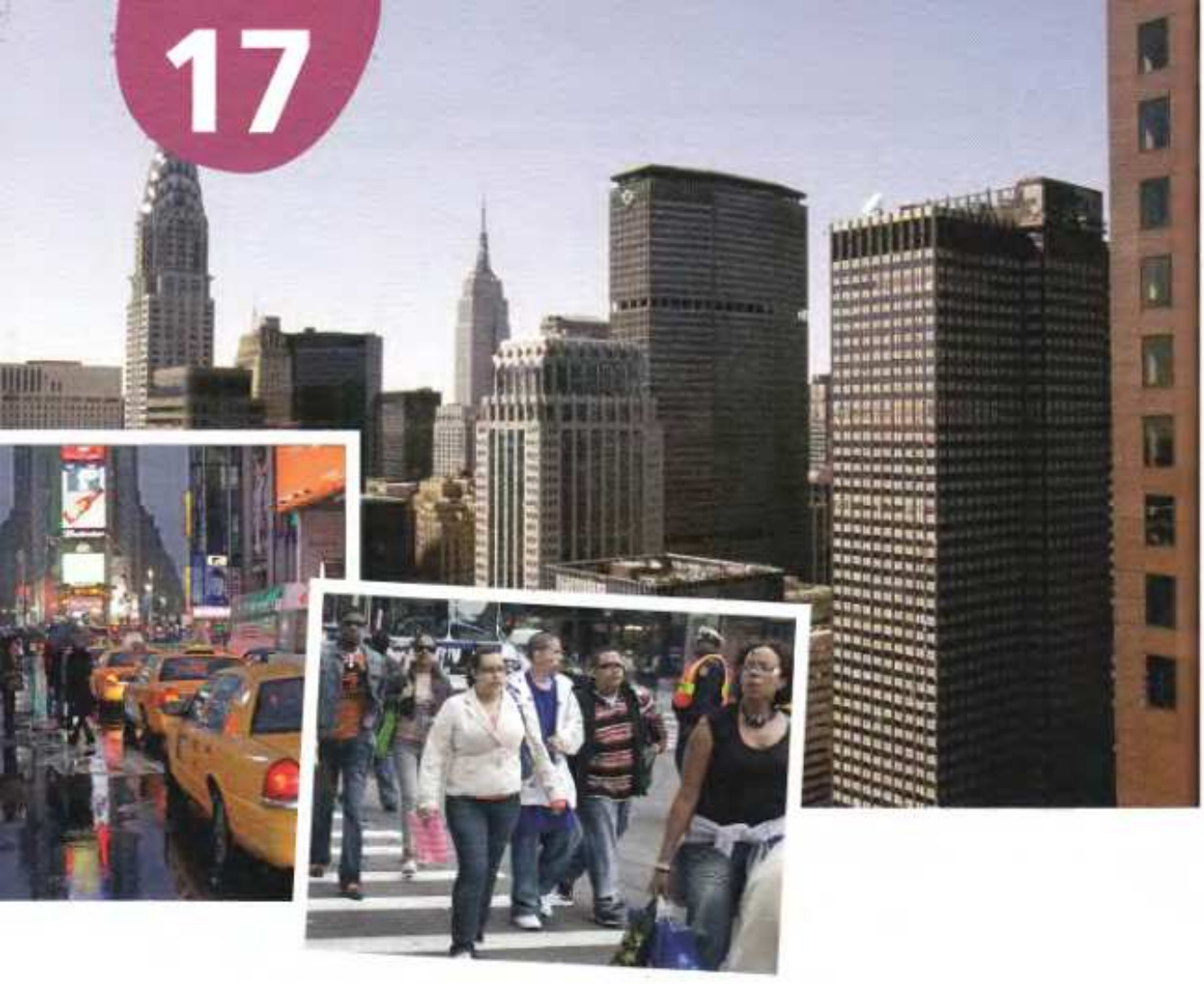

Kappaleessa opit

- rikoksiin liittyvää sanastoa
- ilmaisemaan varmuutta ja epävarmuutta
- tarinan referoimista
- kertomaan, mitä oli tapahtunut

Meheviä tarinoita

Petri ja Markus tapaavat työpäivän jälkeen kahvilassa.

Petri: Varaa sä meille pöytä, niin mä käyn ostamassa. Mitä sä haluat?

Markus: Tuo mulle vaikka kahvi ja joku ihan tavallinen pulla. Tuolla on ikkunapöytä vapaana, mä meen siihen.

Petri: Okei.

Myyjä: Hei.

Petri: Hei. Kaks kahvia ja yks juustopiirakka ja yks korvapuusti.

Myyjä: Lämmitetäänkö piirakkaa?

Petri: No joo, voi sitä vähän lämmittää.

Myyjä: 11,20.

Petri: Mä toin sulle korvapuustin.

Markus: Mahtavaa. Paljonko nää oli?

Petri: Vähän reilun vitosen, mutta ei tarvi maksaa. Tarjoa sä sitten ens kerralla.

Markus: Okei, kiitos vaan.

Petri: Kohta onneksi alkaa lomat. Mitäs lomasuunnitelmia sulla muuten on? Aiotko lähteä jonnekin?

Markus: No en varmaan. Mulla ei oo varaa just nyt, kun mä ostin uuden tietokoneen.

Petri: Musta tuntuu, että mä taidan kyllä lähteä jonnekin heti loman alussa. Mä näin eilen Akin ja se kertoi, että se **oli palannut** lomalta Jenkeistä lauantaina.

Markus: Ai jaa, mä en tiennytkään. Missä päin se **oli ollut**?

Petri: Se **oli ollut** New Yorkissa.

Markus: No **oliko ollut** hyvä loma?

Petri: Oli joo. Se **oli nähnyt** kaikkea hienoa. Se muuten kertoi aika mielettömän jutun.

Markus: Ai. No mitä?

Petri: Se **oli asunut** jossain pienessä hotellissa jossain laitakaupungilla. Ja se **oli ihmetellyt**, kun se **oli** yhtenä päivän **kävellyt** hotelliin, niin joku pitkä mies **oli lähtenyt** seuraamaan sitä. Aki **oli kävellyt** nopeampaa, ja mies **oli lisännyt** vauhtia kanssa. Aki **oli pelännyt** ja **luullut**, että se mies vetää aseen taskusta ja ryöstää Akin rahat. Se **oli pitänyt** sitä miestä rosvona. Se **oli** koko matkan ajan **pelännyt** ryöstöjä, kun sitä oli varoitettu, että New York on tosi vaarallinen kaupunki.

Markus: Niin?

Petri: Aki **oli** hädissään jo **miettinyt**, miten pelastuisi, ja **oli** just **aikonut** huutaa apua, mutta **ei ollut ehtinyt**, ennen kuin se mies **oli ottanut** Akia olkapäästä kiinni. Aki **oli kääntynyt** katsomaan sitä, ja se mies **oli hymyillyt** iloisesti ja sanonut: Hei, mä oon nähnyt sut Tampereella!

Markus: Mitä?

Petri: Niin, se mies **oli asunut** Tampereella muutama vuosi sitten melkein Akin naapurissa.

Markus: Täh?

Petri: He he, joo joo. Sitten se **oli nähnyt** Akin keskellä New Yorkia, **tunnistanut** sen ja **lähtenyt** perään.

Markus: He he. Uskomaton juttu!

Petri: No eikö! Se tyyppi **oli osannut** hyvin suomea, ja sitten ne **olivat puhuneet** pitkään ja **sopineet**, että Aki menee sinne vielä uudestaankin.

Markus: Aika mieletön juttu. Ei vois kuvitellakaan, että jossain toisella puolella maapalloa sattumalta tapaa oman vanhan naapurin.

Petri: Sitähän se Akikin sanoi. Mutta hieno yllätys!

Markus: Kyllä maailma on pieni.

Petri: No niinpä.

1 **Katso tekstistä kaikki tummalla painetut verbit ja piirrä kuvioon rasti sille kohtaa, missä ne tapahtuivat.**

Petri ja Markus olivat kahvilassa tiistaina.
Petri tapasi Akin edellisenä päivänä, maanantaina.

menneisyys — tulevaisuus

maanantai	tiistai
Petri ja Aki tapasivat, Aki kertoo lomastaan.	Petri ja Markus tapaavat Petri kertoo Akin lomasta.

PLUSKVAMPERFEKTI

A: Mä **näin eilen** Kirsin.
B: Ai jaa mitäs sille kuului?
A: Joku **oli varastanut** sen pyörän **viime viikolla**.
B: Oikeesti? **Oliko** se **ilmoittanu** poliisille?
A: Oli joo. Se **oli tehnyt** rikosilmoituksen.
Ne poliisit **olivat sanoneet**, että
varastettuja pyöriä ei tavallisesti löydetä.
B: No ihan karmaa!

Pluskvamperfektiä käytetään

a) kun kerrotaan, mitä oli tapahtunut ennen kuin jotain muuta tapahtui.

Olin asunut Suomessa 4 vuotta, kun tapasin nykyisen vaimoni.

b) Imperfekti: tarina tapahtuu aikajärjestyksessä

1. **Ostin** maanantaina pyörän.
2. **Ajoin** sillä vain kaksi päivää.
3. Pyöräni vaihteet **menivät** rikki.
4. **Palautin** pyörän kauppaan.

Kun kaikki lauseet ovat imperfektissä: lausejärjestys kertoo, mikä tapahtui ensin.

Pluskvamperfekti: tarinan aikajärjestystä rikotaan ja kerrotaan takauma

1. Pyöräni vaihteet menivät rikki.
2. **Olin ostanut** pyörän maanantaina.
3. **Olin ajanut** sillä vain kaksi päivää.
4. Palautin pyörän kauppaan.

Pluskvamperfektin valinta kertoo, että juuri sen kertoma tapahtui ensin.

c) kun referoidaan, mitä joku toinen oli tehnyt tai kertonut.

Näin eilen Maijan. Maija kertoi, että se **oli ollut** viikonloppuna discossa ja **tavannut** siellä kivan miehen.

menneisyys → tulevaisuus

pl. perfekti	imperfekti	
Maija oli ollut discossa.	Näin eilen Maijan ja Maija kertoi.	Nyt minä kerron sinulle.

TAPAHTUMIA

2 **Lue lauseet, jotka on kerrottu aikajärjestyksessä. Kirjoita sen jälkeen vihkoon lauseet eri järjestyksessä. Aloita alleviivatusta lauseesta. Käytä pluskvamperfektiä ilmaisemaan, että jotain oli tehty aikaisemmin.**

a) Murtovaras murtautui taloon keskellä päivää.

b) Hän vei mukanaan rahaa ja koruja.

c) Hän sotki koko talon etsiessään arvoesineitä.

d) Talon omistaja tuli kotiin töiden jälkeen.

e) Omistaja soitti poliisit paikalle.

* * *

a) Ville ja Mari olivat naimisissa 15 vuotta.

b) Työpaikan juhlissa Mari tapasi kiinnostavan miehen.

c) Mari pakkasi kaikki tavaransa ja kirjoitti Villelle erokirjeen.

d) Mari lähti eikä kertonut, minne hän meni.

e) Ville tuli kotiin ja näki, että pöydällä oli kirje hänelle.

* * *

a) Leena lähti aamulla töihin.

b) Bussipysäkillä Leenan lompakko putosi eikä Leena huomannut mitään.

c) Nuori mies löysi lompakon ja vei sen löytötavaratoimistoon.

d) Poliisit soittivat Leenalle, että hän voi hakea lompakkonsa löytötavaratoimistosta.

e) Leena antoi nuorelle miehelle palkkion.

PLUSKVAMPERFEKTIN MUODOSTUS

Myönteinen		Kielteinen	
olin olit oli	+ (n)nut /(n)nyt	en ollut et ollut ei ollut	+ (n)nut / (n)nyt
olimme olitte olivat	+ (n)neet	emme olleet ette olleet eivät olleet	+ (n)neet

Nut-muoto, ks. perfekti, kappale 4.

3 **Valitse imperfekti tai pluskvamperfekti.**

– Hei mä _____ (kuulla) eilen tosi kamalan jutun!

– No?

– No Piia _____ (kertoa), että joku sen tuttu tai naapuri _____ (olla) lomalla jossain etelässä viime kesänä, ja loma _____ (sujua) ihan hyvin. Sitten se tuttu _____ (palata) Suomeen, ja sitä _____ (alkaa) kutittaa poskesta. Sen poskeen _____ (nousta) iso paise. Yhtenä aamuna se _____ (mennä) kylppäriin ja se _____ (raapaista) vahingossa kammalla sitä paisetta, ja sieltä paiseesta _____ (tulla) hirveästi pieniä hämähäkkejä. Se _____ (huutaa) ja varmaan _____ (pyörtyä), kun se _____ (nähdä) ne hämähäkit. Siellä lomamatkalla yksi hämähäkki _____ (mennä) sen naisen nenästä sisään ja se _____ (munia) sen naisen poskeen.

– No höh höh! Tuo ei varmasti oo totta. Mä en kyllä usko.

– Joo joo. Piia _____ (kertoa) mulle eilen. Piia _____ (sanoa) että se nainen oli sen tuttu.

– Ääh. Mä olen kuulut tuon jutun aiemminkin. Se on vaan urbaani legenda, sellainen tarina, jonka joku keksii ja sitten ihmiset kertovat sitä eteenpäin niin kuin se olisi totta. Mun naapuri _____ (väittää), että sen kaverille _____ (tapahtua) sama juttu.

– Ihan totta? Mä _____ (uskoa) koko jutun.

– Mmm. Mutta näitä urbaaneja legendojahan on paljon. Oletko sä kuullut sitä juttua, että yhdet ihmiset _____ (käydä) lomalla ja _____ (tuoda) tuliaisina kotiin palmun ja sitten ne _____ (löytää) siitä palmusta käärmeen.

– Joo, kyllä mä oon tuon jutun kuullut. Eikö sekään ole totta?

– No ei varmaan, koska mäkin oon kuullut sen.

– Höh ja mä _____ (uskoa) senkin.

4 **Valitse sopiva sana. Joitain sanoja on taivutettava.**

käsiraudat
putka
ryöstää
sakko
pidättää
kuulustella
rangaistus

Naamioitunut mies _____
laulajattaren Porvoossa.

Poliisi
_____
varkaan puistossa
pankin takana.

Kun poliisi oli ottanut varkaan
kiinni, hänelle laitettiin
_____.

Poliisiasemalla varas vietiin
_____.

Iltapäivällä poliisi _____
varasta.

Tuomari päättää, mikä
on varkaalle sopiva
_____.

Riittääköhän _____?

5 **Muodostakaa kolmen hengen ryhmiä, henkilöt A, B ja C. Miettikää jokin hauska tapaus menneisyydestänne ja kertokaa tarinaa eteenpäin. A kertoo B:lle, B kertoo C:lle, C kertoo A:lle.**

Kun kerrot, mitä sinulle itsellesi tapahtui, käytät imperfektiä: " Mä olin eilen asemalla ja näin kun yksi mies unohti matkaliput tiskille. Ja sitten se..."

Kun kerrot eteenpäin (= juoruat tai referoit) tarinan, jonka äsken kuulit, käytät pluskvamperfektiä.

Esimerkki:

A → B "Mä **olin** eilen asemalla ja **näin** kun yksi mies unohti matkaliput tiskille."

B → C **A kertoi**, että se **oli ollut** eilen asemalla ja se **oli nähnyt**, kun yksi mies **oli unohtanut** liput tiskille. Ja sitten se **oli**... "

6 **a) Järjestä seuraavat rikokset isoimmasta pienimpään (mielestäsi vakavin rikos ensimmäiseksi ja vähiten vakava viimeiseksi).**

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____

pankkiryöstö
ylinopeus
myymälävarkaus
rattijuopumus
murha
murtovarkaus
salakuljetus
huumausaineiden myynti
pahoinpitely

TAPAHTUMIA

b) Vertaa naapurisi kanssa, oletteko laittaneet rikokset samaan järjestykseen. Perustelkaa oma järjestyksenne.

Mikä sinusta on vakavin rikos? Perustelussa voi käyttää esimerkiksi seuraavia ilmauksia:

- Minusta vakavin rikos on... koska...
- No se vähän riippuu tilanteesta...
- Toisaalta minusta vakavin on... mutta toisaalta...

c) Miettikää, mikä olisi sopiva rangaistus mainittuihin rikoksiin. Perustele mielipiteesi parillesi.

7 **Etsi tämän päivän lehdestä rikosuutisia. Mitä löysit?**

a) Koko Suomesta?

b) Nykyisestä kotikaupungistasi?

8 **Keskustelkaa ryhmässä rikoksista, joita löysitte.**

a) Millaisia rikoksia löydettiin paljon?

b) Millaiset rangaistukset olisivat sopivia rikoksille?

c) Miten rikoksia pitäisi ehkäistä?

9 **Kirjoita vihkoosi poliisille kirje, jossa kerrot, että ystäväsi on joutunut rikoksen kohteeksi (esimerkiksi ryöstö, murtovarkaus) tai hän on ollut rikoksen silminnäkijä.**

Ystäväsi ei osaa suomea, joten sinun täytyy kirjoittaa, mitä ystäväsi kertoi sinulle. Kerro tarkasti, mitä oli tapahtunut tai mitä hän oli nähnyt, missä ja milloin. Kerro myös, miksi sinä kirjoitat kirjettä.

10 **a) Työskennelkää pareittain siten, että toinen jää luokkaan, ja toinen menee oven ulkopuolelle. Luokkaan jäänyt kuuntelee tarinan tarkasti kerran tai kahdesti. Kuuntelun jälkeen oven ulkopuolella ollut tulee sisään, ja luokkaan jäänyt kertoo tarinan hänelle omin sanoin. Kuuntelija kirjoittaa tarinan vihkoon.**

Kerro tarina parillesi apusanojen avulla. Kuuntelija voi käyttää apusanoja kirjoittamiseen.

matkalla ongelmia — palata eilen

bussi, herätä Tukholmassa, laukut, myöhästyä, nukkua, rahat, yksi kala, pari päivää myöhässä

b) Kuunnelkaa tarina yhdessä uudelleen.

c) Tehkää sama harjoitus, nyt toisin päin.

mökki — Ville kertoi eilen

naapuritalo – normaalisti tyhjä, tänä kesänä mukava mies, 4 poliisiautoa, poliisit etsiä, ateria, tutustua, ahvenet, seikkailu, grillata, sienestää, lukea lehdestä

TAPAHTUMIA

VARMUUDEN JA EPÄVARMUUDEN ILMAISEMINEN

VARMA ▲

Minä **olen** (aivan) **varma**. / Minä **tiedän** sen (aivan) varmasti.
On **selvää**, että niin tapahtui.

Luultavasti. / Minä **luulen** niin.
Se **taitaa** olla niin.

Varmaan. / Minusta **tuntuu**, että se on niin.
Epäilen että ei.
Ehkä. / Se **saattaa** olla niin.

EPÄVARMA ▼

11 **a) Lue nopeasti seuraava puhelinkeskustelu, josta puuttuvat Markun puheenvuorot.**

Markku:

Risto: No Risto tässä, terve! Piti nyt heti soittaa, että kerroitko jo vaimolles, mitä meille tapahtui?

Markku:

Risto: Ai se kuuli paikallisradiosta? No uutinen leviää nopeasti. Mun vaimo ensin säikähti, mutta kun mä kerroin kaiken, se sanoi sitten, että me ollaan aika sankareita.

Markku:

Risto: Niin, kyllä mä olen myös hämmästynyt, että me uskallettiin. Mutta kyllä ne rosvotkin hämmästyi.

Markku:

Risto: Niin. Näitkö sä sen pienemmän rosvon ilmeen, kun sä sanoit, että me ei päästetä niitä ulos pankista? Se ei uskonut korviaan!

Markku:

Risto: No kyllä siihen vähän sattuu, se isompi löi aika kovaa. Poskikin on turvonnut.

Markku:

Risto: Niin, ei me oltais ilman virkavaltaa kauaa pärjätty. Mutta loppu hyvin, kaikki hyvin. Ja nyt saadaan vielä siltä pankilta palkkiot. Rosvot saatiin kiinni ja rahat jäi pankkiin.

Markku:

Risto: Se on aika mahtava summa! Mihin sä aiot käyttää omat rahasi?

Markku:

Risto: No en mäkään, mutta eiköhän rahoille aina löydy jotain käyttöä.

Markku:

Risto: Selvä, mäkin avaan radion. Moikka!

b) Arvaa Riston puheenvuorojen perusteella, mistä Markku ja Risto keskustelevat. Rastita sopiva vaihtoehto.

Luulen, että Markku ja Risto eivät tunne toisiaan entuudestaan.	☐	Minusta tuntuu, että Markku ja Risto ovat ystäviä.	☐
En ole varma, mutta luulen, että Markku ja Risto ovat tehneet jotain rikolliista.	☐	Olen aika varma, että he ovat tehneet jotain rohkeaa ja vaarallista.	☐
Tiedän, että Riston vaimo on miehestään ylpeä.	☐	Epäilen, että Riston vaimo häpeää sitä, mitä Risto teki.	☐
Olen varma, että rosvoja oli enemmän kuin yksi.	☐	Rosvoja saattoi olla enemmän kuin yksi.	☐
Minusta tuntuu, että Ristoa lyötiin kasvoihin.	☐	Ristoa lyötiin varmaan jalkaan.	☐
Minusta tuntuu, että Risto ja Markku toimivat ilman apua.	☐	Olen aika varma, että he saivat apua.	☐
On selvää, että Risto ja Markku saavat rahaa.	☐	He saattavat joutua maksamaan pankille.	☐
Olen varma, että Risto ja Markku ryöstivät pankin.	☐	Minusta tuntuu, että he pysäyttivät pankkirosvot.	☐

c) Kuuntele koko keskustelu.

ase, aseen
epäillä, epäilen
huumausaine, -aineen
ihmetellä, ihmettelen
korvapuusti, -n
kuulustella, kuulustelen
luultavasti
murha, -n
olla varma, olen varma
pahoinpitely, -n
palata, palaan
pelastua, pelastun
pidättää, pidätän
rangaistus, rangaistuksen
rikos, rikoksen
rosvo, -n
ryöstö, -n
satuma, -n
selvä, -n
seurata, seuraan
taitaa, taidan
tunnistaa, tunnistan
tuntua, tuntuu
uskomaton, uskomattoman
varmaan
varoittaa, varoitan
ylinopeus, ylinopeuden

TAPAHTUMIA

18

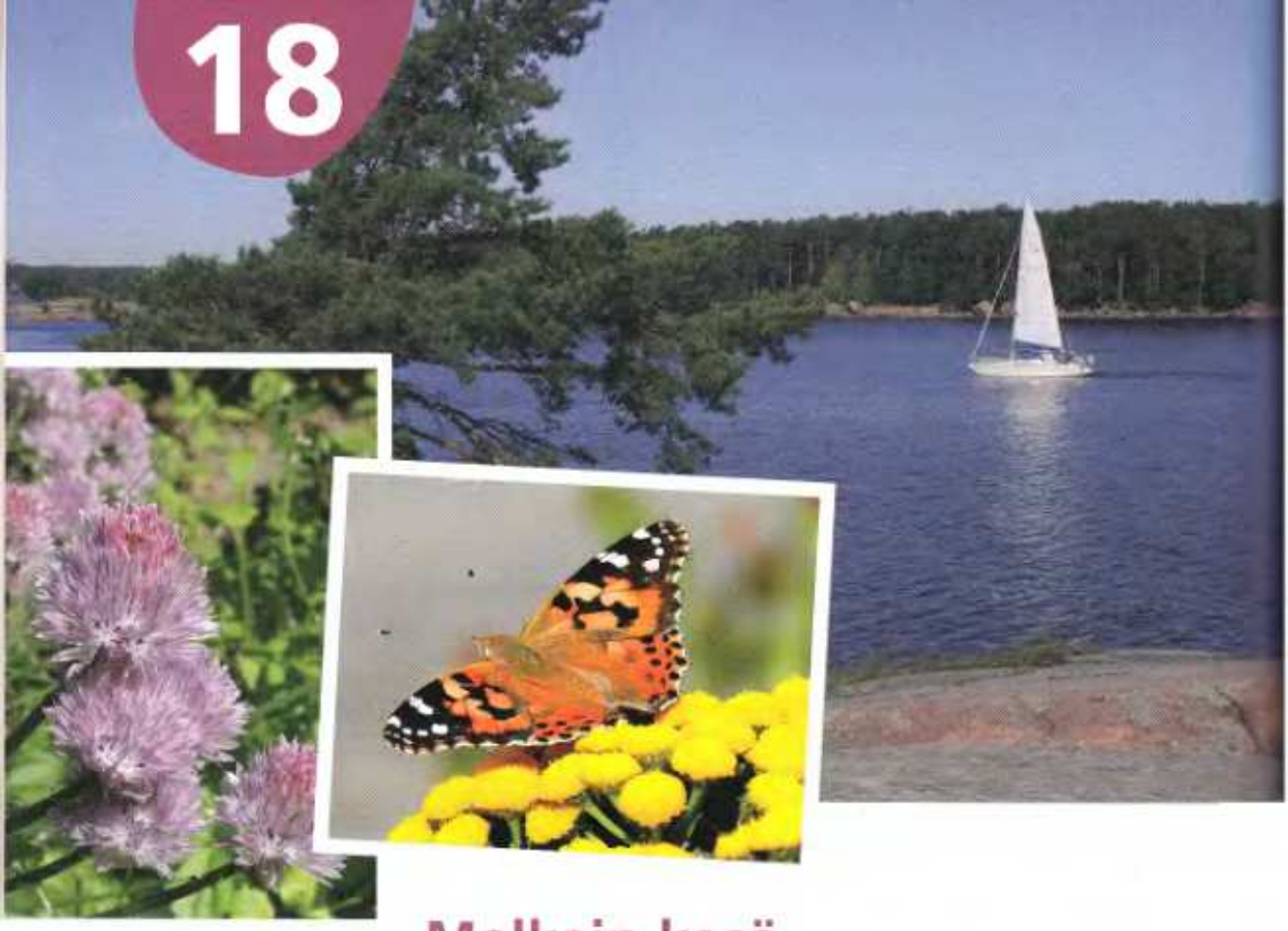

Melkein kesä

Kappaleessa opit

- luontosanastoa
- tunteisiin ja aistimuksiin liittyviä ilmauksia
- osoittamaan saman- ja erimielisyyttä
- NUT-adjektiiveja

Kun rä-kä-rä-kä-räk räkätti räkättirastas
niin räkäti-räk siihen toinen vastas.

Kaksi harakkaa nauroi kaksistaan,
eivät halunneet nauraa kolmistaan.

Se kolmas vain nauroi lystikseen
että lystiä on olla yksikseen.

Mutta Kottaraisen Kottaraiska
huusi:
Laiska mikä laiska!
Nyt on kaikilla jo oltava pesä
kun kevät on ja melkein kesä!

Kirsi Kunnas: Tiitiäisen pippurimylly

Mikko ja Tuuli ovat seurustelleet toissa kesästä saakka ja muuttaneet äskettäin yhteen. He ovat menossa yhtä matkaa töihin syksyisenä aamuna. Matkalla Tuuli selailee uutislehteä.

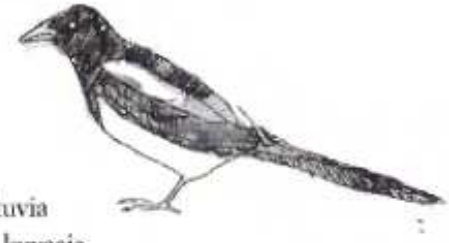

Tuuli: Hei, oletko huomannut, että taas etsitään hyviä kuvia "Vuoden luontokuva" -kilpailuun. Sähän olet taitava kuvaaja, olisiko sulla sinne jotain? Ehkä se yks tosi hyvä, jossa on vastakuoriutunut variksenpoika?

Mikko: Mä luulen kyllä, että siihen kisaan osallistuu aika paljon kokeneita ammattilaisia, joilla on ihan eri luokan kuvia. Viime vuonna mä kyllä ihastuin yhteen harrastelijan kuvaan, joka esitti karhua takaa-ajavia susia.

Tuuli: Sä olet nyt turhan vaatimaton. Viime kesän kuvat sieltä myrskyisältä rannalta oli upeita. Melkein tuntuu, että kuvista voisi vieläkin kuulla meren kohinaa.

Mikko: No jos mä nyt sitten vähän katson noita meikäläisen kuvia sillä silmällä. Tykkäsin muistaakseni sellaesta kuvasta, jossa näkyi hiekalle ajautuneita simpukoita ja kuollut kala. Ja tietenkin niistä kuvista, missä olit sinä. Kävisikö kukkamekko luontoaiheesta?
Hei nyt tulee mun pysäkki. Moikka muru, hyvää työpäivää.

Tuuli: Hei hei. Voinko mä soittaa, jos mulle tulee kesken päivän ikävä?

Mikko: Tietysti, pupu. Tai laita vaikka tekstari. Moikka.

1 **Kerätkää pienissä ryhmissä eläinten, kasvien tai muiden luonnonilmiöiden nimiä oman kiinnostuksenne mukaan (esimerkiksi lintuja/hyönteisiä/petoja...). Kootkaa tietonne julisteeksi luokkaanne.**

Vihjeitä materiaalin keräämiseen:

- Luontoon ja siihen liittyvään sanastoon pääsee monin paikoin tutustumaan esimerkiksi opastetuilla luontopoluilla.
- Suomalaisessa lehdistössä on perinteisesti joka kesä juttusarja jostakin eläimestä: Imatralla nähdystä leijonasta, marjastajia pelotelleesta karhusta tai jalkapallostadionilla vierailevasta huuhkajasta.

TAPAHTUMIA

2 **Kuuntele ja alleviivaa kuulemastasi sana, jota puhuja korostaa.**

a) Se oli niin vihanen.

b) Mä en mitenkään voinu uskoa sitä.

c) Se ois halunnu lähteä mukaan.

d) Siellä oli niin ihanaa ruokaa, että mä meinasin haljeta.

e) Se haju oli ihan kamala.

f) Sen täytyy olla ihan mielettömän vanha.

g) Äiti oli kyllä sanonu siitä ainaki miljoona kertaa.

h) Me ootettiin ja ootettiin siellä tuntikausia.

Vanha valokuva

Terttu ja Orvokki ovat lapsuudenystäviä. He ovat asuneet jo lähes kolmekymmentä vuotta eri paikkakunnilla, mutta yhä he pitävät yhteyttä. Lapset ovat lentäneet pesästään, ja Terttu on aikeissa muuttaa pienempään asuntoon. Hän soittaa ystävälleen löydettyään muuttohommissaan vanhan valokuvan.

Terttu: Terttu tässä hei!

Orvokki: Terttu! Pitkästä aikaa! Onpa ihanaa, kun soitit.

Terttu: Oli ihan pakko soittaa, kun kesken muuttopuuhien löysin valokuvan, jossa me ollaan ihan nuoria likkoja.

Orvokki: Älä! Millanen kuva se on?

Terttu: Me ollaan siellä saaressa, jossa oli tanssilava, muistatko?

Orvokki: Ai se 70-luvulla palanut lava?

Terttu: Niin just. Tässä kuvassa me kuunnellaan sitä Ruotsista tullutta bändiä.

Orvokki: Ihan tosi? Mä olin niin ihastunut niitten basistiin. Mun sydän oli pakahtua, kun se katsoi minuun päin. Kyllä mä sitä sitten ikävöin, kun ne vaan kylmästi lähti muualle. Vaikka ei ne kyllä kovin hyvältä kuulostaneet!

Terttu: Nii-i, ihan tosi. Ajatella, että tämmösestä käpristyneestä kuvastakin voi tulla niin eläviä muistoja mieleen. Täällä kotona olo on niin haikea, nyt kun Pyrykin on muuttanut pois.

Orvokki: Niin se aika rientää. Pitäisiköhän minunkin vähän kaivella laatikoitani, olisi niin mukava muistella menneitä.

Terttu: Mitä jos me tavattaisiin? Voitaisiin vaikka testata, maistuuko keltainen jaffa vielä samalta kuin ennenkin.

Orvokki: No näinhän me tehdäänkin. Sano vaan päivä…

3 **Kerro parillesi äskettäin ottamastasi kuvasta (voit käyttää omia kuviasi tai kirjan kuvia). Harjoittele kertoessasi erilaisten asioiden painottamista – voit myös liioitella. Parisi tehtävä on kuunnella ja tehdä tarkentavia kysymyksiä.**

Esimerkiksi:

– Tässä kuvassa on mun uus poikaystävä. Se on ihan **älyttömän** komea mies, ja se aikoo muuttaa ensi kuussa tänne.

– Ai muuttaaks se jo ens kuussa?

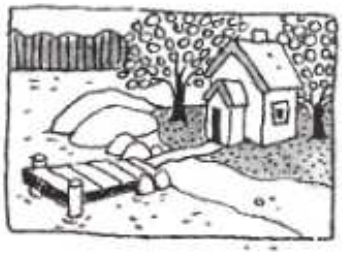

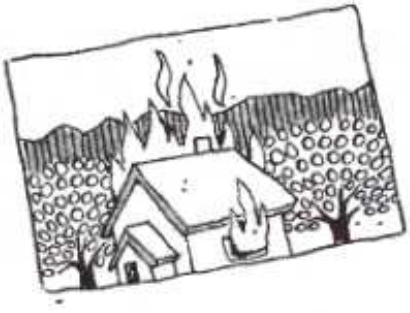

AISTIMUSTEN ILMAUKSIA

Näyttää, kuulostaa, tuoksua, maistua + miltä

Näetkö sä nuo tummat pilvet taivaalla? Ne **näyttää** ihan **ukkospilviltä**.
Joo ja mikä ääni tuo oli? Se **kuulosti** ihan ukkosen **jyrinältä**.

Mitä sä laitat ruoaksi? Se **tuoksuu** tosi **hyvältä**.
Sä olet mahtava kokki! Tämähän **maistuu** vielä **paremmalta** kuin miltä tämä tuoksuu.

4 **Arvaa! Lue ensin lista verbeistä. Kuulet sen jälkeen erilaisia ääniä (a-j). Merkitse kuulemasi äänen viereen arvauksesi siitä verbistä, jolla suomen kielessä tätä ääntä kuvataan.**

kolahtaa
kilahtaa
räkyttää
hekottaa
rallattaa
pamahtaa
pirahtaa
köhiä
naukua
suhista

a) _____ b) _____

c) _____ d) _____

e) _____ f) _____

g) _____ h) _____

i) _____ j) _____

5 **Miltä nämä asiat näyttävät/kuulostavat/tuoksuvat/maistuvat? Keksi mahdollisimman monia vaihtoehtoja.**

a) Ihana parfyymi _____

b) Äidin lihapullat _____

c) Surkea bändi _____

d) Meidän mummo _____

e) Pieni lintu _____

f) Ruusut _____

g) Uudet farkut _____

h) Tumma suklaa _____

NUT-ADJEKTIIVI

Suomen kielessä on muotoja, jotka erityisesti kirjoitetussa kielessä tiivistävät sanottua: pakkaavat paljon tietoa pieneen tilaan (ks. VA-adjektiivi kappaleessa 12). Yksi näistä muodoista on NUT-adjektiivi (perfektipartisiippi).

NUT-adjektiivi

- muodostetaan verbistä.
- vastaa kysymykseen millainen?
- taipuu pääsanan mukaan.
- ilmaisee asiaa, joka on tapahtunut menneisyydessä, mutta mahdollisesti jatkuu edelleen.
- vastaa joka-lausetta.

Tämäntyyppisiä lauseita näkee erityisesti lehtiotsikoissa.

Kadonnut sienestäjä löytyi koko yön **kestäneiden** etsintöjen jälkeen.
Eksynyt retkeilijä törmäsi nukkuvaan karhuun lähellä asutusta.
Saarelta **löytyneellä, kylmettyneellä** veneilijällä oli yllään vain uimahousut.
Tulipalosta **pelastuneet** eläimet vietiin naapuriin suojaan.
Palomiehet eivät päässeet pahoin **palaneeseen** rakennukseen.

LUKUVINKKI

Jos sanaketjussa on perättäin useita sanoja, joissa on sama pääte, ymmärtämisen kannalta keskeinen sana on usein ketjun viimeisenä.

Viime helmikuussa maastoon pudonneen kevytrakenteisen lentokoneen tutkimukset…

Mikä? 1) lentokone
Millainen? 2) maastoon pudonnut, kevytrakenteinen

Japanilaisvalmisteisella, pahoin ruostuneella, rekisteristä poistetulla autolla ajanut…

Mikä? 1) _____
Millainen? 2) _____

TAPAHTUMIA

NUT-ADJEKTIIVIN MUODOSTUS

VERBITYYPPI 1	rakastua	rakastunut	rakastunutta, rakastunee-
VERBITYYPPI 2:	tupakoida	tupakoinut	tupakoinutta, tupakoinee-
VERBITYYPPI 3:	suudella	suudellut	suudellutta, suudellee-
	pestä	pessyt	pessyttä, pessee-
VERBITYYPPI 4:	kadota	kadonnut	kadonnutta, kadonnee-
VERBITYYPPI 5:	häiritä	häirinnyt	häirinnyttä, häirinnee-
VERBITYYPPI 6:	lämmetä	lämmennyt	lämmennyttä; lämmennee-

6 **Täydennä kertomus tekemällä annetuista verbeistä NUT-adjektiivi.**

herätä
päästä
syödä
nälkiintyä
harmistua
jäätyä
pitkästyä
säikähtää

Talviuniltansa _____ karhu kuljeskeli metsikössä ja tapasi siellä ketun. Pieniä ahvenia ja särkiä _____ kettu säikähti, kun _____ karhu halusi tulla seuraksi lammen rantaan.

– Onpa muhkea kalansaalis. Tästä varmaankin sopii vähän maistaa?

– Totta kai, sanoi _____ kettu, kun arveli karhun pistävän poskeensa koko vaivalla hankitun aterian. Sitten se keksi sanoa karhulle: saisit toki suurempia kaloja kalastelemalla suuremmalla hännälläsi. Kalan makuun _____ karhu jäi kuuntelemaan ketun neuvoja:

– Nähdessäsi tähtien tuikkivan yöllä sujautat vain tuon komean häntäsi maatalon emännän pyykkiavantoon ja odottelet, että kalat tarttuvat kiinni.

Karhu teki työtä käskettyä ja upotti pitkän häntänsä avantoon. Paukkuva pakkanen ja hännän ympärille _____ vesi nipistelivät karhua pitkin yötä, mutta karhu pysyi sinnikkäästi paikallaan. Kun tähtien loiste pikkuhiljaa alkoi hiipua, _____ karhu kuuli talon suunnalta outoa meteliä. Talon naisväki sieltä tuli pyykille, ja karhulle tuli kiire pötkiä pakoon. Niin kiireesti lähti _____ karhu matkoihinsa, että kiinni jäätynyt häntä katkesi avantoon, ja siitä pitäen on karhulla ollut vain pieni töpöhäntä.

7 **Yhdistä samaa tai lähes samaa tarkoittavat sanat tai ilmaukset. Käytä päättelyssä edellistä tekstiä hyödyksesi.**

a) pelästyä	☐	upottaa
b) ajatella	☐	pötkiä pakoon
c) tottua/ihastua johonkin	☐	hiipua
d) pudottaa veteen	☐	säikähtää
e) sisukkaasti	☐	sinnikkäästi
f) sammua hitaasti	☐	päästä jonkin makuun
g) juosta pois	☐	arvella

8 **Yhdistä lauseiden alku ja loppu. Mitä 17-vuotiaalle Iiris Tiaiselle tapahtui kesätöissä kauppakeskuksen siivoojana?**

Iiris oli ajatellut, ettei työssä varmaan olisi paljon kavereille kertomista. Heti ensimmäisenä päivänä sattui kuitenkin aika erikoinen juttu...

a) Hissiin juuttunut äiti rattaineen	hississä hermoillutta äitiä.	☐
b) Lähistöllä tupakoinut myyjä	heitä häirinnyttä kilinää.	☐
c) Myyjä soitti apua ja rauhoitteli	oven väliin pudonneesta tutista.	☐
d) Hissiin tullut vika johtui	huusi apua ja soitti hissin hälytyskelloa.	☐
e) Monet asiakkaat vain ihmettelivät	kuuli huudot ja koputti hissin oveen.	☐

9 **Kirjoita vihkoosi kirje, jossa piristät läkästä suomalaista ystävääsi, joka on joutunut sairaalaan. Hänen päivänsä ovat käyneet pitkiksi, kun vieraita ei juurikaan käy pitkän matkan takia. Hän ei voi nousta ylös sängystä. Kerro**

- ainakin kahdesta tai kolmesta asiasta, joita luonnossa voi huomata tähän aikaan vuodesta.
- ainakin yhdestä sinulle uudesta asiasta, jota olet kokeillut äskettäin; miltä se tuntui?
- ainakin yhdestä yhteisestä tutustanne, jonka olet tavannut.
- mahdollisuuksistasi tulla katsomaan häntä.
- muista myös lohduttaa ystävääsi ja toivoa hänen toipuvan.

10 **Kuuntele ja vastaa. Miltä puhujasta tuntuu? Millaiseen tilanteeseen puhe voisi liittyä?**

Esimerkiksi

Hei kuulkaa, nyt saa mölyäminen jo riittää! Lopettakaa heti, tai soitan poliisit!

Vastaus: Puhuja on vihainen / ärsyyntynyt / kyllästynyt. Hän yrittää ehkä käydä nukkumaan, mutta jotkut lähistöllä pitävät kovaa meteliä.

a) _____

_____

b) _____

_____

c) _____

_____

d) _____

_____

e) _____

_____

f) _____

_____

g) _____

_____

h) _____

_____

i) _____

11 **Harjoittele parin kanssa. Olet tanssilavalla, ja sinua haetaan tanssimaan. Monet pitävät hyvänä tapana sitä, että kaikkien asiallisesti lupaa pyytävien kanssa tanssitaan. Mistä tanssiessa voisi keskustella?**

a) –Saanko luvan? (Tähän usein vain nyökätään vastaukseksi.)
–Sä näytät jotenkin tutulta. Ollaankohan me tavattu jossain aikasemmin?

b) –Lähtisitkö tanssimaan?
–Sä et varmaan ole täältäpäin?

c) –Saanko luvan?
–Täällä on aika kiva tunnelma. Käytkö sä usein täällä?

12 **Lue ja alleviivaa keskustelusta kaikki ilmaukset, joilla puhuja ilmaisee, että on samaa mieltä toisen puhujan kanssa.**

Meri ja Sini tutustuivat, kun he tekivät kahtena kesänä töitä samassa paikassa. Nykyisin he tapaavat silloin tällöin ja juttelevat kuulumisistaan. Tällä kertaa, toukokuun loppupuolella, he käyvät ensin pelaamassa sulkapalloa ja poikkeavat sitten juomaan pari olutta tutussa baarissa.

Meri: Kesä tulossa ja loma! Mä oon aatellut vaan levätä ja käydä joillain festareilla.
Sini: No niin mäkin. Millä festareilla sä oot aatellu käydä?
Meri: No mulla tekis mieli käydä Ruisrockissa ja Porissa jazzeilla.
Sini: Ihan totta? Niin mullakin. Mehän voitais sitten tavata Porissa?
Meri: Vaikka. Jos me ollaan siellä samana päivänä.
Sini: Joo, kiva. Kiinnostavia kesätapahtumia on Suomessa kyllä tosi paljon. Mutta toisaalta eihän kenenkään aika riitä kaikkien juhlien kiertämiseen.
Meri: Ei niin, eikä rahat. Ja sitä paitsi kaikkein parasta kesällä on mennä mökille, istua laiturilla lukemassa kirjaa ja kuunnella kärpästen pörinää.
Sini: Mmm. Se on ihanaa.

13 **Lue ja alleviivaa keskustelusta kaikki ilmaukset, joilla puhuja osoittaa olevansa eri mieltä toisen puhujan kanssa.**

Tuuli etsiskelee luontokuvakisaan sopivaa kuvaa illalla kotona. Mikko selailee kuviaan tietokoneella.

Tuuli: Katos, tässä on valokuva viime kesältä, kun me oltiin rantapiknikillä.
Mikko: Eihän tuota kuvaa oo otettu viime kesänä.
Tuuli: On, on. Tää kuva otettiin just, ennen kuin tuli hirveä ukonilma, ja me jouduttiin lähtemään kotiin.
Mikko: Mutta ei kai se hirveä ukkonen viime kesänä ollut?
Tuuli: Eikö muka?
Mikko: No ei mun mielestä. Se ukkonen oli toissa kesänä.
Tuuli: Joo, niin se taisi ollakin. Tää kuva on kuitenkin otettu viime kesänä.
Mikko: Miten niin? Ei me käyty tuolla rannalla viime kesänä. Sä taidat nyt muistaa väärin.
Tuuli: Ootko ihan varma?
Mikko: Oon.
Tuuli: Miten meillä voi olla näin huono muisti?
Mikko: Niin. No oli milloin oli, mutta sen mä muistan, että se oli hieno päivä. Voi kun jo taas olis kesä.

VASTAUKSIA, JOTKA OSOITTAVAT, ETTÄ OLET SAMAA MIELTÄ

– Minusta täällä on liian kuuma.	– **Niin minustakin.** Avataan ikkuna.
– Mä haluaisin jotain juotavaa.	– **Niin mäkin.**
– Minusta tää elokuva ei ole hyvä.	– **Ei minustakaan.**
– Mä en jaksa lähteä kävelemään.	– **En mäkään.**
– Tuo auringonlasku on kyllä aivan ihana!	– **Niin on!**
– Ei oo mitään parempaa kuin lämmin kesäilta.	– **Ei niin!**

KEINOJA OSOITTAA, ETTÄ OLET ERI MIELTÄ

Erimielisyyttä ilmaistaan usein aika varovaisesti, ja suora erimielisyyden osoittaminen voidaan kokea uhkaavaksi. Mitä tutumpi henkilö on, sitä avoimemmin voit olla eri mieltä.

– Musta mökillä on ihanaa.

– Tuo on Suvin auto.

– Huomenna on Karin syntymäpäivä.
– On se.

– **No mä en oikein tiedä.** Mä viihdyn ehkä paremmin kaupungissa.
– **Oletko sä ihan varma?** Mä luulen, että Suvin auto on vähän uudempi.
– **Ei kai se huomenna ole?**
– Mä luulen, että se on vasta ylihuomenna.

14 **Täydennä. Ole samaa mieltä:**

a) Tänään on kyllä tosi hieno ilma.

_____

_____

b) Musta olis ihanaa matkustaa Kreikkaan!

_____

_____

c) Mua ei väsytä yhtään.

_____

d) Musta täällä ei oo mukavaa.

_____

e) Riikka on kyllä tosi kiva.

_____

f) Mä haluaisin yhden kylmän siiderin!

_____

TAPAHTUMIA

15 **Täydennä. Ole eri mieltä:**

a) Musta olisi kiva katsoa telkkaria.

_____

b) Mun mielestä kesä on paras vuodenaika.

_____

c) Helena asuu tuossa talossa.

_____

d) Musta tuo sohva on tosi hieno.

_____

e) Tiina tykkää Abbasta.

_____

f) Irmeli matkustaa huomenna Kiinaan.

_____

16 **Kuuntele ja vastaa.**

a) Mihin aikaan pariskunta on herännyt?

_____

b) Mitä ohjelmaa heillä on tälle päivälle?

_____

c) Mitä luontoon liittyviä asioita keskustelussa mainitaan?

_____

d) Minkälaisia ääniä kuulet?

_____

e) Millä sanalla kuvailisit päivän tunnelmaa?

_____

17 **Kuuntele ja vastaa.**

a) Mistä Sanna ja Tiina ovat tulossa?

_____

b) Miksi ystävykset kilistävät pulloja?

_____

c) Miten Pekasta ja Miljasta tuli pari?

_____

d) Mitä erilaisia ääniä kuulet keskustelun aikana?

_____

e) Millä sanalla kuvailisit illan tunnelmaa?

_____

ammattilainen, ammattilaisen
festarit, festareiden
harrastelija, -n
kiertää, kierrän
kohina, -n
kokenut, kokeneen
kuitenkin
kuulostaa, kuulostan + miltä
likka, likan (puhekieltä)
maistua + miltä
mennyt, menneen
muistella, muistelen
näyttää, näytän + miltä
olla varma, olen varma
pamahtaa, pamahdan
poiketa, poikkean
rallattaa, rallatan
riittää
seurustella, seurustelen
taitaa, taidan
tanssilava, -n
tehdä mieli, tekee mieli (puhekieltä)
tekstari, -n
tuoksua + miltä
ukkonen, ukkosen
vaatimaton, vaatimattoman
valokuva, -n

Kuvalähteet

s. 6 © Lehtikuva, ScandinavianStockPhoto, ScandinavianStockPhoto
s. 10 © ScandinavianStockPhoto
s. 12 © Futureimagebank.com
s. 17 © Suomen Kuvapalvelu
s. 18 © Futureimagebank.com, Rodeo.fi, Rodeo.fi, Johnér/Fennopress
s. 19 © Rodeo.fi
s. 21 © Johnér/Fennopress
s. 23 © Rodeo.fi
s. 34 © Rodeo.fi, Rodeo.fi, Juha Laine
s. 36 © Juha Laine
s. 39 © Juha Laine
s. 46 © Comma, Johnér/Fennopress, Suomen Kuvapalvelu
s. 49 © Johnér/Fennopress
s. 51 © Suomen Kuvapalvelu
s. 52 © Suomen Kuvapalvelu
s. 56 © Rodeo.fi
s. 58 © Johnér/Fennopress
s. 59 © Suomen Kuvapalvelu
s. 62 © Corbis, Johnér/Fennopress, Futureimagebank.com
s. 63 © Futureimagebank.com
s. 64 © Johnér/Fennopress
s. 72 © Johnér/Fennopress
s. 74 © Lehtikuva, Lehtikuva, Johnér/Fennopress
s. 77 © Suomen Kuvapalvelu
s. 81 © Johnér/Fennopress
s. 82 © Rodeo.fi, Suomen Kuvapalvelu, Rodeo.fi
s. 84 © Rodeo.fi
s. 90 © Suomen Kuvapalvelu
s. 94 © Lehtikuva, Rodeo.fi, Suomen Kuvapalvelu
s. 95 © Suomen Kuvapalvelu
s. 96 © Lehtikuva
s. 106 © Lehtikuva
s. 108 © Rodeo.fi, Suomen Kuvapalvelu, Rodeo.fi
s. 112 © Rodeo.fi
s. 113 © Suomen Kuvapalvelu
s. 122 © Suomen Kuvapalvelu
s. 124 © Corbis, Rodeo.fi, Rodeo.fi
s. 134 © Rodeo.fi, Rodeo.fi
s. 136 © Suomen Kuvapalvelu, Suomen Kuvapalvelu, Suomen Kuvapalvelu
s. 138 © Suomen Kuvapalvelu
s. 144 © Suomen Kuvapalvelu
s. 145 © Suomen Kuvapalvelu
s. 146 © Suomen Kuvapalvelu
s. 150 © Rodeo.fi, Suomen Kuvapalvelu, Rodeo.fi
s. 152 © Rodeo.fi
s. 157 © Rodeo.fi
s. 160 © Rodeo.fi, Rodeo.fi, Rodeo.fi
s. 163 © Rodeo.fi
s. 165 © Rodeo.fi
s. 171 © Rodeo.fi, Rodeo.fi, Suomen Kuvapalvelu, Suomen Kuvapalvelu, Suomen Kuvapalvelu, Suomen Kuvapalvelu, Suomen Kuvapalvelu
s. 176 © Suomen Kuvapalvelu, Rodeo.fi, Suomen Kuvapalvelu
s. 177 © Suomen Kuvapalvelu
s. 179 © Rodeo.fi
s. 180 © Rodeo.fi
s. 185 © Lehtikuva
s. 186 © Suomen Kuvapalvelu, Suomen Kuvapalvelu, Suomen Kuvapalvelu, Suomen Kuvapalvelu
s. 187 © Suomen Kuvapalvelu
s. 189 © Suomen Kuvapalvelu
s. 192 © Lehtikuva
s. 195 © Rodeo.fi
s. 196 © Suomen Kuvapalvelu
s. 198 © Lehtikuva, Rodeo.fi, Suomen Kuvapalvelu,
s. 201 © Rodeo.fi
s. 205 © Suomen Kuvapalvelu
s. 206 © Suomen Kuvapalvelu, Suomen Kuvapalvelu, Suomen Kuvapalvelu, Suomen Kuvapalvelu
s. 207 © Suomen Kuvapalvelu
s. 208 © Suomen Kuvapalvelu
s. 209 © Suomen Kuvapalvelu
s. 214 © Rodeo.fi
s. 218 © Suomen Kuvapalvelu, Suomen Kuvapalvelu, Suomen Kuvapalvelu, Suomen Kuvapalvelu
s. 219 © Rodeo.fi
s. 222 © Rodeo.fi
s. 227 © Suomen Kuvapalvelu
s. 229 © Rodeo.fi
s. 230 © Suomen Kuvapalvelu
s. 231 © Suomen Kuvapalvelu

Otavan asiakaspalvelu:
Puh. 0800 17117
asiakaspalvelu@otava.fi

Tilaukset:
Kirjavälitys Oy
Puh. 010 345 1520
Faksi 010 345 1454
kvtilaus@kirjavalitys.fi

2.–5. painos

© 2008 Kristiina Kuparinen, Terhi Tapaninen ja Kustannusosakeyhtiö Otava

Toimitus ja kuvatoimitus: Ulla Paavilainen
Graafinen suunnittelu ja taitto: Sari Väkelä
Piirrokset: Lotta Kauppi
Kannen kuva: Corbis

Kopiointiehdot:
Tämä teos on yhdistetty työ- ja oppikirja. Teos on suojattu tekijänoikeuslailla (404/61). Tehtäväsivuja ei saa kopioida lainkaan. Tekstisivujen valokopioiminen on kielletty, ellei valokopiointiin ole hankittu lupaa. Tarkista, onko oppilaitoksellanne voimassaoleva valokopiointilupa.

Lisätietoja luvista ja niiden sisällöstä antaa Kopiosto ry, www.kopiosto.fi.
Teoksen tai sen osan digitaalinen kopioiminen tai muuntelu on ehdottomasti kielletty.

Sidonta: OTABIND
Painopaikka: Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2012
ISBN: 978-951-1-22315-3

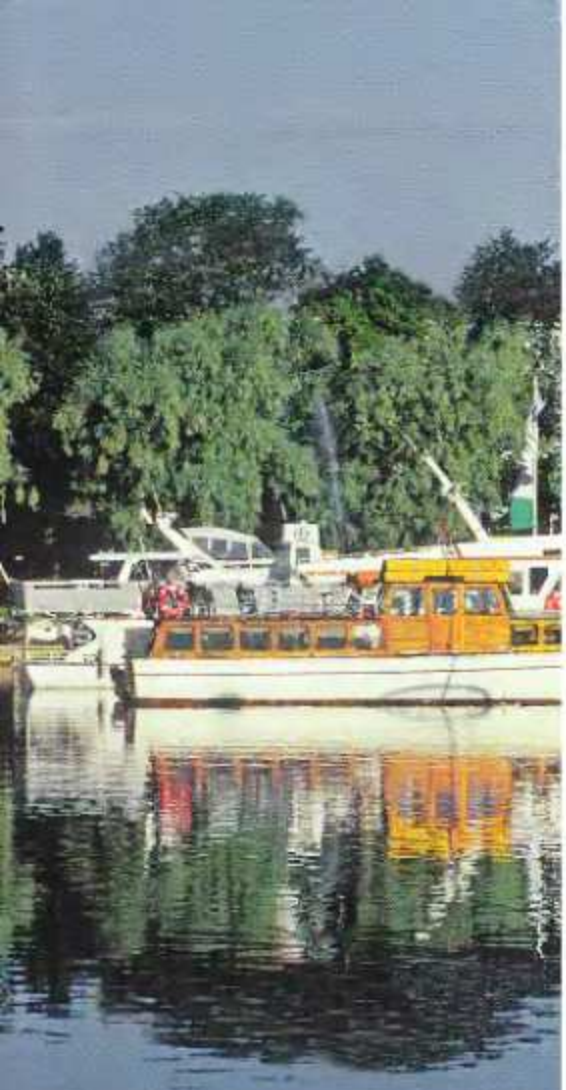

612 7.12
€ 39.50

Kristiina Kuparinen
Terhi Tapaninen

Hyvin menee! 2 SUOMEA AIKUISILLE on suomen kielen oppikirja edistyneille aikuisille ja nuorille maahanmuuttajille. Materiaalin lähtökohtana ovat monipuoliset kielenkäyttötilanteet ja autenttiset tekstit. Opiskelun tavoitteena on toiminnallinen kielitaito taitotasolla B1. Kirja sopii keskitasolle tähtäävään opiskeluun ja kertaamiseen sekä ryhmässä että itsenäisesti.

Hyvin menee! 2 -materiaali:
Oppikirja
Opas
Äänitteet

9 789511 223153

056R ISBN 978-951-1-22315-3 K 88.2 otava.fi